EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı:40 , Ocak 1991

'91'e girerken...

Başta komünistler devrimci hareketin bir kesimi için, yeni bir devrimci yükselişin gelmekte olduğunu yıllar öncesinden görmek hiç de zor olmadı. Yalnızca derinden derine işleyen dinamiklerin tahlili değil, günbegün çoğalan dış belirtiler, yıldan yıla güçlenerek ve yayılarak yaşanan ilk kıpırdanışlar bunu görmeyi kolaylaştırmaktaydı. Fakat yine de '80'li yılların ikinci yarısı boyunca bunun, gitgide güçlenerek de olsa henüz yalnızca güçlü bir beklenti olarak kaldığı da bir gerçektir. Oysa '90 yılı bunu bir beklenti olmaktan çıkarmış, somut bir gerçeklik haline getirmiştir. Geride kalan '90 yılı Türkiye'de yeni bir devrimci yükselişin artık pratik bir olgu haline geldiği bir yıl olarak, tam da bu nedenle bir dönüm noktası olarak tarihe geçecek, Türkiye devrimi için nasıl bir önemli dönemeç olduğu ilerde daha iyi anlaşılacaktır. Merkezinde proletaryanın, proleter kitle hareketinin bulunduğu bu devrimci yükseliş, Doğu Avrupa'nın çöktüğü ve bu vesileyle dünya ölçüsünde devrime ve sosyalizme karşı dizginsiz ve hayli etkili bir gerici ideolojik politik saldırının yaşandığı bir dönemde patlak verdiği için; tam da bu tarihsel özgün ortam nedeniyle, devrimci karşı etkileri daha şimdiden uluslararası planda yansıyan, gerici dalgaya karşı bir dalgakıran rolü oynayan ve giderek tersten bir cereyana dönüşen olay olarak, dünya devrimi bakımından da tarihsel bir önem taşımaktadır.

Geride kalan yılın devrimci yükselişi somut bir gerçeklik haline getiren kitle eylemleri bilançosuna kabaca bir göz atalım. Yılın ilk ayları, özellikle Şubat ayı yoğun işçi eylemliliğine sahne oldu. Aynı dönemde buna küçük üreticilerin direnişi ve öğrenci eylemleri eşlik etti. Sürmekte olan işçi eylemliliği Mart'da bukez, Kürdistan'da patlak veren ve Kürt ulusal hareketinde yeni bir safhaya geçişin ifadesi olan sarsıcı siyasal kitle direnişlerine ve gösterilerine sahne oldu. Mayıs'da Türkiye işçi sınıfı tarihinin en geniş katılımlı 1 Mayıs eylemi yasalara ve yasaklara rağmen gerçekleşti. Yaz ayları küçük memurların ve "memur" sayılan emekçi kesimlerin eylemleriyle geçti. Eylül ayında proleter kitle hareketinde yeni bir kabarışın ilk işaretleri ortaya çıktı. Yeni bir dalganın gelmekte olduğu Kasım ayı kaynaşmalarıyla kesinleşti, Aralık ayı boyunca ise beklenen gerçekleşti. Zonguldak maden işçilerinin militan grevi ve haftalarca süren politik gösterileri, 26 Aralık grevleri, 3 Ocak genel uyarı grevi ve nihayet maden işçilerinin 70 bin kişiyle sürdürdüğü 5 günlük "Ankara'ya Yürüyüş" eylemi, proleter kitle hareketindeki bu yeni kabarışın somut ifadeleri oldular. Devrimci yükselişin geride kalan yıla ilişkin bilançosunu tamamlamak için şunları da eklemek gerekiyor: '90 yılı boyunca sanayi kentlerinde onbinlerce işçinin coşkulu politik sloganlarla katıldığı çok sayıda yürüyüşler, mitingler ve salon toplantıları yapıldı. Bu yılın toplamında yaklaşık 300 bin işçi greve gitti. Yılın yalnızca son bir ayında grevde olan işçi sayısı 200 bini buldu. Bu sayıya her an 100 bin grevciyi daha ekleyebilecek anlaşmazlıklar ise hala çözümlenebilmiş değil. Bu rakamlara tek tek işyerlerindeki sayısız direniş eylemi dahil değildir. Örneğin grev yasağı kapsamındaki binlerce linyit işçisi son iki ay boyunca değişik biçimler alan fiili direnişler içinde oldular.

'70'lerdeki yükselişin tepe noktası 1980 yılı idi ve bu yılda grevci işçi sayısı yalnızca 85 bini bulmuştu. Hareketli bir yıl olan '89 için ise bu rakam ancak 40 bin olabildi. Oysa '90 yılının yalnızca Aralık ayı için bu rakam 200 bindir.

Genel hatlarıyla yapılan bu dökümün kesinleştirdiği gerçek, Türkiye'nin, tarihinin hiç bir dönemiyle kıyaslanamayacak düzeyde ve merkezinde proleter kitle hareketinin bulunduğu bir devrimci yükselişi yaşamakta olduğudur. Yıllar öncesin-

den Türkiye'nin bir devrim ülkesi olduğu tespitini yapan EKİM, geçen yılın daha ilk aylarında, o güne dekkesikli ve sınırlı bir eylemlilik biçiminde uç veren yükselişin '90 yılında artık bir somut olguya dönüşeceği değerlendirmesini yapmış, "Devrimci Yükseliş ve Devrimci Perspektif" başlıklı başyazısında bunu şu perspektifle ele almıştı:

"Türkiye'nin bir üçüncü devrimci yükseliş dönemine girmesi ne şaşırtıcıdır, ne de rastlantı. Zira Türkiye bir devrim ülkesidir. Yalnızca son dönemin olayları değil, daha da önemlisi son 30 yılın olayları bunu açık seçik hale getirmiştir. Biz komünistler, yaşamakta olduğumuz devrimci süreci anlık heyecanlarla değil, bu tarihsel perspektif içinde ele almalıyız. Dünya devriminin ağırlık merkezi artık Türkiye'dedir. Bu aynı zamanda, Türkiye işçi sınıfının, uluslararası işçi sınıfının öncü kesimi olmak gibi şerefli bir tarihsel görev ve olanakla yüzyüze olduğu anlamına da gelir." (Sayı: 30, Mart 1990)

Bir bütün olarak son bir yılın olayları yukarıda söylenenleri tam bir kesinlikle doğrulamıştır. Türkiye'nin devrimci olanakları, bu olanakları değerlendirebilecek yetenekteki biricik sınıf olduğunu şimdiden kanıtlamış bulunan Türkiye işçi sınıfının, bu sayede uluslararası proletarya hareketi içinde kazanmakta olduğu özel konum, bunlar artık herhangi bir tartışmayı anlamsız kılacak kesinlikte gerçekler haline gelmişlerdir. Bugün için artık çıplak olan bu olgular, özellikle Avrupa'da olmak üzere tüm dünyada giderek daha çok komünist, devrimci ve sınıf bilinçli işçi için ilgi, heyecan ve umut kaynağı olmaktadır.

Emperyalist dünya ise çok daha erken bir zamandan beri bu gerçeklerin farkındadır. Olayları özel bir dikkatle izlemekte, değerlendimekte, politikalar geliştirmekte, önlemler düşünmekte, giderek bu olayların kurulu burjuva düzeni tehdit edici bir aşamaya ulaşması durumunda nasıl davranacağı, hangi yöntem ve araçları kullanacağı konusunda somut ipuçları vermektedir. Türkiye'de işçi hareketinin yayıldığı şu dönemde NATO Genel Sekreteri Manfred Wörner, tüm Ortadoğu'yu toplumsal ve siyasal bir "istikrarsızlık alanı" ilan ettiği konuşmasında, Türkiye'yi kritik halka olarak tanımlamış, bu çerçevede NATO'nun "yeni misyon"una işaret etmiştir. Benzer bir görüş NATO Başkomutanı tarafından aynı günlerde dile getirilmiş ve bunun ardından NATO Çevik Kuvveti Türkiye'ye çağrılmıştır. Bir Amerikan generali tarafından "tarihsel önemde" olarak nitelenen bu gelişmenin gerçekten tarihsel önem taşıyan asıl anlamı bugün için Körfez krizi bahanesiyle karartılabilmektedir. Nedir ki bugünkü biçimiyle simgesel sayılan ve Irak'a karşı sunulan bu girişimin, gerçekte yarın, uluslararası sermaye cephesini Türkiye'den yaracak olan devrimimizin anında karşısında bulacağı uluslararası sermaye cephesi ittifakını, onun müdahaleci birleşik askeri gücünü simgelediğine kuşku duyulmamalı. Emperyalist dünya, bugünkü Körfez krizini iyi bir fırsat sayarak Ortadoğu'da ve onun zayıf halkası olarak Türkiye'de yarına göre hazırlanıyor. Yaşamakta olduğumuz devrimci yükselişin yeni evreleri bu gerçekleri daha da anlaşılır hale getirecektir.

*

Proleter kitleler ile kent ve kır yoksullarının bağrında gizli duran büyük devrimci enerji ve mücadele gücüyle kıyaslandığında, devrimci yükselişin bugünkü bu henüz oldukça geri ve zayıf sayılabilecek düzeyi bile, Türkiye devriminin kendine özgü karakteri, sosyal çehresi ve içeriği konusunda açık belirtiler taşımaktadır. Proletarya mücadelenin yalnızca başını çekmekle kalmamakta, muazzam gövdesiyle temel gücünü de oluşturmaktadır. Bugünkü olaylar bunu herkesin kavrayabileceği ölçüde basit algılanan bir olgu haline getirmiştir. Çatışmanın toplumsal gerçekliğimizin iki temel kategorisi olan emek ve sermaye arasında cereyan ettiği, bu iki kategorinin temsilcileri olarak iktidar savaşımında proletarya ile burjuvazinin karşı karşıya bulunduğu, tüm öteki toplumsal katmanların toplumsal çatışmanın bu ana eksenine göre mevzileneceği, olayların bugünkü düzeyinde bile izlenebilmektedir. İşçi sınıfının egemen burjuvazi karşısında içine girdiği kaynaşma ve mücadele, soldaki bazı müzmin reformistleri dahi, "işte sınıfa karşı sınıf!" şeklinde haykıracak kadar heyecanlandırabilmektedir. Türkiye'nin bugünkü sosyal hareketliliği, sosyalist olmak iddiasındaki reformistler bir yana, artık bazı gerici burjuva yazarların bile son olaylar üzerine konuşup yazarlarken "sınıfa karşı sınıf" olgusunu dile getirmeye zorlamıştır. Toplumumuzda iki temel sınıfın, burjuvazi ile proletaryanın karşı karşıya durduğu, çatışmanın ve hesaplaşmanın bu temelde iki sınıf arasında gelişeceği, iktidarı elde tutabilmek ya da ele geçirmek sorunun asıl olarak bu iki sınıf arasında bir sonuca

bağlanacağı, tüm bunlar artık pratikte belirginleşen gerçeklerdir ve devrimimizin kendine özgü karakteri, sosyal çehresi ve içeriğine ilişkin tartışmalar için olaylarla doğrulanmakta olan temel nesnel verilerdir.

Öte yandan işçi sınıfının egemen burjuvaziye karşı mücadele gücünü ve kararlılığını ortaya koyduğu ölçüde, taşıdığı mücadele enerjisini ve yeteneğini sarsıcı eylemlerle örneklediği ölçüde, kendi geri kitlelerini olduğukadar, toplumdaki tüm ezilen ve sömürülen katmanları da sarstığı, uyandırdığı, kendine çektiği, onlar için bir umut haline geldiği, yine olaylarla kanıtlanmakta olan nesnel bir gerçekliktir. İşçi sınıfı bizzat gerçek yaşam içinde sermaye tarafından ezilen ve sömürülen tüm çalışan kitlelerin öncüsü, harekete geçirici ve sürükleyici gücü haline gelmektedir. Zonguldak'da gelişen proleter kitle hareketinin kısa zamanda bir halk hareketine doğru genişlemesi ve tüm toplumda güçlü bir yankı bulması, eylemin mahalli niteliği de düşünüldüğünde, bu açıdan gerçekten çarpıcı ve öğreticidir. Bundan hareketle, mücadelenin daha ileri düzeylerinde, işçi sınıfının ileri bir bilinç ve örgütlülük düzeyi ile belli başlı sanayi kentlerinde ortaya koyabileceği devrimci bir girişkenliğin siyasal sınıf ilişkilerinde yaratacağı köklü değişimi ve yeniden mevzilenişi kestirmek hiç de zor değil. Bunun, bugünkü haliyle Kürt ulusal hareketinin hayli karışık ve değişken olan sosyal bileşiminde nasıl bir değişmeye yol açacağı ise temel önemde bir başka sorundur. Tüm toplumu sarsan bir proletarya hareketinin varlığı koşullarında, Kürt emekçi katmanlarının kendilerini Kürt burjuva katmanları gibi yalnızca ulusal siyasal istemlerle sınırlayacağını sanmak saflık olur.

Devrimimizin sosyal çehresi ve karakteri bakımından aydınlatıcı olan bu verilere, devrimci yükselişin ortaya çıkardığı mücadele araç ve yöntemlerine ilişkin verileri eklemek gerekiyor. Siyasal gösterilere doğru genişleme düzeyine ulaşmış proleter kitle grevi bugünkü devrimci yükselişin temel mücadele biçimidir. Olayların genişlemesi ve boyutlanması değişik biçimleriyle gündeme gelen proleter kitle grevi aracılığıyla gerçekleşmektedir. Mücadelenin siyasal karakteri belirginleştikçe, proleter kitle grevinin değişik biçimlerinin oynadığı muazzam rol daha iyi anlaşılacaktır. İşçi komiteleri ile sendikalar ise mücadelenin bugünkü aşamasındaki örgütsel araçlar olmaktadır. Bu, mücadeleye proleter araç ve yöntemlerin damgasını vurmakta olduğu anlamına gelir ki, bunu devrimimizin proleter karakterini bir başka yönüyle aydınlatan bir olgu saymak gerekir.

Son olarak, yığın hareketinin bu genel nesnel görünümlerinin ötesinde, bugünkü bilinç ve önderlik düzeyine, bununla bağlantılı olarak şiarlarına, ileriye sürdüğü istemlerine bir göz atalım. Bu kuşkusuz hareketin en zayıf yanıdır. Eyleminin yer yer kazandığı çok ileri biçimlere rağmen hareketin bilinç ve önderlik düzeyi henüz son derece geridir. İşçilerde büyük bir mücadele kararlılığı var. Eylem içinde sürekli artan bir mücadele deneyimi var. Fakat mücadelenin temel sorunları, hedefleri ve yönü konusunda işçi sınıfı henüz burjuva bilincin sınırları içindedir. Bu bakımdan denilebilir ki hareket gerçek bir burjuva kuşatma altındadır. Burjuva muhalefet, sendika bürokrasisi ve sosyal reformizm bu kuşatmanın birbirine eklenen ve birbirini tamalayan değişik halkalarıdır. İşçilerin kendiliğinden ileri sürebildikleri demokratik hak istemleriyle uyum sağlamak sözü geçen mihraklar için zor olmadığı için bu kuşatma önemli ölçüde başarılı olabilmektedir. Zonguldak işçileri ekmek ve demokrasi mücadelesi verdiklerini, demokratik haklar için direndiklerini söylemektedirler. Kurulu düzenin temellerine yönelmeyen bu siyasal reform istemlerine sahip çıkmak özellikle sendika bürokratları ve sosyal reformistler için hiç de zor olmamaktadır.

Küçük-burjuva sosyalizmi bu gerçeği kavrayamıyor. Proleter yığın hareketinin nesnel görünümü ve öğeleri sahip olduğu geri programları boşa çıkardığı ölçüde, proleter hareketin öznel yönünü oluşturan zayıflıklardan kendi geri programına ve hedeflerine dayanaklar bulmaya çalışıyor. Oysa tam da bu zayıflığın kendisidir ki siyasal demokrasi istemlerine dayalı devrim programlarına öldürücü darbeyi vuruyor. Zira mücadelenin bu geri düzeyinde, bilinç ve önderlik planındaki bugünkü vahim durumda bile, işçi hareketi demokratik istemlerin önemli bir kısmını kendine şiar edinebiliyor. Zonguldak eyleminin gösterdiği gelişme düzeyi buna örnektir. İşçi hareketinin kendiliğinden gelişme ile ulaştığı bilinç düzeyinin, bunun yansıması olan şiarların şimdiden bazı programları zorlaması -işte öldürücü olan budur. " İş, ekmek, özgürlük" yalnızca bazı devrimci grupların değil, en az 1988'den beri

Türk-İş yönetiminin de kullandığı temel bir şiardır.

Demokratik siyasal istemlere sahip çıkmak, işçi hareketinin bu istemlere dayalı mücadelesini desteklemek, bu mücadele içinde kitleleri eğitmek tüm bunların taktik önemi büyüktür. Ama bir temel gerçeği de olaylar şimdiden kanıtlamaktadır. Burjuvazinin devrilmesi ve iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi mücadelesine bağlanmamış bir demokrasi mücadelesinin düzen içi kanallara akması kaçınılmazdır.

Proleter yığınlar, kent ve kır yoksulları demokrasi mücadelesini şimdiden vermektedirler. Zonguldak işçileri örneğinde olduğu gibi bu mücadele içinde hızlı bir eğitimden de geçmektedirler. Bütün görev bu mücadeleyi iktidar mücadelesine bağlayabilmek, demokrasi uğruna mücadeleyi sosyalizm uğruna mücadele düzeyine çıkarabilmektir. Hareketin öznel yanını geliştirmenin canalıcı boyutu budur. İşçi sınıfının politik bağımsızlığını gerçekleştirmek, işçi hareketine nüfuz eden her türlü burjuva etkiyi felç etmek bununla mümkündür. Demokrasi mücadelesini burjuvaziye karşı siyasal iktidar mücadelesine ve sosyalizm için mücadeleye bağlayamadığı sürece, işçi hareketinin değişik düzeylerde gelişiminden söz edilebilse bile işçi sınıfının politik bağımsızlığından asla sözedilemez.

*

Bugün işçi kitleleri büyük bir uyanış içindedirler. İşçi hareketi politik bir mecraya girmiştir. İşçiler artık siyasal istemler, kendileriyle ve öteki emekçi sınıfların sorunları ve mücadelesi arasında köprü kuran türden siyasal istemler ileri sürüyorlar. Bu onları bugünden ezilenlerin öncüsü haline getiriyor. İşçi hareketinin gelişimi bakımından tarihsel önemde büyük bir gelişmedir bu. Öte yandan işçi hareketinin gelişmesi, Türkiye işçi sınıfının taşıdığı büyük devrimci enerjiyi, eylem isteği ve yeteneğini, sınırlı hak ve istemler uğruna bile ortaya koyabildiği mücadele kararlılığını, belki henüz yalnızca bazı en ileri örneklerle, ama yine de oldukça anlamlı ve heyecan yaratacak düzeyde göstermiştir. Dahası tüm bu mücadeleler işçi sınıfını eğitiyor. Onun yeni yeni gerçekleri farketmesini, bizzat kendi gücünün ve enerjisinin büyüklüğünü, muazzam eylem yeteneğini görmesini kolaylaştırıyor. Kendine olan güvenini artırıyor. Kendi mücadelelerinin toplumda yarattığı heyecanı, ezilen katmanlar arasında yarattığı umut ve yakınlığı görüyor. Tüm bunlar kendiliğinden oluyor. Ne var ki bu "kendiliğinden" oluş, devrimci hareketin bir kesiminde yalnızca şaşkınlığa ve heyecana yolaçarken, diğer bazı kesimlerinde ise "kendiliğindencilik" üzerine boş gevezeliklere konu oluyor. Her iki durumda da sonuç hareketi elleri böğründe izlemek oluyor.

Oysa bugün aksayan biricik faktör, "öncü" olmak iddiasındakilerin harekete yapması gereken müdahaledir. Bu müdahale bugünkü haliyle son derece yetersiz, hatta işçi hareketinin ulaştığı gelişme düzeyi düşünülürse önemsizdir. Fakat bu müdahaleyi yapabilmek yaşamsaldır. Bu müdahaleyi yapabilcek güç ve irade ortaya konmadığı, bunun araç ve olanakları yaratılmadığı, bu müdahale somut olarak başarılamadığı sürece, "devrim ülkesi", "devrimci yükseliş", "işçi hareketindeki gelişme" üzerine söylenip yazılan her şey anlamsız söz yığını olarak kalır.

Bizler, evet biz Ekimciler, bu müdahale için seferber olmalıyız. Bunu başarabilmek için önemli avantajlarımız var. Yalnızca Türkiye'nin devrimci olanaklarını değil, bu olanakların kendini bugün ortaya koyuş biçimini, kitle hareketinin gelişim seyrini, dinamiklerini, güçlü ve zayıf yanlarını doğru kavrıyoruz. Bu önemlidir. Zira müdahale alanını ve nesnesini doğru kavramak demektir. Bu olmadan bir tek doğru pratik adım atılamaz. Nedir ki bu kadar yetmez. Bu kavrayışı pratik bir müdahale haline getirmeliyiz. Önümüzde yüzbinlerce eylemciyle ifade edilebilen bir işçi okyanusu var. Bu güçlerimizi en iyi şekilde düzenleyebilmemizi, en etkili, en verimli araç ve yöntemleri geliştirmemizi ve kullanmamızı gerektirir. Binlerce ve onbinlerce işçiye aynı anda ulaşabilmeli, aynı anda seslenebilmeliyiz. Oysa bugün, mevcut güç ve olanaklarımızla bile yapılabileceklerin pek azını yapıyoruz. Yığın hareketine anlamlı sayılabilecek bir müdahale yeteneği ve pratiği ortaya koyabilmiş değiliz henüz. Başka devrimci grupların da bu açıdan genellikle iç karartıcı olan durumu kusurlarımızı hafifletmez, sorumluluğumuzu azaltmaz. Kötü emsalin emsal olmayacağı bir yana, tam da bu durum bizim sorumluluğumuzu kat kat artırmaktadır.

İşçi hareketine ve bu hareket ekseninde sürmekte olan devrimci yükselişe, olayların seyrini ve yönünü etkileyecek bir müdahaleyi başarabilmek inancı ve çabasıyla ortaya çıkabilmeliyiz. Hareketimizin misyonu ve geleceği buna bağlıdır.

EKİM

Zonguldak direnişi ve devrimci hareket

Tam bir aydır Zonguldak direnişi çözülmeden, ilk günkü kararlılıkla devam ediyor. Bu kararlılık, hareketi sürükleyen ve sınıfı bir kitle olarak gören devrimcilerimiz tarafından dahi şaşkınlıkla seyrediliyor. Evet seyrediliyor diyorum. Hatta bir aydır sınıfın hızlı ilerleyişine yetişemeyip pes eden geride kalanlar gözümüze çarpmaya başladı.

Neydi Zonguldak gerçeğini ortaya çıkartan nedenler? Kimilerinin de dediği gibi sadece 10 yıldır ekonomik ve demokratik taleplerin burjuvazi tarafından sürekli gaspedilmesi ve bunun sonucunda sınıfın patlar hale gelmesi mi? Şüphesiz bu da etkenlerden bir tanesi. Ancak tamamı değil. Böyle bir değerlendirme yüzeysel olmaktan öteye gidemeyeceği gibi bu günkü gözlemlerimizin de eksik kalması demek olur. Biz marksistler toplumsal olayların değerlendirmesini yaparken olaya diyalektik bakmak zorundayız. Zonguldak kömür havzasında da üretim başladığından bugüne kadar çeşitli direnişler ve burjuva devlet tarafından sürekli baskılar, sindirme politikaları gündeme gelmiştir. Bunlara örnek sadece Cumhuriyet tarihinde 1921 direnişi; peşi sıra 151 sayılı yasa ile hakların düzen sınırları içine hapsedilmesi; I.ve II. mükellefiyet döneminde burjuva devletin işçilere her türlü baskı ve işkenceyi kullanarak, zorla ocaklarda çalıştırılmaları; 1946'ya gelindiğinde sınıfın sendikal hakların alınması için yaptığı mücadeleler ve tekrar baskı, tutuklamalar...Ta ki 1963 yılına kadar Türkiye işçi sınıfına paralel olarak gelişen havza genelindeki bu hoşnutsuzluklar 274 ve 275 sayılı iş kanununun çıkartılmasına kadar sürdü. Adı geçen bu kanunlar sınıfınmücadelesinin tehlikeli gidişine dur demek ve hareketi yasaların çerçevesi içine hapsedebilmek için burjuva devlet tarafından atılmış önemli bir adımdır. Ancak tüm bu kurnazca politikalara rağmen 1965'de Zonguldak işçi sınıfı tarihinde yeni bir sayfa açan ve gelecek kuşaklara yepyeni bir ufuk sunan direniş ve bu direnişin iki şehit (Satılmış Tepe, Mehmet Çavdar) verilerek bastırılması yaşanmıştır. 1965'te yaşanan bu olay, Zonguldak işçi sınıfının bünyesine direniş ruhunun tohumlarını atmış, o tohumlar bugün artık bastırılamaz hale gelmiştir. Burjuva devletin sendika ile birlikte sınıfa bu şanlı tarih olayını unutturma çabaları (arşivlerin yok edilmesi, olayların sorumluluğunun sınıfa yüklenmesi, işçi sınıfının kaba saba ve cahil yığınlar olarak lanse edilmesi) fiyasko ile sonuçlanmıştır. Sınıf bu şanlı direniş olayını, tarihi belgelerle olmasa dahi ileriki kuşaklara heyecan ve gururla aktarmıştır. Halen daha o dönemi yaşayan emekli işçiler kahvehanelerde, sohbet toplantılarında genç işçilere ilk günkü coşkuyla Gelik'ten, Karadon'dan, Kilimli'den nasıl yürüdüklerini kapuzda polis ve jandarma tarafından önlerinin kesilmesini, Kozlu'da yaşananları gözleri parlayarak anlatmaktadır. İşte bu olay Zonguldak havzasında grevin nasıl direnişe dönüştüğünü açıkça göstermektedir. Grevin ilk gününde tüm bölgelerden kilometrelerce yolu yasaları hiçe sayarak hangi ruh ve inançla yürüdüklerinin bir ifadesidir. Sınıf direniş ruhunu gelecek kuşaklara tüm engellemelere rağmen aktarmıştır ve bugünkü Zonguldak işçi sınıfı, tarihine sahip çıkarak aynı geleneği yaşatmaktadır. "Satılmış Tepe, Mehmet Çavdar aramızda" dövizi ile yürüyen işçiler hiç bir yardım almaksızın önderlerini yaşatmaktadır.

Bugün sınıfa önderlik eden işçilerin meslek okullarından ve lise dengi okullardan gelmesi epeyce düşündürücüdür. Bu, sınıf hareketinin aldığı mesafeyi ortaya koyuyor. Ne var ki aynı mesafeyi devrimci hareketin aldığını söylemek güç. 12 Eylül yenilgisinden sonra gündeme gelen ideolojik yozlaşma ve sürekli ayrışmalar direkt olarak havzayı da etkiledi. Küçük-burjuva devrimciliğinin etkilerinin ya da kalıtımlarının aşılması için teorik netleşmeyi sağlayabilmeye dönük gerekli çalışmalar yürütülemedi. Bu anlamda etrafındaki çemberi kıramayan devrimciler dağınık ve bireysel mücadele vermek durumuyla karşı karşıya geldiler.

Sovyetler Birliği nezdinde tüm Doğu bloku ülkelerini saran sosyalizmden kesin kopuş ve emperyalizmin tüm dünyada kopardığı "sosyalizm öldü" naraları geri düzeydeki insanlar üzerinde, hatta sınıf üzerinde etkisini gösterdi. Bu doğrultuda SBKP'nin Türkiye uydusu olan TBKP'nin havza işçileri içinde örgütlü olması direnişi geri taleplere mahkum etti. Tüm bu olumsuz etkenlerle reformizm ve sosyal demokrasinin

etkileri kırılamayınca ileri işçiler sosyalizmi hedef gösteren sloganların atılmasına, dışlanırız mantığıyla korkuyla bakar oldular. Örneğin "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" sloganı sınıf tarafından coşkuyla atıldığı halde bölgeler arası komite toplantısında hala bu slogan atılsın mı atılmasın mı sorunu gündeme geldi. İleri sloganların atılması taraftarı olanlar, sendika bürokratları ve TBKP'liler tarafından sözlü saldırılara uğradılar. Devrimciler örgütlü bir güç olamayınca ve geçmişteki dar anlayıştan kopamayınca hazırlıksız yakalandılar. Bunun sonucu olarak da sendika bürokratlarının ve reformistlerin yedeğinde kaldılar.

Sınıfın nabzı gerekli çalışmalar yapılarak tutulamadı. Sosyalizmin sınıfın gündemine sokulması korkuyla karşılandı. Kaçamak, muğlak sloganlarla sınıf dengelenmeye çalışıldı. Sosyalizm sosyalist, devrimci işçiler tarafından kaf dağının arkasındaki masal kahramanına dönüştürüldü. İşçi toplantılarında yapılan tartışmalarda işçi sınıfının kurtuluşunun sosyalizmde, proletarya diktatörlüğünde olduğunu söyleyen ve direnişin artık bu noktadan sonra o yola yönlendirilmesi gerektiğini savunanlara temeli olmayan hazır cevaplarla sırası değil, dendi. Oysaki yürüyüş kollarındaki işçilerin konuşmaları, o alana kaymaya başlamıştı.

Grev okulu sınıfı, önderlerini ve tüm devrimcileri eğitmiş ve çözülmesi gereken bir dizi sorunla karşı karşıya bırakmıştır. En temel sorun ise örgütsüzlüktür. Sosyalizmi, proletarya diktatörlüğünü isteyen her devrimci örgüt, önündeki tüm engelleri aşarak kararlıca ileri çıkmak zorundadır.

Ö. Hacı
Zonguldak

Karaelmas Ankara yolunda...

Madenciler destan yazmaya devam ediyor!

36 gündür Zonguldak sokaklarında, caddelerinde, alanlarında gözleri kamaştıran, görkemiyle dünyayı aydınlatan madenci feneri, dünyaya daha çok ışık saçmaya devam ediyor. Yasadışı gösterilerle başlayan, yasadışı gösterilerle süren madenci grevi, yine yasadışı bir yürüyüşle Ankara'ya doğru yola çıktı. Böylece, madenci eylemi yeni ve anlamlı bir boyut daha kazanmış oldu.

Madencileri zorla bastıramayan devlet, madencileri Ankara'ya taşıyacak olan araçları Zonguldak'a sokmayarak, baskısına bir baskı daha ekledi. Binlerle başlayan polis ve asker sayısını 15 bine çıkararak ve her gün bu sayıyı yeni güçlerle takviye ederek, madencilere gözdağı verme, yürüyüşten vazgeçirme planının bir işe yaramadığını gören gerici burjuva hükümet, militarist güçleriyle yapamadığını, araçları, Zonguldak'a sokmayarak yapmaya yeltendi. Madencilerin bu kışta kıyamette o kadar yolu yürümeyi göze alamayacaklarını sanıyorlardı. Burjuvazinin başkenti bir kez daha yanıldı.

Araçların Zonguldak'a sokulmadığını geceden öğrenen madenciler şafakla birlikte uyanarak işyerlerine ve alanlara toplanmaya başladılar. Sınıfı hala kitle olarak görenlere sözün burasında bir gerçeği parantez içi olsa da yeniden hatırlatmayı bir görev biliyoruz. (Sokaklara açılan ahşap kapıların paslı menteşelerinden çıkan gıcırtılar, aç karnına tütün içen madencilerin öksürükleri, madenci ayaklarının kaldırımlarda, beton basamaklarda yürürken çıkarttığı sesler bile uyandırıcı, örgütleyici, ve çağırıcıdır. Bu Zonguldak gerçeğidir. Bu işçi sınıfının gerçeğidir. Bu gerçek inkar edilerek bir yere varılamaz.) Karadon, Üzülmez, Kozlu'da toplanan işçiler de yürüyerek kent merkezine geliyorlar. Saat 8.30'da kent meydanına sığmayan mahşeri kalabalığa konuşan Denizer'in konuşması bittikten sonra Zonguldak halkı tarafından büyük bir coşkuyla uğurlanıyorlar.

Düzenli ve disiplinli bir biçimde şehirden çıkılıyor. Sırtlarda, ellerde azıkları, yakalarında kırmızı karanfilleri, yüreklerinde ve bilinçlerinde öfkeleriyle yürüyorlar. Gökgöl'de jandarma ve polis yürüyüşü engellemek istiyor. Denizer, sınıfın kararlı tavrıyla bütünleşiyor. Engel çok kısa bir sürede aşılarak yol madenciler ordusuna açılıyor.

Yol boyunca köylülerin desteklerini alan madencilerin coşkusu, kimi köylüleri saflara çekiyor. Köylüler evlerinde yaptıkları yiyecekleri dağıtıyorlar. Devrek'e gelinceye kadar yürüyüşçü sayısı 75 bine, kortejin uzunluğu ise 3-3,5 kilometreye ulaşıyor. Devrek halkı sımsıcak kardeşçe duygularla karşılıyor madencileri. Kara elmasın Ankara yolculuğu devam ediyor...

Zonguldak'dan Ekimciler

Zonguldak: Kararlı ve coşkulu bir insan seli

Yeşillikler arasında dağlarla çevrili daracık ve küçücük caddeleri olan bir kent Zonguldak... Altı kömür karası, üstü yeşil... Kömür ocakları ile altı oyulmuş, çökme sonucu bazı mahalleleri oturulamaz hale gelen Zonguldak. kömür üretim bölgeleri Kozlu, Asma, Üzülmez, Karadon, Gelik, Kilimli, Amasra, Armutçuk'da dağ köylerinde yaşayanlarıyla, herşeyi kömürü bağlı bir şehir... Düzen partisi tüm siyasi partilerin iktidarları döneminde oy deposu olarak görülen Zonguldak. Üretime katkıda bulunan işçilerinin yanısıra işçi bürokratlarını da yoğun olarak çıkaran ve reformist, gerici, sarı sendika bürokratları eliyle kapitalistlere peşkeş çekilen bir madenci kenti. Kapitalist sömürü sonucu açlık, yoksulluk, en insanlık dışı çalışma koşullarıyla, işkazalarıyla, ölümle yüzyüze olan Zonguldak işçileri... Ve yıllardır sesini yükseltmeyen, duygularını gemleyen bu şehir bugün sessizliğine bir yanardağı volkanını andıran haykırışlarıyla son vermiştir. İşçisi, işsizi, esnafı, memuru, öğrencisi, kadını, çocuğuyla, kısacası herşeyiyle ayağa kalkmıştır. İşte, gerçek yüzüm budur diyor Zonguldak.

Kömür üretim bölgemizde özellikle 12 Eylül faşist darbesinden sonra, genelde işçi haklarının budanması ve ekonomik krizin faturasının biz işçilerin sırtına yüklenmesi gün geçtikçe yoksullaşmamızı hızlandırdı. Bu durum karşısında bütün düzen partilerinin kandırmacalarına, sendika ağalarının barikatlarına rağmen arayışımız sürüyordu. Bundan önceki sözleşme döneminde işçi ağası sendikacıların son dakikada işçileri satmasını hazmedemiyor, tepkimizi ortaya koyuyorduk. Görüyorduk ki, her geçen gün durumumuzun iyileşmesi bir yana, işverenin baskıları, ekonomik sorunlar, cangüvenliği vb. sorunlarla giderek ağırlaşıyor, bu da çözüm konusunda bizi sorular sormaya ve düşünmeye sevkediyordu. O dönemlerde toplumsal-siyasal olayları günlük boyalı basından ve sendika gazetesinden takip etmeye çalışıyordum. Bir gazete satın almak bile sorun haline geldiği için, gazete bulunan kahvelere giderek gazeteleri izleyebiliyordum. Başka ne yapabilirdim ki? Sendika ağaları tarafından satılmış olmamazı hiç unutamıyor, bir işçi temsilcisi nasıl bizi satışa getirebilir diye düşünüyordum. Sendikaya gidiyor, işyerinde temsilcileri ve işçi sınıfının çıkarlarından bahseden işçi arkadaşları dikkatle dinliyor; sendikamızı nasıl düzeltebilir, haklarımızı nasıl elde edebiliriz sorularını sık sık soruyordum. Bu sıralarda bir işçi arkadaş tarafından bana *Ekim* dergisi verildi. Her ay almaya devam ediyor, arasıra o arkadaşla tartışıyorduk. *Ekim* dergisinin yazıları bana ilk zamanlarda ağır geliyor, anlayamıyordum. Zamanla çözmek için uğraştığım, didindiğim soruların cevaplarını *Ekim*'de bulmanın sevincini yaşıyordum. İşyerinde güvendiğim arkadaşlara veriyor, birlikte tartışıyorduk. *Ekim* dergisini veren arkadaşın yardımıyla *Ekim*'i daha çok anlıyor, derginin sömürü düzenine karşı mücadelemizde bize yön verdiğini gözlemliyorduk. Sendika ağalarından hesap sormanın, sömürüye ve baskıya son vermenin şartının sermaye iktidarını alaşağı edip kendi iktidarımız sosyalizmi kurmak olduğunun bilincine varıyorduk. Çalışmalarımızı *Ekim*'in gösterdiği sosyalizm hedefi doğrultusunda bütün gücümüzle sürdürüyorduk. Sık sık arkadaşlarla bir araya geliyor, neler yapmamız gerektiğini konuşuyor, işyerinde ve sendikadaki çalışmalar için önümüze görevler koyuyorduk. 1989 yılında yapılan sendika delege seçimlerinde işçi sınıfının çıkarlarını koruyacağına inandığımız arkadaşları seçmeye çalışıyorduk. *Ekim*'in ortaya koyduğu perspektif doğrultusunda propaganda yürütüyor, sendikal alandaki çalışmayı da ihmal etmiyorduk. Haklarımızı almanın, haksızlıkları ortadan kaldırmanın, işyerlerinde cangüvenliğimizin sağlanmasının ve çocuklarımızın geleceğinin teminat altına alınmasının tek yolunun sermaye iktidarına karşı mücadele ederek mümkün olacağı ve sonuca ulaşacağı düşüncesiyle mücadelemizi sürdürüyorduk.

Sürekli yoksullaşarak eve et,balık getirmek bir yana, çocuklarımıza defter, kalem hatta ekmek alamaz duruma düşmüşken, kapitalist devlet yöneticilerinin TV'ye çıkarak ikiyüzlüce refahtan, kalkınmadan sözetmeleri kapitalistlere olan

kinimi, nefretimi artırıyor, bu düzeni parçalamak için büyük bir istek duyuyordum. Bunun da biz işçilerin önderliğinde tüm emekçi kesimin örgütlenmesiyle mümkün olacağından var gücümle çalışıyordum. Sendikal mücadele ile sömürünün ortadan kalkmayacağını, işçi sınıfının partisinin zorunlu olduğunu anlatan *Ekim*'i daha dikkatli okuyor ve arkadaşlara anlatıyordum. Öğrendiğim en önemli şeylerden biri de düzen yanlısı kurum, kuruluş ve kişilere başkaldırmadan, mücadele etmeden sosyalizmin kurulamayacağı idi. Burada yazmadan geçemeyeceğim. Geçmişte işçi arkadaşlar arasında "sosyalizm"den sözedenlere ben tepki gösterirken, bugün "sosyalizm kurulmalıdır" dediğimde, bana, dünyada sosyalizmin öldüğünü, sınıflar kavgası ile bir yere varılamayacağını, barış içinde yaşamanın şartının uzlaşma olduğunu söylüyorlar. Bu döneklere tepkim çok sert oldu. Bugün ne yaptıklarını işyerlerinde açıkça görüyoruz. Artık eskisi kadar etkili olamıyorlar.

Yeni sözleşme dönemine girildiğinde bizlerin ve tüm işçilerin dikkati sendikaya yönelmişti. Sendika yönetimlerini zorluyor, bizi yeniden satmalarını engellemek istiyorduk. 12 Eylül faşist darbesine denk düşen günde Gelik bölgesinde işçi kardeşlerimizin yaktığı kıvılcımın kendi işyerimize ve tüm havzaya yayılması için çalışmalara katıldık. Sınıf olarak birliğimizi ve kararlılığımızı ortaya koyduk, yasaları hiçe sayarak biz de varız dedik. Yıllardır kömür işletmesinde çalışırım. Bu direniş bana büyük bir güç ve moral verdi. Birlikte neler yapılabileceğini gördüm. Madenciler olarak bizleri sömüren, ezen sermaye kesimine deyim uygunsa, buyurun er meydanına dedik. Ya haklarımızı alacağız, ya direneceğiz! *Ekim* bizim eylemimizin Türkiye işçi sınıfına yol gösterici rolünden sözediyordu. Bunun bilinciyle çalışmalarımızı hızlandırdık. Her toplantımız bir miting niteliğinde oluyordu. Kapitalistler yıllardır gaspettikleri haklarımızı vermemekte ısrarlıydı. Biz de almakta kararlıydık. Üretimden gelen gücümüz olan grev silahımızı çektik. Ve arkasından biz işçileri kapı önüne koyan lokavt kararı... Bizleri değil yıldırmak adeta kamçıladı. Kaybedeceğimiz bir şey yoktu ve geriye dönmeyecektik. Grevin başlangıç tarihi 30 Kasım idi. Davamızda haklı ve kararlı idik. Sendika yöneticilerinin son dakikadaki oyunlarına karşı daha dikkatli idik ve oyuna gelmeyecektik. Gerekirse bizden yana görünüp de bizleri kandıran yöneticilerden hesap sormaya hazırdık. Hiç bir güç greve gitmemizi engelleyemeyecekti, engelleyemedi. Burjuva basınında sendika yöneticileri grev siyasi içerikli değildir dese de, bunun böyle olmadığı açıktır. Grev, kapitalistlerin devletini alaşağı etmek için diğer işçi kardeşlerimizi bilinçlendireceğimiz bir okuldur. Bizim grevimiz de böyle olacaktı ve oldu da...

Aylardır Ekimci arkadaşlarım benden işyerimizdeki faaliyetlerimizi, istek ve taleplerimizi içeren yazıları dergiye yazmamı istiyorlardı. Ben de yazarım diyerek geçiştiriyordum. Yazma konusunda kendime güvenemiyordum. 30 Kasım geldi çattı, grevimiz başladı. O gördüğüm insan selinin coşkusu, kararlılığı karşısında duygularımı frenleyemedim. *Ekim*'i benimseyen bir işçi olarak şimdiye kadar kafamdan geçenleri, gördüklerimi, yaşadıklarımı, hele hele kömür işçilerinin coşkusunu ve heyecanını diğer sınıf kardeşlerime yazmak için daha fazla bekleyemedim. Bir taraftan sınıfla birlikte yürüyor, boş zamanlarımda da bu mektubu yazıyorum.

Yaşadıklarımı, bendeki sevinç gözyaşlarını burada ifade edecek kelimeler bulamıyorum. Görmeyen, yaşayamayan bu duygularımı kolay anlayamaz. Sömürü düzenine nefreti, kini yürekten hissetmeyen bunu anlayamaz. Zonguldak'da kapitalistlerin koruyuculuğunu üstlenen ordunun, polisin yeni katliamlar yaratmak için fırsat kolladığını, ancak nasıl bir acz içinde kaldıklarını anlayamaz. Hele hele işçi sınıfına güvenmeyenler, onu hor görenler bunu çok zor hissederler. Sosyalizm öldü, sınıflar kavgası bitti diyenler, sınıfın kendini sömüren sermayeye karşı bu başkaldırısına ne diyecekler acaba? Birinci günün coşkusu derken, ikinci, üçüncü gün insan seli arttığı gibi, devrimci ilerici işçilerin önderliğinde siyasi iktidarı hedefleyen sloganlar atılmaya başlandı. Zonguldak'da herkes bir sonraki günün yürüyüşü için randevulaşarak ayrılıyor. Mücadelemiz kararlı bir biçimde devam ediyor. Ne zaman, nasıl sonuçlanacak? Hep birlikte göreceğiz.

Bir kömür işçisi
3 Aralık 1990

Maden işçileri üniversitesi

M. Su

Zonguldak maden işçilerinin grevi, belki de dünyada eşi benzeri görülmedik gösteri, yürüyüş ve mitinge dönüşmüştür. On binlerce işçi, eş ve çocuklarıyla birlikte kilometrelerce yürüyorlar. Sloganlar atıyorlar. Şehrin tüm cadde ve sokaklarına egemen oluyorlar

Memur, köylü, esnaf, sanatçı vb. kesimlerin sempatisini kazanıyor, desteğini alıyorlar. Devletin ve onun kolluk güçlerinin sınıf hareketi karşısındaki çaresizliğini sergiliyorlar.

Bu olay öylesine çaplı, öylesine coşkulu, öylesine ibret verici ki, tam olarak anlamak ve anlatmak mümkün olur mu bilemiyorum? Ama ben izlediğim, anladığım kadarıyla olayın sınıfa ve devrim mücadelesine katkılarını ortaya koymaya çalışacağım.

Daha sonra da hareketin zaaflarını, öncü işçilerin durumunu ve müdahale zorunluluğu olan yönlerini ortaya koyacağım.

Öncelikle şunu belirtmeliyim. Her grev işçi sınıfı için bir okuldur, genel doğrusundan hareketle Zonguldak maden işçilerinin grevine baktığımda şu sonucu çıkarıyorum: Her grev bir okulsa, Zonguldak grevi bir üniversitedir.

Bu işçi sınıfı için de, politik örgütler için de geçerlidir. Bu üniversitede işçi sınıfı hem öğretiyor, hem de öğreniyor. Sınıf bilinçli öncü işçiler için de aynı durum sözkonusudur. Eğer böylesine verimli bir eğitim ve öğretimden sınıf eğitilmiş, sendikal örgütlenmeyi aşmış bir durumda çıkmaz ise, bunun sorumlusu kuşkusuz sınıf olmayacaktır. Çünkü öğrenmeye, emek düşmanı güçleri altetmeye hiç bu kadar istekli olmamıştı.

Böylesi verimli bir alanı kıraçlaştıran başta revizyonist ve reformist akım temsilcileri olsa bile, durumu onlarla açıklamak mümkün değildir. Asıl neden devrimci grupların hala on yıl önceki yıkıntının altından sağ salim çıkamamış olmalarıdır. İdeolojik ve politik yetersizlikleridir. Popülizm hevesleri ve sınıf dışındaki "kurtuluş" hayalleridir.

Bu yetersizliklerinden dolayı sınıfı eğitemedikleri ortadadır. Bari sınıfın kendilerini eğitmesine izin verseler. Bunu derken kendiliğinden sınıf hareketini övmek, göklere çıkarmak istemiyorum. Söylemek istediğim şudur. Bugünkü sınıf hareketi kimin gerçekten toplumsal öncü olduğunu, temel çelişmenin ne olduğunu, sınıf hareketin çekim merkezi olmayı başardığı an diğer emekçi kesimlerin bağımsız tavır gösteremeyeceklerini, yedek güç haline geleceğini "Zonguldak gerçeği" de bazı kafalara sokmazsa, hiç bi şey sokamaz.

Kendiliğinden bir hareket olması zayıflık olsa da, bu yönüyle olumlu ve eğitici. Revizyonist ve reformist akımın olanca gayret ve çabalarına, engellemelerine rağmen, işçiler bir sınıf olduklarının, birleştiklerinde yenilmez ve karşı durulmaz bir güç olduklarının bilincine varıyorlar. Niyetleri ne olursa olsun değişik akımların ilgisi kendilerine güveni pekiştiriyor.

Sergiledikleri disiplin, kararlılık, coşku ve güç, değişik kesimlerin işçi sınıfına bakış açılarını değiştirmelerine vesile oluyor. Olumsuz bakışlar olumluya, sempatiye doğru evriliyor. Bu da kendilerini, düşüncelerini, görüşlerini bir kez daha kontrol etmelerini gerektirecek. Hareketin böylesi olumlu yönleri var.

Bu olumlu yanlar sınıfın engellenmez iç dinamiği ile birleşince ortaya sevindirici bir tablo çıkıyor. Her türlü engel ve entrikaya rağmen, sınıf öncülerini ileri çıkarıyor, öncüler politikleşiyor. Tabanı politikleştirmenin yollarını arıyor. Kendiliğindenliği ve revizyonist ve reformist etkinliği kırmaya, aşmaya çalışıyor.

Şemsi Denizer'in ve uzantılarının şahsında bu etkinliğe darbe vuruyorlar. Kavganın Özal ile sınıf arasındaki bir sürtüşme olduğu görüşünün ifadesi olan, "Özal gidecek, dertler bitecek!" sloganına, kandırmacasına karşı çıkıyorlar.

"Dertlerimiz Özal ile başlamadı. Onun gitmesiyle de bitmeyecek" diyorlar. "Madencinin onuru iktidarı yenecek", "İşçiler birleşin iktidara yerleşin!" sloganlarını haykırıyorlar.

Şemsi başkan, bu durumdan açıkça rahatsız oluyor. Ve oyununu oynama gayretkeşliği içinde ikiyüzlülüğünü sergiliyor. İşçilerin sloganını "Madencinin onuru, iktidarın oyununu yenecek" biçiminde revize ediyor. İktidarla bir alış verişi olmadığını, tıpkı İnönü ve Demireller gibi kafayı sermaye egemenliğine değil de uşağına taktığını ortaya koyuyor. Uşakla uğraşması elbetteki boşuna değil. Besbelli efendilerinden aferin almaya

niyetli. İktidar değil de, oyunuyla ilgilenmesi bu yüzden olsa gerek. Ama işçi sınıfı, özellikle de sınıf bilinçli işçilerin bu yalanlara karnı tok. Onlar, iktidar değişmedikçe, bu oyun bitse bile yeni oyunların tezgahlanacağının bilincine varmışlar, varıyorlar...

Türkiye işçi sınıfı öncülerini üretiyor. Sermaye egemenliğini ve onun uşaklarını yenecek tek ordu olduğunu dosta da, düşmana da gösteriyor... Zonguldak'da güzelliği ve çirkinliği bir arada yaşıyor. Güzel olan kavgaya atılmasıdır. Kendi gücüyle tüm yasaların gücünü alt etmesidir. Ne yürümek için, ne özlemlerini haykırmak için, ne gösteri ne de miting yapmak için hiç bir makamdan, hiç bir yetkiliden izin istememesidir. Çirkin olansa Şevket ve Şemsi gibi ikiyüzlü sınıf düşmanlarından kurtulamamış olmasıdır. Böylesine yaratıcı bir sınıfın, burjuvaziye uşaklıkta kusur etmeyen "başkanlara" ihtiyacı yoktur. Bunlardan kurtulmalıdır.

İşte, tam da burada sınıf hareketinin zaafları, eksiklikleri ve politik örgütlenmelerin durumunu irdelemek gerekiyor.

1) Sınıf hareketinin, öncü politik örgütü, yani parti önderliğinde gelişmemesi onun kendiliğinden bir hareket olarak kalmasına neden oluyor.

2) İşçi sınıfı yıllarca devrimci örgütlenmelerin ilgi alanı olmadığı için, sınıf içinde revizyonist ve reformist akımların etkinliği; gelişen sınıf hareketini etkiliyor, onu geriye çekiyor, düzen sınırları içinde tutuyor, tutmaya özen gösteriyor.

Bu durumda neler yapılabilir?

* Şemsi başkan ve uzantılarının etkinliği kırılmalı; izlenen sınıf düşmanı, hedef şaşırtan politika, sözlü, yazılı her yolla sınıfa ve öncü işçilere propaganda edilmelidir.

* Öne çıkan öncü işçiler grev veya genel grev komitelerinde örgütlenmeli. Sınıf mücadelesinin salt dar ekonomik taleplerle sınırlandırılmasının yanlışlığı vurgulanmalıdır. Bu öncü işçiler kabul edilir ve net politikalarla donatılıp sınıf içinde yoğun çalışmalar yapılmalıdır.

Bugün bu pek olanaklı değil. Grev komiteleri ileri işçilerin ve sendika yöneticilerinin ortak örgütlenmesi olarak ortaya çıkmıştır. Komitedeki işçilere gece sendika şubelerinde uzun saatler nöbet tuturuluyor. Böylece onları sınıf tabanından tecrit ediyorlar.

* Öncü işçilerin insiyatifi ele geçirme çalışmaları yapması propaganda edilmeli, bu konuda yardımcı olunmalıdır. Hem öncüleri, hem de sınıfı hızla politikleştirmek hedeflenmeli, uygun çalışmalara vakit geçirmeksizin başlanmalıdır.

* Grev ve sonrası muhtemel saldırılara, tutuklamalara karşı şimdiden hazırlanmak ve sendika dışında komiteleşmenin önemini anlatmak gerekiyor.

* Bu anlayış içinde yürütülecek bir çalışma değişik devrimci örgüt taraftarı işçileri de harekete geçireceği gibi, ortak örgütlenmelerini de sağlayacaktır.

Çünkü bu işçiler taraftarı oldukları hareketlerin sesizliğini, uyuşukluğunu, kendine güvensizliğini henüz kırabilmiş değiller. Ama kırmaya adaylar. Bu konuda yapılacak ciddi bir çalışma, atılacak cesur adımlar, çekim merkezi olmayı sağlayacaktır. Sadece kendi taraftarlarımızı değil, onları da hareketlendirmiş ve ileri çekmiş olacağız.

Son olarak, her türlü burjuva ideolojisine karşı başlattığımız savaşı, Zonguldak'da daha geniş, daha cesurca sürdürmeliyiz.

Her türlü teslimiyeti açıkça mahkum edelim. Revizyonist ve reformist akımları teşhir ederek etkinliklerini kıralım.

Sınıf hareketinin gelişmesini hiç bir güç engelleyemez. Yeterki biz üzerimize düşeni yapalım.

Her şey devrimden yana.

Yaşasın devrim, yaşasın sosyalizm!

Geçen bir yılın ardından...

(Baştarafı s.29'da)

örgütlerinde niçin çalışmaları gerektiği üzerinde biraz düşünmek gerekiyor. İktidar mücadelesinde İşçi sınıfının yolunda yürüyen kitlesel ve militan bir devrimci gençlik hareketi nasıl yaratılır, bunun üzerinde kafa yormak gerekiyor. Bunun önemli adımlarını şimdiden atmak gerekiyor. Görev yakıcıdır. Gençlik geçmişte olduğu gibi mücadelede yerini almalıdır. Sorunu doğru kavrayıp, çözümler üretmek gerekiyor. Tek başına federasyon, merkezi dernek vb. örgütlenmeler (araçlar) sorunu çözemez.

H. Can / İstanbul
5 Ocak 1991

Madenci eyleminden alınması gerekli dersler

(Eylemin kendi iç işleyişi, çeşitli bölücü çabalar ve görevlerimiz üstüne)

M.Güven

Hükümet, çeşitli reformist, gerici partiler ve bazı sendika ağalarının tüm gizleme ve saptırma çabalarına rağmen, kömür işçilerinin grevi, daha ilk günden bir başkaldırı şeklinde başlamış ve öyle de sürüp gitmektedir. Bütün eksikliklerine rağmen, sendika bürokrasisinin engelleme girişimlerine rağmen başta kömür işçilerinin kendisi olmak üzere Türkiye işçi sınıfı ve ezilen emekçilere önemli kazançlar sağladı ve sağlamaya devam ediyor. Bu kazançlardan biri, işçilerin ücretlerinden zorla kesilen paralarla finanse edilen devletin güvenlik güçlerinin kendilerine karşı kullanıldığını yaşayarak görmeleridir. Devlet, sendika bürokratlarının deyimiyle "devletimiz" madencilere haklarını vermemek için 10 binin üstünde polis ve komando askerini madencilerin karşısına dikmiştir. Yoksullukta ve iş cinayetlerinde kılı kıpırdamayan devlet, madencilerin yaşamlarını iyileştirmek için verdikleri mücadeleyi boğmada her türlü zorba davranışlarda bulunmaktadır. Devlet, çalışan ama bir lokma ekmeğe muhtaç milyonlarca işçiye karşı, çalışmayan, ama işçilerin yarattığı değerlere el koyan bir avuç sermaye sahibinin ve onların bekçi köpekliğini yapan politikacıların, üç-beş general ve polis şefinin üstünlüğünü zorla korumak istiyor. Soyulan, sömürülenlerle, soyan ve sömürenler arasında zorla ikame ettiği barışı, yine zorla sürdürmek istiyor, var olduğu sürece de isteyecektir. Yalan, şiddet ve emek düşmanlığı bu devletin öznesidir. Eğer bugün maden işçilerine açık bir saldırıya geçmiyorsa, saldırmak istemediğinden değil; böyle bir saldırının devlet adına faturasının oldukça ağır olacağındandır. Faturayı ağırlaştıran iki neden vardır. Bu nedenlerden birincisi, madencilerin birliği ve kararlılığı... İkincisi ise, madencilere karşı girişilecek olan herhangi bir fiziki saldırı, başta İstanbul olmak üzere ülkenin önemli sanayi merkezlerine sıçrayacağı, işçi sınıfının genel bir karşı koyuşuyla karşılaşılağı bilindiği içindir. Yaptığı zulmün bilincinde olan devlet ve onun aşağılık yöneticileri saldırırlarsa, toplumsal direnişle karşılaşacaklarının bilincindeler.

Kömürcü eyleminin bir ikinci önemli kazancı da, sendika bürokrasisiyle "geçici bir uyum" içinde olmayı "başarının ve günün zorunlu gereği" sayan kimi sınıf bilinçli işçilerin sendikal birlikle sendika bürokrasisiyle birlik arasındaki ayrımın farkına varmaya ve sendika bürokrasisiyle birlik düşüncesinden uzaklaşmaya başlamış olmasıdır. Bu kopuş daha da hızlı olmak zorundadır. Sınıf bilinçli, ileri kömür işçileri olarak, grev okulunu iyi değerlendirerek, sınıf kardeşlerimizin eğitimini sağlamak zorundayız. Yalnız bugünün değil, geleceğin garanti altına alınması, sınıfın yaşadıklarını sınıfta siyasal bilince dönüştürmekle mümkündür. Böyle bir mücadele içinde olmak, sınıfı bölmediği gibi, tersine daha çok birleştirici olacaktır. Sendika bürokrasisinin bölücülük suçlaması, kendi bölücü ve gerici işlevlerini unutturmaya ve gizlemeye çalışmaktan başka bir şey değildir.

Madenciler hareketinin kendi öz gelişimi, bu gelişimin iç özelliklerinden kaynaklanan örgütlülük ve yönetim açısından önemli eksiklikler içerse de, gerek 12 Eylül direnişine, gerek 30 Kasımda başlayan greve damgasını vuran, esas öne çıkan yan çalışanları genel greve kışkırtmak olmakla birlikte, kömürcüler tarafından iktidar isteğinin de açığa vurulmuş olmasıdır. Bu dışa vuruş örgütlü bir istekten gelmese de, öylesine güçlü ve kendini duyurucu olmuştur ki, başta sendika bürokratları olmak üzere, sermaye rejiminin tüm savunucularını hareketlendirmiştir. Zonguldak kömür havzasından tüm Türkiye'ye yayılan, işçi sınıfının ve sermayenin boyunduruğu altında ezilen emekçilerin içinde güçlü bir destek bulan genel grev şiarı ve radikal sloganların, rejim açısından ne anlama geldiğini ve böyle bir eylemliliğin sınıfa kazandıracağı kadarını, rejime kayıp ettireceğini çok iyi bilen burjuva muhalefet partileri, bazı sendikacıların da isteği üzerine, eylemi bölmek, sınıfı kendi gücüne ve yaptıklarına yabancılaştırmak için köstekleyici destekleme faaliyetlerine başladılar. "Fukara Ecevit" havzada başlayan grevin, grev ve toplu gösteri yasalarını

hiçe sayarak düzen dışına çıktığını öğrenir öğrenmez, aynı gün öğleden sonra Zonguldak'a helikopterle geldi. Ardından İnönü. Onun ardından da Demirel'inden TBKP'sine, Refah Partisine varıncaya kadar tüm devlet yandaşları Zonguldak'ta boy gösterisi yaptılar, ya da yaptırtırıldılar. Varlıkları gibi gelişleri de sınıf hareketinin birliğini bozmaya yöneliktir. Niyetleri sınıfın bağımsız politik örgütlenmesini engellemek olan bazı sendika bürokratları, bu bölücü girişimleri desteklemişler ve desteklemeye de devam etmekteler hala.

Bütün istek ve amaçları sınıfı birleştirmek, ücretli kölelik sistemine son verecek siyasal bir örgütlülüğe ve olgunluğa ulaştırmak olan komünistlere ve sınıf bilinçli ileri işçilere "bozgunculuk ve politika yapıyorsunuz" diyerek saldıran bazı sendika bürokratları ve onların sınıf içindeki uzantıları, komünistlerin ve sınıf bilinçli işçilerin de çabalarıyla sağlanan birliği bozmaktan geri durmuyorlar. Sınıfın birliğini sağlayan sınıf politikasını sınıfa yasaklamaya çalışmak, burjuvazi adına politika yapmaktır. Şu veya bu parti tarafından aldatılan veya etkilenen ama eylem sürecinde, eylemin başarısı için birlik içinde kardeşçe hareket etmenin zorunluluğunu hisseden madencilerin birliğini bozmaktan başka hiçbir işlevi olmayan çeşitli burjuva partilerine saldıracakları yerde; her zaman, her yerde sınıfın kendi sınıfsal çıkarları ve kendi sınıfsal politikası etrafında örgütlenmesini savunan sınıf bilinçli işçilere ve komünistlere saldırmaya çalışanlar, sınıfa düşmanlıktan başka bir şey yapmıyorlar. Madencilerin mücadelesini düzen partilerinin denetimine sokmak, onların oy potansiyeline dönüştürmek, madencilere ihanettir ve madenci mücadelesini amaçsız bir mücadeleye dönüştürmektir. Sınıf bilinçli işçiler buna izin vermemelidirler. Sınıf, sınıf bilinçli işçilere, sendikacılardan daha yakınken, çekingenlik göstermek anlamsız bir davranıştır. Unutulmamalı ki;

Sermaye rejiminin ve bu rejimin siyasal yöneticilerinin, sınıfa ve emekçi kitlelere yönelen barbarca saldırılarının her geçen gün biçimsel çeşitliliği ve şiddetinin artırılmasına karşı, bu saldırılara dur demek için mücadeleye atılan ve etrafında diğer kentlerdeki sınıf kardeşlerini, emekçi kitleleri toplayan ve cesaretlendiren kömür işçilerinin yürekli ve kararlı muhalefetiyle, burjuva partilerinin sahte, yalancı muhalefetleri arasındaki farklılık açığa çıkmıştır. Bu farklılığı yalnız sendika ağaları değil, sendika ağalarının sırtını dayadıkları emir kulluğunu yaptıkları partiler de anlamış bulunuyorlar. Bütün telaşları ve ikide bir Zonguldak'ta boy göstermeleri de bu yüzdendir. Bir türlü gerçekleştiremedikleri "sine-i millete dönüş" sakızını yeniden çiğnemeye başlamaları, çiğnedikleri sakızın çatırtısı çuturtusu arasında madencilerin sesinin duyulmasını engellemek içindir. Madenci eylemiyle gereksizliklerinin anlaşılmış, sınıf ve emekçiler için hiçbir anlam ve önemlerinin olmadığının açığa çıkmış olmasını unutturmak içindir. Zonguldak madencilerinin eylemine "destek" verme gerekçeleri bile iğrençtir. Faşist-şeriatçı ANAP hükümetinin "uygulamalarının işçileri ve emekçileri ayaklanmaya doğru sürüklediği, bununsa kapitalist rejimin sonu olacağı" şeklindedir. Kendileri ise rejimi korumak istediklerini tekrarlamaktalar. Bunun ne anlama geldiği açıktır. Sendika ağaları ve onların sırtını dayadıkları bu partilerin işçi sınıfına karşı korumak istedikleri rejimin ne olduğu herkesçe biliniyor. "Özal gidecek dertler bitecek" sloganıyla, Demirel'in, Ecevit'in, İnönü'nün isteğinin aynı şey olduğu, bu sloganı attıran sendikacıların, bu partilerden bir farkları olmadığının eksiksiz bir özetidir.

İçinde yaşadığımız sermaye toplumu iki ana sınıftan oluşmaktadır. Çalışmaları, düşünmeleri, yaşam tarzları birbirine taban tabana zıt, aralarında hiçbir ortak yan olmayan iki ana sınıf: Proletarya (işçi sınıfı) ve burjuvazi. Proletarya, tüm toplumsal değerleri üreten güç olmasına karşın, burjuvazi onun ürettiği değerlere sahiplenir. Artı-değer sömürüsü şeklinde gerçekleşen bu sahiplenme, rejimin üstünde durduğu temeldir. İşte kapitalist rejimi oluşturan bu temel yıkılıp, yerine üreten proletaryanın ürettiğinin sahibi olacağı kendi sınıf iktidarı olan sosyalizm kurulmadan, sınıfın ücretli kölelikten kaynağını ve gücünü bu rejimden alan tüm toplumsal kötülüklerden sınıfsal haksızlıklardan kurtulması mümkün değildir. Bütün çabalarını mevcut rejimi korumaya yönelttiklerini söyleyenlerin proletaryadan yana olmadıkları tartışılmayacak kadar açık bir gerçekken; bazı işçilerin onlarla "uyum içinde olmaları" veya "günün gereği saymaları" sınıf adına kazanç değil, kayıptır. Sınıf bilinçli işçiler, canlı eylem ortamından yararlanarak, sınıfın yaşadıklarını ve yaptıklarını anlamlandırmıyorlarsa, eylemin niteliği ve seviyesinin yüksekliğiyle ters düşerek, kazanımlarını kayıba dönüştürmesini engelleye-

mezler. Sendika bürokrasisinin işlerini yürütmek yerine, sendikal birlik ve sınıfın birliği için çalışmak temel görevdir. Ortamı değerlendirmek, ortamın ortasını bulmakla olmaz. Çünkü burjuvazi ile proletarya arasında üstünde uzlaşılacak, fikir birliği sağlanacak tek bir yol olmadığı gibi, orta bir yol da yoktur. Zonguldak eylemi, bu yanıyla düşündürücü ve öğretici olmaya devam ediyor. Bunu sendika ağaları da biliyor. Bildikleri içindir ki, sınıfın bu eğiliminin sınıfta pekişerek, daha ileri hedeflere kendini açık hale getirmesini engellemeye, sınıfsal hiçbir içeriği ve amacı olmayan kaba sloganları radikal sloganların önüne çıkarmaya çalışmaktalar. Devlet iktidarı sorununu Özal iktidarı sorununa indirgemeleri de bu yüzdendir.

Devletin burjuva sınıfının egemenlik aracı olduğu yalnız teorik bir doğru değil, aynı zamanda pratik bir doğru olduğu, yaşanarak kanıtlanmış bir gerçektir. Devlet, bürokrasisiyle, ordusuyla, polisiyle, yasalarıyla, hapishaneleriyle, mahkemeleriyle bir bütün oluşturur. Ne cumhurbaşkanı, ne parlamento ne de hükümet devlet dışı, bağımsız kurumlardır. Özal ve faşist-şeriatçı hükümet işçi sınıfına saldırıyorsa, tek tek kişiler olarak güçlü olduklarından değil; devlet kendini temsil hakkını onlara verdiğindendir. Sendika ağaları kömür işçilerinin pratikte gördüğü bu gerçeği, kömür işçilerinden gizlemek için çabalıyorlar. Devlet, Özal işine yaradığı sürece Özal'ı koruyacaktır. Bu kadar açık olan gerçekleri madencilerden gizlemeye çalışmanın tek bir nedeni olabilir: O da devleti korumak. İstiklal Marşı söyletmekle, "Gençliğe Hitabe"yi okutmakla asıl amaçlar açığa vurulmuştur. Bırakın işçileri, sıradan bir insan bile, kendisini ezen, aç bırakan bir devletten yana tavır alamazlar. Düzene menfaat bağlarıyla bağlı olanları "anlamak" mümkün. Ama, sınıfın koruyucu gücü ve sahiplenme duygusu bu kadar açık ve netken; sınıf "ölmek var dönmek yok" derken, korkuya kapılarak sınıfa ihanet edenleri "anlamakta" güçlük çekiyoruz! Kaldı ki; genel grevi, geniş kapsamlı ve geniş amaçlı bir genel grevi engellemek için kullanmak istiyorlar.

Madenciler grevi, Türkiye koşullarına göre oldukça anlamlı ve geniş kapsamlı özelliklere sahiptir. 12 Eylül 1980 generaller darbesinden bu yana yapılan en büyük işçi grevi, en yasa tanımaz işçi grevidir ve Türkiye işçi hareketinin geleceği açısından önemli bir atılım ve güç kaynağı olmuştur. Eylem kendini tüm ülkeye yaymış, derin ve dostça bir sempatiyle karşılanmıştır. Eksiklik ve zaaflarına rağmen basit bir kendiliğinden hareket sınırını aşmış, bağımsız politik bir güç olma bilincinin uyanmasını körükleyerek, sınıfın kendine güvenmesini sağlamıştır. Başka bir deyişle söylersek, 12 Eylül 1990 direnişiyle açılan sayfayı yazmaya devam eden kömür işçileri, hem genel eylem isteğini adam akıllıca körükleyerek ülke sathına yaymış, hem de ete kemiğe büründürerek uygulanırlığını kendi öncü eylemiyle göstermiştir. Türk-İş ağalarının bir günlük genel grev kararı da bu zorlamanın bir ürünüdür. Ve içinde ihanet gizlidir. Madencilerin tutuşturduğu genel grev ateşini söndürmenin mümkün olmadığını anlayan reformist, gerici sendika ağaları, amacı ve kapsamı açıkça belirlenmemiş bir günlük evlere kapanma kararıyla, ateşin üstüne kül serpiştirmek istiyorlar.

(Devam edecek)

İşçi eylemleri ve genel grev

(Baştarafı s.27'de)

Anayasa ve yasalara aykırı bir eylemdi. İşçi sınıfı faşist TC'nin yasalarını, bu yasaların kendisine karşı yapıldığını bilerek çiğnemiştir. Buna ek olarak işçilerde mücadele ve dayanışma konusunda belirli bir bilinç oluşmuştur. Bugün işçilere düşen görev, sınıfın bu eylemlilikleri sonrası, sermayenin olası saldırılarına karşı (işten atmalar vs.) birlikte bir karşı koyuşu gerçekleştirmek ve hepsinden önemlisi genel grevi örgütlemektir.

İşçi sınıfının partisinin, komünist partinin olmadığı günümüz Türkiye'si koşullarında, bu görev, komünistlerle birlikte sınıf bilinçli işçilere, öncü işçilere düşmektedir. İşçi sınıfının saflarında hoşnutsuzluk, kaynaşma ve mücadele isteği mevcuttur. Bu böyle bir eylemliliğin, harekete geçmeye hazır potansiyeli demektir. Tabandan yaratılacak baskıyla sendika bürokratları aşılmalı ve tabandan sağlanan örgütlenme sayesinde, yalnız ekonomik taleplerle değil, yanısıra ve daha da önemli olarak, siyasi taleplerle bir genel greve gidilmelidir. Demokrasi okulunda başarıyla okuyan Türkiye işçi sınıfı bu görevin yükünü taşıyacak, sınıf bilinçli, ileri, yiğit evlatlarını yetiştirmiştir.

14 Aralık'da Zonguldak'da dağıtılan bildiriyi yayınlıyoruz.

Birliğimizi pekiştirelim, mücadeleyi yükseltelim!

47 bin maden işçisinin 30 Kasım günü başlayan grevi ve toplu gösterileri tüm yasaları yerle bir ederek kitle gösterisine dönüştü. Kent merkezine çıkan tüm yollar öfkeli madencileri ve yedisinden yetmişine tüm Zonguldak emekçilerini alanlara taşıyor. Yedi kat yerin altından fışkırıp gün ışığına çıkan onbinlerin, yılların biriktirdiği öfkelerini düzenin yüzüne çarpa çarpa yürümesi tüm ezilenlere umut verdi. Onları yüreklendirdi. Sınıf kendi gücünü gördü. Her şeyin kendi ellerinde olduğunu yaşayarak anlayan Zonguldak proletaryası çekim merkezi haline geldi.

Sınıfın kendine olan güvenini geliştirip pekiştiren, dostlarını sevindiren, görkemi gözleri kamaştıran; düşmanınsa pis yüreklerini, kanlı-kirli ellerini korkudan titreten, emek düşmanı iğrenç bilinçlerine bir hançer gibi saplanan madenci eylemi, amacından saptırılarak, kapitalist rejimin temel dayanaklarından biri olan sosyal-demokratların kuyruğuna takılmak isteniyor. Yıllardır sömürünün en katmerlisini, baskı ve zulmün en iğrencini yaşayan, ve bu sömürüye, baskıya ve zulme başkaldıran madencilerin mücadelesini düzenin doğal bir olgusu durumuna düşürmeye çalışıyorlar.

Kardeşler,

Onyıllardır, bizim yerimize düşünerek, bizim kendi kendimize düşünmemizi yasaklayanlar, artık kendimizi düşündüğümüzü görünce, Ankara'daki inlerinden çıkarak leş kargaları gibi Zonguldak'a üşüştüler. Büyük çoğunluğumuzun yeterli sınıf bilincine sahip olmamasından, önder arkadaşlarımızın deneyim yetersizliğinden ve organize eksikliğimizden yararlanarak mücadelemizi sahiplenmeye çalışıyorlar. Düne kadar "aman sokaklara inmeyin, yasaları çiğnemeyin, sabırla zalimlerin insafa geleceği günü bekleyin" diyenler; yasa tanımaksızın gerçekleştirdiğimiz gösterilerimizde bangır bangır bağırıyorlar şimdi. Korkudan ödleri kopanlar, sıkıyönetim mahkemelerinde işçi sınıfının iktidara gelmesini önlemek için nasıl canla-başla çalıştıklarını anlatanlar, bizim meydanlarımızda bizleri "kurtarmaya" geldiler. Öyle ya, Ankara nereee Zonguldak nere!

Kapitalist devletin obur çabaları yüzünden yüzlerce madenci iş cinayetlerinde katledilirken, binlercesi sakat kalırken gıkı çıkmayanlar, madencinin çektiği onca acıya sırtını dönenler buradalar. Madenciler ölmeden önce önlem alınması için hiçbir şey yapmayanlar, ama her maden "kazasından" sonra ölülerimizin ardından timsah gözyaşları dökenler şimdi aramızdalar. Arkamızdan geldiler, önümüze geçmek istiyorlar.

Aramızda bulunan bazı köle ruhlu sendikacılar, emek düşmanı, hain sosyal-demokrat liderlere mücadelemizi peşkeş çekmek istiyorlar. Sınıf mücadelesini yükselten ve sermaye düzenine karşı olan sloganların atılmasını engelleyerek milliyetçilik yapıyorlar. Bizden, bizi ezen devleti korumamızı istiyorlar. Gerçekleri söyleyen arkadaşlarımıza politika yapıyorsunuz diyorlar. Kapitalist rejimin jandarmalığını yapan İnönüleri, Ecevitleri işçi sınıfının dostu gibi göstermeyi ise politika olarak saymıyorlar.

Kardeşler,

Yıllardır bizleri insan yerine koymayan, ilik-lerimize kadar sömüren bu devlet değil mi? Biz acımızdan kıvranırken, iş cinayetlerinde katledilirken ve bunlara sesimizi çıkarmıyorken, devlet gelip, sen benim vatandaşımsın, al şunu da insanca yaşa mı dedi? Madem devlet bizimse, binlerce polisi askeri panzeri Zonguldak'a niye yığmıştır? Onları buraya getirmek için harcadıkları parayı bize verseler de çocuklarımıza süt alsak olmaz mı? Bu nasıl "bizim" devletse, biz ekmek istiyoruz, o bize polis jopu ve panzeri gönderiyor. Dün Ecevit'in, bugün İnönü'nün yardakçılığını yapan bazı sendikacılarımıza soruyoruz; panzerlerin, copların burada işi ne?...

Biz madenciler çapulcu değiliz. Yağmacı, talancı, hırsız değiliz. Eşkiya değil, hak isteyen emekçileriz. Öyleyse 5 bin polisin Zonguldak'ta ne işi var. Tek bir TRT kamerasını Zonguldak'a göndermeyen devlet, 8-10 tane polis kamerasını binalara yerleştirerek bize gözdağı vermek istiyor. Zonguldak maden

işçileri olarak biz, bu devletin nemenem devlet olduğunu biliyoruz. Çektiğimiz bütün acıların sorumlusu sermaye düzeni ve onun koruyucusu olan bu devlettir. Bizi bu zalim devleti korumaya çağıranlar, başta madenciler olmak üzere, insanca yaşamak isteyen herkesin düşmanıdır.

Kardeşler;

Bugüne kadar ve bugün yaşadıklarımız çok önemli bir gerçeği: işçi sınıfının kendi partisinde örgütlenme zorunluluğunu açığa çıkarmıştır. İşçi sınıfı biliminin yaratıcısı Karl Marks'ın deyimiyle " İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır". Bu eseri yaratabilmek için kendi partimizi yaratmaktan başka seçeneğimiz yok. Ekim saflarında mücadele eden komünistler ve işçiler olarak, sermaye karşısında emeğin üstünlüğünü savunan herkesi işçi sınıfının devrimci partisini yaratmak için birliğe çağırıyoruz. Çünkü biliyor ve inanıyoruz ki; milyonlarca işçi, emekçi, genç örgütsüz olduğu için, bir avuç kapitalist tarafından baskı altında tutulmaktadır. Kapitalistler ve onların (biz işçilere baskı aracı olan) devletleri güçlü falan değildir. İşçi ve emekçi yığınlarının dağınık olduğu için, verilen mücadelenin birbirinden kopuk, hedefsiz ve şekilsiz olduğu için devlet güçlü görünmektedir. Eskiyi yıkıcı ve yeniyi yapıcı güç işçi sınıfıdır. Milyonların örgütlü bir şekilde nasırlı yumruklarını havaya kaldırdıkları gün kapitalist sistemin kaleleri yerle bir olacaktır.

Yaşasın maden işçilerinin şanlı direnişi!

Kahrolsun kapitalizm, yaşasın işçi sınıfının iktidarı sosyalizm!

Yaşasın işçi sınıfı partisini kurma mücadelemiz!

Yaşasın dünya işçilerinin kardeşliği ve ortak mücadelesi!

Zonguldak'lı Ekimciler

3 Ocak'da alanlardaydık

Bulunduğumuz bölgede daha önce sendikanın aldığı karar gereği 3 Ocak'da 5 fabrika greve başlayacaktı. Düşüncemiz bu grevleri genel, işçilerin üretimi boykot eylemiyle bütünleştirip protesto yürüyüşlerine dönüştürmek şeklindeydi. Ancak bunda pek başarılı olduğumuz söylenemez. Özellikle reformist sendika ağaları işlevlerini iyi yerine getirdiler. Sabah saatlerinde çevreden gelen işçilerin katılımı ile fabrika önünde toplanmaya başladık. Singer işçilerinin grev pankartını asmasıyla, coşkulu sloganlarla protestomuzu dile getirdik. "İşçiler birleşin, sömürüye son", "İşçiler birleşin iktidara yerleşin", "İşçiler elele, genel greve" gibi sloganların dışında Zonguldak işçilerinin sloganları da topluca atıldı. Davul zurna kaseti eşliğinde halaylar çekildi, sloganlar atıldı.

Sendikacılar bir yandan toplusözleşmelere ilişkin bilgi verirken sık sık da işçileri, "Arkadaşlar yola taşmayın, trafiği engellemeyin" uyarısı yaparak hareketsizleştirmeye çalıştılar. Etkili de oldular. Daha sonra işçiler servislere binip dağıldılar. Ancak 150 kadar işçi arkadaşla diğer fabrikanın grev çıkışına gittik. Singer işçisiyle birlikte yaklaşık 700 kişi olmamıza rağmen, özellikle sendikacıların 3 Ocak genel işçi eyleminden çok toplusözleşme ve o fabrikanın özel grevinden sözetmesi, daha sonraki grev yerlerine katılımın az olmasına neden oldu. İkinci fabrikada çalışan 250 kişiyle birlikte sloganlar atıldı, halaylar çekildi. Tepki ve taleplerimizi dile getiren sloganlardan sonra, işçilerin 600-700 metre ilerdeki diğer fabrikaya yürüyelim istemi, sendikacıların arabalarla gidelim şeklindeki uzlaşmacı pasifist tavırlarıyla engelenmeye çalışıldı. Ancak yürüyüş engelenemedi. Yaklaşık 400 işçi arkadaşla üçüncü fabrikaya sloganlar ve protesto alkışları eşliğinde yürüdük. O fabrikadaki işçilerin de katılımıyla sayımız 600'ü aşmıştı. Yarım saati aşan bir süre yukarıda belirtilen sloganlarımızı haykırdık. İşçiler kendileri slogan üretip attırıyorlardı. Bir işçi çıkıp "İşçiler yürüyor, yasalar çürüyor" sloganını attırıyor, tüm işçiler katılıyordu. Bu coşkuyu diğer fabrikalara da taşıma çabamız yeterli olmadı. Sendikalar misyonlarını yerine getiriyorlardı. Diğer fabrikaya ancak 70 kişilik bir grup halinde gidebildik. Sloganlar atıp halay çektikten sonra dağıldık.

Sidar Yılmaz
Metal işçisi/ İst

Direniş günlüğü

11 Aralık 1990

Şehir merkezi dışında toplanan işçi grupları üç ayrı koldan yürüyüşe geçtiler. Bölük bölük şehir merkezine girmeye başladılar.

Çok sayıda kadın ve çocukta yürüyüşe katılmıştı. Gösterilere katılım öylesine kitleseldi ki saymak mümkün değildi. Bir işçi bu konuda şöyle dedi: "35 bin madenci, bir o kadar da eş ve çocukları... Esnaf ve diğer kesimlerden katılanlar da cabası..."

Gerçekten de katılım 50 binin üzerindeydi. Çoktu az değildi.

Madenci anıtı önünde HEP Genel Başkanı konuşma yapıyordu. İlgi gösteren yoktu. İşçiler coşkulu ve disiplinli bir şekilde önden arkaya doğru gelen sloganları atarak sendika genel merkezi önüne doğru yürüyorlardı.

İlgisizlikten olacak HEP'liler gittiler. Aynı yerde bir zaman sonra İDP otobüsü üzerinden genel başkan konuşmaya başladı. Bu bayın konuşmasına da ilgi duymuyordu işçiler. Yine de epey bir kalabalık topladı. Adam HEP'lilerden daha sade ve ajitatör konuşuyordu. Bu durum dikkat çekiyordu.

Şehir merkezinin ana caddesi ve ara sokaklar tıklım tıklımdı. " İğne atsan yere düşmez" deyimine uygun bir görünüm vardı.

Atılan sloganlar ortalığı inletiyordu. " İşçiler elele genel greve! Maden ocakları mezar değildir. Halkımız, hükümet yalan söylüyor. Zonguldak Özal'a mezar olacak. Başkan nerede, işçi orada. Çankaya istifa! Özal gidecek, dertler bitecek! İşçiyiz, haklıyız, kazanacağız! Vur vur inlesin, Çankaya dinlesin!" En çok ve topluca atılan sloganlar bunlardı.

Göstericiler sendika genel merkezinin önünde toplandıktan sonra Şemsi Denizer pencereden sarkarak konuşma yaptı.

"Hoşgeldiniz canlarım! Sizleri çok seviyorum. Sizlerle övünüyorum!" diye söze başladı. "Canlarım" kelimesi kitle içinde coşku ve sevinç yaratıyordu.

Grev ertelenirse madenci anıtının önünde olacağını, herkesin de saat 12'de orada olmasını söyledi. Her koşul altında orada olunmasını vurguladı. "Gemileri yaktık, geri dönüş yok! Ölmek var, dönmek yok!" sloganlarını defalarca bağırdı ve bağırttı.

Saat 2'de konuşma bitti. Herkesin sessizce dağılmasını, yarın tekrar gelmesini söyledi başkan. Sessizce dağılma başladı.

Bir anda koca şehir işçi egemenliğine girdi. Her yer işgal altındaydı. Yürüyen, konuşan herkes işçiydi.

Yarım saatte ancak şehir ve sokaklar boşaltıldı. Taşıtlar dolaşmaya başladı.

12 Aralık 1990

Olağan hale gelen yürüyüş ve miting hazırlıkları erkenden başladı. Şehir dışındaki toplanma yerlerinde sendika şubelerine ait pankartlar açıldı. Her işçi kendi şubesine ait yürüyüş kolunda toplanıyordu.

Bu şekilde hem aralarına katılan yabancıları denetliyorlardı. Hem de gelmeyen arkadaşlarını...

İşçi eş ve çocukları ayrı yürüyüş kolunda toplanıyorlardı. Bu yürüyüş kolunun iki yanına madenciler güvenlik zincirini oluşturuyordu.

Saat 11'de yürüyüş başladı. Üç değişik yönden bölük-bölük, tabur tabur şehre girildi. Yürüyenler 60 bin kadardı. Seyirciler de kalabalıktı. Ve seyredenler en az yürüyenler kadar coşkulu ve heyecanlıydılar.

Kozlu şubesinin pankartında "sömürüye son, direneceğiz, kazanacağız!" yazıyordu.

Şehrin cadde ve sokakları yeniden göstericilerin hakimiyetine giriyordu. Caddeler sokaklar insan kaynıyordu. "Arı kovanı" bunun yanında halt etmiş.

Kortejler düzenliydi. Gözle görülür bir disiplin sözkonusuydu. Herkes yaptığı şeyin önemini az çok kavramış görünüyordu.

TRT'nin ve mahalli *İnanış* gazetesinin tavrını protesto eden yeni sloganlar atılıyordu bugün. "TRT onların, caddeler bizim! İşçi düşmanı *İnanış* gazetesi" Diğer sloganlar da şunlardı: "Vur vur inlesin, Çankaya dinlesin! İşçiyiz, güçlüyüz, kazanacağız! Savaşa hayır! Yaşasın işçilerin birliği! Ölmek var, dönmek yok!" vb.

Ş.Denizer yine sendika penceresinden başını

göstererek konuşma yaptı. İmren Aykut'la görüşmeye gideceğini açıkladı. "Görüşme sonucunu 14'de buradan açıklayacağım! 14'de de burada olun!" dedi.

İşçiler "Ankara'ya ne zaman yürüyeceğiz başkan?" diye bağırınca "Bekleyin, 20'sinde Ankara'ya yürüme tarihini açıklayacağım" dedi.

Şehirde 10 binden fazla polis olduğunu, buna hiç gerek olmadığını, bu görevlilerin evlerine dönmelerini, işçilerin onların da haklarını savunduğunu söyledi.

"Şimdi dağılarak evlerinize gidin. 14'ünde burada olun" dedi. Pencereden çekildi.

Sendika hoparlörleri oyun havaları çalmaya başladı. Ortalığı bir ciddiyetsizlik, laçkalık kapladı. Dağılanlar, göbek atanlar, aç ayı oynamaz diye küfredenler.

Bu olay en çok bilinçli işçileri rahatsız ediyordu. Kendileriyle alay edildiği, kitlenin mücadele ruhunu, devrimci öfkesini kırmaya yönelik bir faaliyet olarak yorumluyorlardı bu durumu. Bu öncü işçilerden bazıları ile görüşme, tartışma olanağı yaratmıştım. "Özal gidecek, dertler bitecek; İşçilerin düşmanı Çankaya'nın şişmanı; Balarısı değil, eşek arısı; En büyük eşek, Cemil Çiçek" sloganlarının atılmaması gerektiğini savunuyorlardı. Sendika yönetimine sahip revizyonist ve reformistlerin bunu kasıtlı yaptığını düşünüyorlardı.

Bu akımların egemenliklerini, gösteri sırasındaki denetimlerini kırmak için tartıştık. "Eylemde birlik propaganda ve ajitasyonda serbestlik" devrimci ilkesinden söz ettim. Bu devrimci ilke ışığında tavanı zorlamaya, zayıf halkadan denetimi kırmaya karar verdik.

13 Aralık 1990

Bugün gösteri ve yürüyüş olmadı. Yarın olacak. Sendika başkanını 14'ünde burada olun demesi üzerine yürüyüş ve gösteriler yapılmadı. Bu durum başlangıçta kendiliğinden ortaya çıkan yürüyüş ve mitinglerin, sonradan sendika yönetiminin denetimine girdiğinin açık göstergesiydi.

14 Aralık 1990

Bugün de üç ayrı koldan onbinlerce gösterici şehir merkezine doğru yürüdü. Şehrin içinde bir tur atıldı.

Coşku caddelere sığmıyordu. İşçiler yorulmak bilmiyordu. Sesleri kısılmıyor, aksine gittikçe gür çıkıyordu. Yaptıkları işin önemini artık kavramışlardı. Bu bilinçle disiplin ve birlik sorununa çok dikkat ediyorlardı.

Birlik sorunu biraz yanlış yorumlanıyordu. Çünkü revizyonist ve reformist akımlar her konuda olduğu gibi bu konuda da yalan söylüyorlar, konuyu bilinçli olarak çarpıtıyorlardı.

Bilinçli işçilerin politik sloganlar atmasını "birlik bozulur" aldatmacasıyla yasaklıyorlardı. Gönüllü birliğin yerine, zorunlu birliği geçiriyorlardı. Eylemde birlik yerine, sözde, düşüncede birlik lanse ediliyordu.

Tartışma, konuşma olanağı bulduğum öncü işçiler bu durumun farkına varmaya başlamıştı. İzmit mitingi de kendilerine yardımcı olmuştu. Bir işçi " İzmit'te her grup özgürce sloganlar atıyorlardı. Devrimciler bildiri, gazete dağıtıyordu, kuşlama yapıyordu. Birlik bozulmuyordu. Biz şimdi Özal gidecek, dertler bitecek demesek birlik mi bozulacak?" diye benzetme yapıyordu.

Bu düşünce ve tartışmalar ve önceden kalan birikimler sayesinde bu gün revizyonist denetim bir ölçüde kırılıyor ve aşılıyordu.

Farklı siyasi düşüncelerden olmalarına rağmen birlik oluşturmasını becerebilen ve birleşen Karadon şubesindeki öncü işçiler kendi yürüyüş kollarında denetim ve yönetime el koyuyorlardı.

Önden arkaya doğru gelen sloganlar beğenilirse atılıyordu. Beğenilmezse o slogan bitiriliyor, yenisi başlatılıyordu. Başlatılan slogan yürüyüş kolunu dolaşıp başa ulaşıyor, başta da atılıyordu. Revizyonist ve reformist akım temsilcileri bu duruma hem şaşırmış, hem de öfkelenmişti.

Bu öncü işçilerin attırdığı sloganlar şunlardı: "Yaşasın işçilerin birliği!", "Madencinin onuru, iktidarı yenecek!", "İşçiyiz, haklıyız, kazanacağız!", "Mücadele sürüyor, sürdüreceğiz!", "TRT onların, meydanlar bizim!"

Bu değişikliğin dışında, hergünkü olağan durumla sendika önündeki ara sokaklara tıklım tıklım doluydu.

Bay başkan yine pencereden kafayı göstererek konuşmaya başladı. "Canlarım, bakanla görüştüm. İyi niyetliydi. O da yetkililerle görüşecek. Şimdilik bir çözüm yok. Devam ediyoruz" dedi. "Başkan seninle ölüme de gideriz! En büyük başkan, bizim başkan" sloganları atılmaya başlandı.

Başkan: "En büyük allah, sonra sizlersiniz. Bakın yağmur yağmıyor. Allah da bizden yana. Ama yardımlar yağmur gibi yağıyor" diyerek

gelen yardımları açıkladı. Toplanacak olan bakanlar kuruluna "aklınızı başınıza toplayın!" diye çağrı yaptı.

Arkasından uzun uzun göstericilerin politika yapmadığını, kendisinin de politika yapmadığını söyledi. Ekmek kavgası yapıyormuş, ama "madencinin onuru iktidarı yenecek" diye slogan attığımızda "madencinin onuru iktidarın oyununu yenecek, Özal gidecek dertler bitecek!" diye bağırarak politikanın en iki yüzlüsünü, en aşağılık olanını, burjuva politikası yaptığını açıkça gösterdi.

"Ölmek var, dönmek yok" sloganını peşpeşe atarak mitingi dağıttı.

15 Aralık 1990

Sabahın 10'unda şehrin civarı canlanmaya başladı. Üç ayrı kolda oluşturulan yürüyüş taburları şehir merkezine doğru, pankartların arkasında yürümeye başladılar.

Bugünün ayırdedici özelliği okulların tatil olması nedeniyle ilk ve ortaokul öğrencilerinin de ayrı bir yürüyüş kolu oluşturarak gösteriye katılmalarıydı. Bu grup "babamız nerede, biz oradayız!" diye slogan atıyorlardı. Yaşları 5 ila 15 arasındaydı. Rengarenk giysileri, ve başlarındaki madenci başlıkları, sloganları kendilerine özgü bir durumdu.

İstanbul Şişli Belediye Başkanı ve Beykoz belediye işçilerinden bir grup ile bazı yazarlar da yürüyüşe katıldı.

Beşin üzerinde polis otobüsü içi dolu olduğu halde yol kenarında bekletiliyordu. Madenci anıtı ve Atatürk heykeli ve köprü üstünde panzerler bekletiliyordu. Bir cadde kenarına çok sayıda komando aracı dizilmiş bekliyordu.Bunlar hergünkü görünümlerdi. Ama her gün olduğu gibi bugün de kimseye en ufak bir müdahale söz konusu değildi.

Herkesin tanıdığı sivil polis kameraları tüm gösteri ve yürüyüşlerin filmini çekiyordu. Ama aldıran yoktu. Herkes farkındaydı, ama aldırmıyordu.

Yine birlik,yine sınıfın egemenliği, yine alabildiğine coşku ve korkusuzluk hakimdi şehre.

Ben ulaşabildiğim herkese binlerce insanı o ara sokaklara tıkıştırmanın yanlışlığını hem güvenlik açısından hem de gereksizliği açısından anlatmaya çalışıyordum.

"Başkan nerede biz oradayız" sloganının yanlışlığını savunuyordum. "Biz nerede, başkan orada" diye bağırmalıyız diyordum. Çünkü şehri egemenliğine geçirmiş, cadde ve sokakları fethetmiş bir sınıfı, başkan meydana çıkmıyor diye ara sokaklara doldurmanın ihanet olduğunu düşünüyordum. Başkan meydana çıkmalıydı. Herkesin sokaklarda olduğu bu günde meydana çıkmayan başkanın "grev ertelenirse madenci anıtının oradayım. Sizi de bekliyorum. O gün meydana çıkacağım" demesi inandırıcı değildi.

Bu görüşlerimi yalanlayan, aksini ortaya koyan işçiye rastlamadım (konuşabildiklerimden).

Atılan sloganlar "Emeğin onuru iktidarı yenecek! Mücadele sürüyor, sürdüreceğiz! İşçiler elele genel greve! Yaşasın işçilerin birliği" ve Özallı sloganlardı.

Başkan yine gelen yardımlardan, siyaset değil, ekmek kavgasından, Özal gidince dertlerin bitmesinden, demokrasi mücadelesinden sözetti. Rahmi Saltuk, Edip Akbayram gibi sanatçıların konser vereceğinden, konserin sendikanın toplantı salonunda olacağını söyledi.

Öncü işçiler "stadta, stadta" diye bağırdılar. Devlet görevlilerinin izin vermeyeceğinden bahsederek olayı geçiştirdi.

Daha sonra yapılması planlanan konser katılımın fazla olması ve izdihamların meydana gelmesi nedeniyle iptal edildi. Öncü işçiler "sözümüz dinlenseydi böyle olmazdı" diye durumu değerlendirdiler.

Sendika yönetiminin tavrı, anlayışı ile sınıf bilinçli işçilerinki içteniçe çatışıyordu. Bu çatışma hergün biraz daha gün ışığına çıkıyor.

16 Aralık 1990

Bugünkü yürüyüş ve mitingin diğerlerinden farklı olacağı belliydi. Çünkü Zonguldak işçilerine İstanbul, İzmir ve Kocaeli'nden gelen 5-6 bin işçi de katılacaktı.

Zonguldak'lı işçi için de, katılan işçi için de bu durum iki açıdan önemliydi. "Yaşasın işçilerin birliği" sloganı somut olarak gerçekleşecek, ete kemiğe bürünecekti. Birincisi bu. İkincisi böylesine sınırlı bir birliğin bile ne büyük bir güç oluşturduğunu gösterecekti. Sınıfın kendine güveni pekişecekti.

Açıkça gözlenen şuydu: Zonguldak maden işçisi çaktığı kıvılcımla hem yolunu görüyor, hem de tüm emekten yana güçlere yol gösteriyordu. Emek düşmanlarınaysa korku salıyordu.

Değişik kollardan yürüyüşe geçen işçi alayları şehrin caddelerinde buluştular. Karşılıklı sloganlar atarak yürüyüşe geçtiler. İstanbul ve diğer yerlerden gelen işçiler attıkları politik sloganlarla şehre ve sınıfa bir canlılık, bir yenilik, bir zenginlik katıyorlardı. "Zonguldak halkı yalnız değilsin. İşçiler burada, Şevket nerede! Zam zulüm işkence, işte faşizm!, Zonguldak faşizme mezar olacak! Geliyor, geliyor, genel grev geliyor! Yaşasın işçilerin birliği!", gelen grupların attıkları sloganlardı.

Bu durum maden işçilerine gerçekten büyük bir moral ve güç verdi. Öncü işçilere ise daha çok güç ve daha çok güven verdi. Açıktan açığa Özallı sloganlarla dalga geçmeye başladılar.

Ama bu durum fazla uzun sürmedi. Kısa bir süre sonra dışardan gösteri ve yürüyüşe katılan değişik sendikalara bağlı işçi grupları da duruma adapte edildi. Ve Özallı sloganlar attırılmaya başlandı.

Belediye- İş Sendikası pankartı altında yürüyen ve slogan attıran bir işçiye, madenci bir işçi "Ne hemen siz de bizim kayığa bindiniz! Siz bari başlattığınız politik sloganları devam ettirin!" dedi.

"Öyle olmuyormuş. Sendikacılar önden gelen sloganlara uyun, birliği bozmayın dediler" diye cevapladı belediye işçisi.

Başka yerlerde de buna benzer olaylara tanık oldum. Revizyonist ve reformist sendikacılar sadece kendi işçilerini değil, destek için katılan işçileri de şöyle bir dolaşarak, yarı tehditkar bir tutumla "disiplin ve birlik" sağlamışlardı.

Katılan sendikalar şunlardı: Petrol-İş, Belediye-İş, Hava-İş, Deri-İş, Yol-İş, Demokratik Tekstil vd.

Şehre girerken İstanbul'dan gelen işçilere polis müdahale etmiş. 60 kişiyi tutuklamış.

Yüzbine yakın yürüyüşçü sendikanın bulunduğu ara sokaklara dolduruldu. Konuşmalar başladı. Arada bir hoparlöre en bayağısından oyun havaları konarak bilinç düzeyi düşük, hatta alkolik işçilere göbek attırma faslı başlayınca saflar dağılmaya başladı. Özellikle dışardan gelen işçiler miting alanını terkettiler.

Bay başkan bu kez baklayı ağzından çıkardı: "Biz politika yapmıyoruz, demokrasi kavgası veriyoruz. Bu kavga sayesinde erken seçim yapılacak. Özal gidecek, dertler bitecek. Yolumuz Ankara hedefimiz Çankaya!" ve her zamanki sudan-sabundan görüşlerle konuşmasını bitirdi.

Diğer sendika başkanları da konuşmalar yaptılar. Ama Deri- İş Genel Sekreteri Munzur Pekgüleç ayırdedici bir konuşma yaptı:

"Maden işçileri bu kavgada yenik düşerse tüm Türkiye işçi sınıfı kaybeder. Kazanırsa tüm Türkiye işçi sınıfı kazanır. Onun için bütün işçileri bu kavgayı birlikte sürdürmeye dayanışmaya çağırıyoruz. Yolumuz Ankara hedefimiz iktidar!" diye bağırarak sözünü bitirdi. Topluca slogan atıldı bir kaç kez.

Bay başkan mikrofona geldi. "Tahriklere kapılmayalım arkadaşlar. Özal gidecek dertler bitecek. Biz politika yapmıyoruz. Ekmek ve demokrasi kavgası veriyoruz" dedi.

Tekrar oyun (göbek) havaları çalmaya başladı. Bir grup öncü işçi pankart açarak sendika binasına doğru yürüyüşe geçti. Sendikanın önüne gelince durdular.

" İşçilerin onuru, iktidarı yenecek. Mücadele sürüyor, sürdüreceğiz. İşçiyiz, haklıyız, kazanacağız" sloganlarını zafer işaretleri yaparak atmaya başladılar. Arkalarındaki kitle de onlara katıldı. Bunun üzerine başkan pencereye geldi. O da zafer işareti yaptı ve gülümsedi. Babanın yaramaz çocuklarına gülmesi gibi ...

Bay başkan 17-18 Aralık tarihlerinde Ankara'da olacağını onun için gösterilere ara verilip dinlenmelerini söyledi işçilere. Yine o grup, öncü grup "Yarın da buradayız! yarın da buradayız!" diye bağırdı. Tatil istemiyorlardı.

Yoldaşça selamlar

M. Su

Likidasyona hayır

(Baştarafı s.41'de)

ve yoğunlaşma ile sınıfı ve sınıfla komünistleri birleştirmektir.

Bugün farklı yerlerden benzer sesler yükselten komünistlerin varlığı Türkiye devrimci hareketinin likidatör harekete başeğmeyeceğini gösteriyor. Benzer ayrışma ve saflaşmaların bir çok harekette yaşanıyor olması, anti-likidatör hareketin sanıldığından da güçlü olduğunun kanıtıdır ve sonuçlarını üretiyor.

Proletarya ayaktadır ve komünistler saflaşıyor. Bu sağlıklı ve yolaçıcı bir saflaşmadır.

İşçi sınıfının ihtilalci partisini yaratmak için ileri!

Kurtuluş Hareketi

Aralık 1990

Madencilerle dayanışma ve miting

Kapitalizmin derinleşen krizi karşısında işçi sınıfının mücadelesi gelişiyor ve yayılıyor. Bu gelişme işçi sınıfının nesnel gelişen mücadelesine, işçi sınıfının iç dinamikleri tarafından yani biz proleter devrimcilerin işçi sınıfının gelişen mücadelesine öznellik kazandırdığımız takdirde genel grevi yaşama geçirmenin mevcut şartlarının olgunlaştığını görmemek saflık olur. Bugün biz işçi sınıfının iç dinamiklerine çok görevler düşüyor. Özellikle Belediye-İş içindeki devrimcilere büyük görev düşüyor. Belediye hizmetleri hizmet sektörü olduğundan yapılacak eylemler olumlu gelişmeleri de beraberinde getiriyor. Bugün Belediye-İş sendikası ve şubeleri, ne idüğü belirsiz, reformist, dar grupçu, işçi sınıfının mücadelesine inanmayan halkçı anlayışların etkisi altında. Bu etki o kadar büyük değil. Çünkü taban bizimle ve sendikanın ayaklarını yere ne kadar bastığını günden güne görüyor. Bu etkinin daha ne kadar süreceği de bizim sınıf içindeki doğru bir perspektifle yapacağımız çalışmaya bağlı.

Son günlerde devam eden Zonguldak grevi ve tabanın mücadele isteği, grev ve genel grev isteği burjuvaziyi rahatsız ettiği gibi, Türk-İş'in sarı sendikacılarını, aynı zamanda reformist, revizyonist sendikacıları da rahatsız ediyor. Tabanın bastırması karşısında, bu isteği geçiştirmek için 14 Aralık 1990 tarihinde 2 saatlik eylem kararı alınıyor ve platforma malediliyor. 43 sendika ve şubeden beşinin aldığı karar platform kararı olamaz. Kendi şubemizde kararı temsilcilerin alması uygun görüldü ve 2 saat genel eylem olduğu söylenmesine rağmen, şubeden tam gün işi bırakma kararı çıktı. Bunun üzerine "sınıf ve kitle sendikacılığı" yapan yöneticilerimizi aldı bir telaş.

Bizler alınan kararı hayata geçirmek üzere işyerlerimize dağıldık ve işçilere alınan kararı ve grevi, genel grevi, dayanışmayı anlattık. Ve büyük bir coşku ve alkışlarla eyleme hazır olduğumuzu dile getirdik. Ama diğer yandan, mücadele kaçkınları bu eylemi iki saatte tutmak için çabalarını ve tüm imkanlarını seferber ettiler. 36 temsilcinin kabul ettiği karar en sonu iki saatte kaldı ve yeni bir sorunun gündeme gelmesi oldu. Bizler, bu kararın alınması, uygulanması ve hayata geçirilmesinde tabanımıza güvenerek hareket ettik. Tabanımıza gereken açıklamayı yaparak 2 saatte noktaladık.

İkinci konu Zonguldak'la dayanışma amacıyla Zonguldak'a gitme kararı ve yine tutarsızlık. Sanki önceki güne ödül verircesine baş temsilcilerin gitmesi uygun görülerek, koca Belediye-İş'e 5 otobüs ayrılıyor. Bu tabanda yine tartışmaya neden oldu, olacak. Zonguldak yolculuğu coşkulu ve heyecanlı konuşmalarla geçti. Sabah diğer sendikaların gelmesiyle gardan şehir merkezine doğru harekete geçtik. Bir anda onbinlerce işçi Zonguldak halkıyla birleşti. Şehrin tüm ana cadde ve sokaklarına hakimdik. Biz devrimci işçiler güncel sloganlarımız dışında, yeni sloganları peşpeşe sıralayarak faşist düzenin içine proleter sınıfın güçlülüğünün ve eylemde dayanışmasının korkusunu saldık. En tutulan sloganımız "Geliyor, Geliyor, Genel Grev Gelecek", "Yaşasın Özgürlük, Yaşasın Sosyalizm" gibi sloganlarımızla kitleleri ve Zonguldak halkını coşturduk. Yapılan konuşmalardan sonra, kitleler yavaş yavaş dağılmaya başladı, bunu fırsat bilen düzenin karanlık güçleri işbaşına geçti ve daha önce tespit edilen devrimcileri toplamaya başladı. O bunların göreviydi. Ama bizler buna meydan vermedik. Fakat alınan arkadaşların gereken ciddiyeti gösterememeleri ve sekter tutumları sonucu, 60'a yakın insan alındı. Şehrin çıkışında otobüslerin boşaltılması ve beklemeye geçmemiz sonucunda 52 kişi bırakıldı ve 8 kişi DGM'ye sevkedilmek üzere tutuldu. Yine burada mevcut sendika yöneticilerinin tavizkar tutumu kitleler üzerinde etki yaptı. Hiç bir şey yapılamayacağını ve mahkemeye çıkarılmadan bırakılmayacağını açıklamaları sonunda içimiz buruk olarak yola çıktık. Zonguldak gerçeği ve yaşanılan olayları iyi değerlendirerek, bunlardan dersler çıkararak sınıfı eğitmeliyiz. Çünkü günümüz mücadele günü, sınıf mücadelesinin en keskinleştiği gündür.

Kahrolsun Kapitalizm, Yaşasın Sosyalizm!

İşçiler Elele, Genel Greve!

Bir Ekimci işçi

İstanbul

120 bin metal işçisi grev boylarında

Metal işkolunda dört ayrı sendikada örgütlü bulunan (Türk Metal, Otomobil-İş, Çelik-İş, Özdemir-İş) yaklaşık 250 fabrikada 120 bin civarında işçi, 26 Aralık tarihinde greve başladı. (Özdemir-İş daha önce aldığı karar gereği bir gün önce greve çıktı.)

Grevlere genel olarak büyük bir coşku ve kararlılıkla başlandı. Bir çok işyerinde yürüyüş ve gösterilerle miting havası yaşanırken, bazı işyerlerinde düşünüldüğü gibi gerçekleşmedi. İşçilerin yürüyüş istemleri reformist sendikacı ve temsilcilerin pasifist ve engelleyici tutumları nedeniyle gerçekleşemedi.

Kömür havzalarında madencilerin çaktığı kıvılcım, tüm ülkeyi sarmakta ve bir yangına dönüştürmektedir. Daha önceki yazılarımızda belirtmiştik; gelinen noktada geri dönenler küçük denizlerde boğulacaklardır. Gerçekten bugün sendika bürokratları, sınıfın siyasal iktidara yönelmiş mücadelesini pasifize etme ve bastırma düşüncesinde olmalarına rağmen grev kararını almak zorunda kalmaktadırlar. Gelişen sınıf mücadelesinin kararlılığının kendilerini ezip geçeceğini hesapladıklarından böyle davranmak zorunda kalıyorlar. Bunun en açık örneği tekstil işkoludur. Burjuvazinin sadık uşağı Şevket Yılmaz bu sözleşme ile ilgili en küçük bir açıklama yapmamaktadır. Çok ilginçtir, sendikanın toplusözleşme için neler talep ettiğini, buna karşın işverenin ne teklif ettiğini kimse bilmiyor. Bu konuda açıklama yapmaktan ısrarla kaçınıyorlar. Türk- İş başkanı herhangi bir işkolunda sözleşme imzalamanın ateşle oynamak olduğunu biliyor. Öncelikle Zonguldak'daki işçi direnişinin bastırılmasını, hiç değilse pasifize edilmesini bekliyor.

Bugün işçi sınıfı nasıl ki büyük düşünüyor, burjuvazinin en üst, en dokunulmaz otoritesini ve kurumlarını hedefliyor, kendi sorunlarının çözümünü bir genel grevde görüyorsa, buna karşı sermaye sınıfı da boş durmuyor. Sıkıyönetimle ya da savaş hali ilan edip sınıf mücadelesini bastırmanın, gerekirse kanla boğmanın hazırlıklarını yapıyor. Batılı emperyalistlerden çevik kuvvet talebinde bulunduklarını açıkladılar. Bunu savaş istemedik-leri için yaptıklarını söylüyorlar. Bu yalan burjuvazinin savaş kışkırtıcı yüzünü gizleyemiyor. Muhtemelen önümüzdeki günlerde çevik kuvvetin Kürdistan'a yerleştirilmesi gerçekleşecektir. Bu sermayeninin hazırlıklarının bir adımıdır. Bu noktada tüm sınıf bilinçli işçilere çok büyük görevler düşüyor.

Metal işçileri grevlerini maden işçileriyle bütünleştirmek zorundadır. Bu tarihi bir fırsattır. Daha da ısrarlı bir biçimde sedikalar ciddi olarak zorlanmalı, Türkiye işçi sınıfının en bilinçli, kararlı ve mücadeleci işçilerini barındıran maden ve metal işçileri sınıfın en genel çıkarlarını hedefleyen ortak bir taslak hazırlamaya başlamalıdır. Böyle bir adım diğer işkollarındaki işçileri de hareketlendirecektir. Bu, diğer işkollarındaki sendikacılarda, tabandaki işçilerin istem ve kararlılıklarını iyi bildiklerinden, her toplantı ve yaptıkları açıklamalarda var olan sorunların çözümünün ancak bir genel grev olacağını belirtiyorlar. Bu anlamdaortak taslak temelinde atılacak adımdan kaçamayacaklarını düşünüyorum. Kaçarlarsa bunun kendilerinin sonu olacağı büyük birihtimaldir. Bugün maden işçileri bizim hedefimiz iktidarın düşürülmesidir diyabiliyorlarsa, bu işçi hareketinin politikleşmeye başladığının ve en genel istemlerinden hareketle sınıfın bir blok halinde sermaye sınıfının karşısına dikilmesinin de zamanıdır.

Burada bir takım endişelerimi de berirtmek ve dikkat çekmek istiyorum. Metal işkolunda gerici ve reformist sendika bürokratları maden işçilerinden bağımsız olarak mücadeleyi bitirebilmenin, toplusözleşmeleri yalnızca belli bir ücret karşılığında imzalamanın hazırlığını yapmakta, mücadeleninin daha üst boyutlara sıçramasını, genişlemesini, diğer emekçilerle bütünleşip toplu yığınsal direnişlere dönüşmesinin önünde engel olmanın daha şimdiden hesabı içindeler. Tüm işçilerin dikkati buna çekilmeli, onların bu oyunlarını boşa çıkarmalıyız. Çıkarımız tüm işçi sınıfının çıkarıdır. Şiarımız tek başına kurtulmak yok, ya hep beraber ya hiç birimiz olmalıdır. Biz metal işçileri, yerin yedi kat altındaki uğultuyu, miting, yürüyüş ve direnişleriyle yeryüzüne çıkartan madenci işçi kardeşlerimizle başlattığımız grevlerle bütünleşiyoruz. Varolan sözleşmeleri, madenci işçi kardeşlerimizle ortak olarak sonuçlandırmak istiyoruz. Bunun dışında verilecek bir karara karşı çıkmalıyız, tabandan, özellikle grev komitelerinde bu temelde ciddi çalışmalar yapmalıyız.

Çok ilginç bir nokta devrimci demokrat hareketlerin bazı kesimlerinin Zonguldak'a bakış-açılarıdır. Onlar hala sınıfa güvensizliğin, sınıfın nicel ve nitel gelişiminin yetersizliğinin teorisini yapmakta, Zonguldak'daki işçi hareketinin muazzam politik içerik taşıyan direnişini (tüm diğer kesim ve tabakaların desteğini alması da diğer olumlu yanıyken) onlar, "oradaki hareket bir halk hareketidir, halkın direnişi sözkonusudur" gibi tam da küçük burjuva bakışaçısına denk düşen değerlendirmeler yapabilmektedirler. Ancak sınıfın bu görkemli mücadelesinin devrimci demokrat akımlardaki bir çok insanın kafasını allak bullak ettiği de bir gerçektir.

Metal işkolundaki grevleri diğer grevlerle bütünleştirmek ve sermayenin karşısına tek bir vücut olarak çıkmak tüm sınıf bilinçli işçilerin hedefi olmalı. Grevdeki değişik işkollarında değişik bölgelerdeki işçiler ve grev komitesindeki arkadaşlar bir tek taslakmış gibi hareket etmeli, diğer işkollarındaki grevleri de kendi grevleriymiş gibi savunmalı. Biz metal işkolundaki işçiler diğer bölgelerdeki grev komitesindeki arkadaşlarla bu konudaki gerekli çabayı göstereceğiz.

Şiarımız;

Kurtulmak yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz!

Sidar Yılmaz
Metal işçisi

3 Ocak'da Aksaray

3 Ocak genel grevinden bir hafta önce, şubeler platformu ve memur sendika temsilcilerinin de katıldığı bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda 3 Ocak'da uygulanacak genel grev tartışıldı.

Bir kaç saat süren toplantıya katılan tüm temsilciler bir konuda aynı fikirdeydiler: "3 Ocak'da üretim durdurulmalı. Ama evlere kapanma kararı aşılarak, sokaklara, maydanlara taşılmalı. Gösteri ve yürüyüşler yapılmalı."

Bu ortak görüş üzerinde yoğunlaşıldı. Değişik öneri ve planlar üzerinde tartışıldı. Sonunda belli toplanma yerleri ve yürüyüş güzergahları belirlendi.

Kristal-İş'in sendika dergisine ek bir özel sayı yayınlayıp Beykoz ve Paşabahçe'de dağıttığını, 3 Ocak'da genel eylemi desteklemesi için halka çağrıda bulunduğu belirtilerek, şubeler platformunun da buna benzer bir özel sayı, ortak bildiri veya gazete ilanı ile hem işçileri, hem de halkı sokağa çıkararak desteklemeye çağırması önerildi.

Öneri üzerinde epeyce tartışıldı. Özellikle şube temsilcileri bu öneriye olumsuz yaklaştılar. Kimisi yasaları, kimisi zamanın sınırlılığını gerekçe göstererek bu türden girişimlerde bulunmama doğrultusunda ortak karara vardılar.

Toplantı ile ilgili gözlemim şu oldu: Şube temsilcileri genel olarak kararsızdılar. Tabana güvenmiyorlardı. "O gün gelecek olanlara, toplanacak olanlara" vb. yorumlar ve öneriler yapıyorlardı. Sanki sınıfın dışındaydılar. Onu hiç tanımıyorlardı. 3 Ocak günü tanıyacak gibiydiler. Hiç bir şeyden emin değillerdi. Görüşleri de inançları da muğlaktı.

3 Ocak günü işte bu toplantıda belirlenen toplanma yerlerinden biri olan Aksaray'daki Belediye-İş 1 Nolu şube önüne gitmek üzere evden çıktım. Yollarda tek bir belediye otobüsü bile yoktu. Bu belediye işçilerinin işi durdurduğunun göstergesiydi. Halk otobüsleri yok denecek kadar azdı. Onların da eylemi desteklediği açıktı. Taksi ve minibüsler çalışıyordu yalnızca.

Aksaray'ın belli yerlerinde onarlı polis grupları vardı. Vatan caddesi, polis ve komando birliğince tutulmuştu. Panzerler ve bol sayıda askeri araç yol kenarında hazır kıta bekliyordu.

Alınan karara göre saat 12.30'da değişik sendika şubelerinde toplanan işçi grupları 1 No'lu şube önünde birleştirilecek ve saat 13.00'de Vatan Caddesinden Topkapı'ya doğru yürüyüşe geçilecek, oradan başka işçi gruplarıyla birleşilecekti. Ama belirlenen saatte 100-150 kişilik bir grup oluştu. Grubun çoğunluğu memur, öğretmen, sağlıkçı, belediyeci, öğrenci, devrimci demokrat ve bir kaç sendikacıdan oluşuyordu. Bir de bol sayıda basın ve dergi mensupları... Bir eski sendikacı, "Arkadaşlar, burda bir şey yapmamız mümkün değil, Uzel'e grev ziyaretine gideceğiz. Herkes kendi imkanlarıyla gitsin " diye konuşma yaptı. Parça parça Uzel'e gidildi.Bir kez daha işçiler, "sol"cu reformistlerin ihanetine uğradılar.

M. Su

Beykoz'da alanlardaydık

Sabahın ilk saatlerinde, caddelerin sesizliği bir günlük iş boykotunun ölçüsü konusunda fikir veriyordu.

Bir gün işe gitmemenin ötesinde, bugünü protesto amacına dönük bir eylemlilikle karşılayacak olanlar, belirtilen bölgelere ulaşmak için erken saatte yola çıkmış, kimi yürüyerek, kimi durakta otobüs bekleyerek toplanma yerlerine ulaşmaya çalışıyorlardı.

Biz de o gün Paşabahçe Kristal-İş sendikasının önünde toplanıp diğer fabrikalardan işçilerle birlikte yürüyüş yapmayı düşünmüş ve kararlaştırmıştık. Saat 8.30 sıralarında Kristal-İş'in önüne henüz kimse gelmemişken, aynı saatlerde yaklaşık 500 kişi Beyoz Kunduradan Deri-İş Beykoz şubesine slogan atarak yürüdüler.

Saat 9.30 sıralarında Paşabahçe'de Tekel Rakı Fabrikası işçileri (Tek Gıda-İş'e bağlı), belediye işçileri, sağlık çalışanları ve Paşabahçe Şişe-Cam işçileri olarak yaklaşık 3000 kişilik bir kortej oluşturarak yürüyüşe geçtik. Paşabahçe'nin çıkışında sesizce başlayan yürüyüş, Beykoz girişinde sloganlar ve alkış protestosu ile coşkuya dönüşerek sürdü. Çevreden insanların katılımıyla kortejler gittikçe kalabalıklaşıyor, sloganlar daha da gürleşiyordu.

Deri-İş Beykoz şubesinin önünden geçen kortej ordaki işçilerle birleşerek, sloganlar eşliğinde Ortaköye kadar yürüdü. Yürüyüş sırasında en çok "İşçiler birleşin", "İşçiler elele genel greve" sloganları haykırıldı. Zonguldak madencilerinin sloganları da coşkuyla atıldı; "Çankaya'nın şişmanı, işçi düşmanı", "Hükümet istifa", "Vur vur inlesin, Çankaya dinlesin", "Halkımız saflara", "İşçi yürüyor esnaf nerede". Sloganlara çevre halkının alkışlı katılımı dikkat çekiciydi. Yürüyüş esnasında kahvelerden insanlar çıkıp yürüyüşe katılıyordu.

4000 kişilik yürüyüş korteji yaklaşık 4 kilometrelik yolu sloganlar ve alkış protestosu ile katederek büyük bir çayıra geldi. Burada Deri-İş, Kristal-İş ve Belediye-İş şube yöneticileri, sınıfın birliğinin bütün engelleri aşacağını söyleyerek "bu eylemimizin bir ihtar olduğunu duymayan kulaklar duysun, görmeyen gözler görsün, artık sabrımız taştı, insanca yaşamak istiyoruz. On yılın hesabını soruyoruz. Paşabahçe sendikal birliği olarak her türlü sorunu çözmek için üretimden gelen gücümüzü kullanacağız. Bu daha başlangıçtır. Beş sendika şubesinin işçilerinin gösterdiği bu dayanışma, haklarımızın kazanımında önemli bir güç olduğumuzu göstermiştir. Önümüzdeki toplu iş sözleşmeleri görüşmelerinde bu dayanışmaya ihtiyacımız vardır. 3 Ocak Türkiye işçi sınıfına hayırlı olsun." dedi ve eylemin burada son bulduğunu belirtti.

Kimi işçiler homurdanarak eylemin bitirilişine tepki gösterdiler ama sonuç verici olmadı. Yürüyüş 11.30 sıralarında bitti.

Dikkati çeken olgulardan biri hemen hemen hiç bir devrimci akımın bu yürüyüşün içerisinde olmaması idi. Sadece bir ara çok küçük bir grup "Haklıyız kazanacağız" sloganını attı. İşçiler buna tepki gösterdiler ve çok gür bir sesle "İşçi memur elele genel greve" sloganını attılar.

Sosyalistlerin, devrimcilerin 3 Ocak için iyi bir çalışma yapmadıkları ortadaydı. İşçilerde yürüme isteği vardı, yürüten yönlendiren yoktu. Bireysel insiyatif ve müdahale de fazla etkili olmadı. Olamazdı da.

Bir diğer olgu da, işçilerin 3 Ocak üretimi boykot eylemini genel grev olarak görmedikleri idi. İşçiler "İşçiler elele genel greve" sloganını atarken bir ara bir sendika yöneticisi "işte genel grev budur" diyerek bir şeyler anlatmak istediyse de, sözleri, hep bir ağızdan daha gür bir sesle atılan sloganların gürültüsü içinde boğuldu.

Bu arada yoğun polisiye önlemlere rağmen müdahale edilmiyordu. Polisler tedirgindi ve sesizce izlemeyi yeğlediler.

Bizler o bölgede bir kaç gün öncesinde afiş bildiri dağıtımı gibi faaliyetler yürüttük. Ama bunun yeterince yaygın ve sonuç getirici olmadığını gördük. Yine de "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin" sloganının taraf bulmasında katkısı olduğunu düşünüyoruz.

Paşabahçe, Beykoz önemli işçi potansiyelleri taşıyor. İlerde, kavganın daha sıcak bir anında bu ortaya koyulacaktır.

B. Acar

Yeni mücadelelere hazır olmalıyız

3 Ocak için hükümetin tavrını saymazsak, iki tavır ve öneri vardı. Birincisi 3 Ocak'da işe gitmemek ve evde oturmaktı. Buna göre işe gitmemek, ama bir genel grev havası da yaratmamak esastı. Fabrikada bulunup da çalışmama direniş sayılıyor olması nedeniyle reddediliyordu. Aynı şekilde evde oturmak haricinde hiç bir davranış kabul edilmiyordu. Kısaca, hiç bir izahı olmayan, hiç bir kitaba sığmayan bir önerme! Bu birinci öneriye muhalefet eden sendikaların İstanbul şubeleri ikinci bir öneride bulundular. 3 Ocak'ta meydanlara! Biz bu ikinci öneriyi doğru bulduk ve propagandasını yaptık. Öneri programını öğrendik ve işçilerle, temsilci ve sendika yöneticileri ile tartıştık. Önerimiz: "Sabah servislerle işyerine gitmek, orada buluşup önerilen toplanma merkezine yürümek. Bu merkezde toplananlarla birlikte Adnan Menderes Bulvarı (Vatan cad.) Ulubatlı kavşağına gitmek" şeklindeydi. Katılımı artırmak için sendikacıları ve sendika temsilcilerini (sendika temsilcisi terimini bilinçli kullanıyorum. Bu temsilcileri işçi temsilcisi olarak adlandırmaya gönlüm elvermiyor) ikna etmek gerektiğini düşündük. İki üç kişi ile sendika odasına gittik.

Tartışmayı açtık. 28 Aralık günü yılbaşı erzakı dağıtımı sırasında temsilciler "hepsini yılbaşında yemeyin, 3 Ocak günü de evdesiniz", "3 Ocak'da iyi eğlenceler" türünden, "kesinlikle gelmeyeceğiz ve evden çıkmayacağız" gibi yarı şaka yarı ciddi Şevket Yılmaz'ın tavrını aktarmışlardı. Bu çağrıların yanlış olduğunu anlatarak tartışmaya başladık. "Eğer, amaç iktidara ve onun temsil ettiği kapitalist sınıfa bir günlük uyarıda bulunmaksa, doğru olan, bunu yaygın bir genel direniş ile yapmaktır. Kapanmak yerine açılmak ve susmak yerine haykırmak, gür bir sesle, Zonguldak madencilerinin öğrettikleri gibi haykırmak ve böylece de kapitalistlere ve onların iktidarına 1970 Haziran'ını hatırlatan, yıllarca unutamayacakları bir uyarıda bulunmak gerekiyor, doğru davranış budur" dedik. Eylemin yasallığı üzerinde de uzun tartışmalarda bulunarak ikna etmeyi denedik, beceremedik. "Siz cidden iyi, temiz, yürekli arkadaşlarsınız. Enerjinizi bu tür şeylere harcamayın. Gelin bu kez bizi dinleyin ve çıkmayın dışarı. Öylesi davranışlar Özal'ın aradığı davranışlardır. Burnunuzun kanamasını istemiyoruz." dediler. Babacan nasihatları ile bizlerin gönlünü kazanıp önerilerimizden geri dönmemizi istediler. Beceremediler ve çok üzüldüklerini söylediler.

Propaganda ve örgütlenme için bir günümüz vardı yalnızca. Bu bir gün bize yetmedi. İstediğimiz çalışmaları yapamadık. Bu nedenle de fabrikada toplanmak yerine sendikaların önerdikleri toplanma merkezine gitmeyi doğru bulduk. Ulubatlı kavşağında polis, çelik kuvvet ve jandarmadan başka kimse yoktu. Grup olarak gelenler dağıtılıyor, taşıma araçları durduruluyor ve bulvara grup sokulmuyordu. Gerçek şu ki, bu çevirme ve önlemler olmasaydı bile hatırı sayılır bir kalabalık gelmeyecekti. Görebildiğimiz kadarıyla çevrilen araçlardaki insan sayısı çok azdı. Sonradan öğrendiğimize göre, toplanma merkezlerinde de toplanılmamış. Anlaşılan kararı alan sendikalar kararlarına uymayıp Şevket Yılmaz'ın isteğine uygun davranış göstermişlerdir.

Türk-İş, Hak-İş ve bağımsız sendikalar tam da kapitalistlerin isteğine uygun tutumlaralarak ve 3 Ocak'ın bir eylem, bir direniş günü olmasını elbirliği ile engellediler. Böylece 3 Ocak eyleminin işçilerin mücadele ruhunun yükseltilmesi ve moral kazanılması bakımından istenilen işlevi görmesi engellendi.

4 Ocak günü işe alınmadık. 1200 işçi çalıştıran işyerimizde, yalnızca sabah ve öğlen vardiyalarında, işe alınmayan ve posta ile fesih tebliğ edilen işçi sayısı kırk. Çıkışlarımız 3 Ocak öncesinde hazırlandığına, tebligatlar 31 Aralık günü postaya verildiğine göre, çıkışlar 3 Ocak eylemi ile ilgili görünmüyor. İşveren bir açıklama yapmıyor. Bu nedenle biz bir grup işçi arkadaş çıkışları reddedip çalışmak istedik. Hergün işe gidip geliyoruz. Bu tavrımıza devam edecek, her gün işyerine gidceğiz. Çünkü; gerekçesiz işten atmalar oldukça yaygın ve tüm sınıf işten atılma tehditi altındadır. İşe alma ve işten atma kapitalistlerin günlük davranışları haline gelmiştir.

Buna dur demek gerekiyor. İşten atılmalara karşı duyarlı olmalı, keyfi işten atmalara karşı harekete geçmeliyiz. İki aydır askıda bulunan grev kararını dahi bir türlü uygulamak istemeyen sendikacıların bir şey yapmayacakları açık. Sınıf arkadaşlarımız sınıf düşmanlarını görmeli ve

(Devamı s.25'de)

3 Ocak ve "genel grev"

3 Ocak günü Türkiye proletaryasının tarihinde yaşadığı güzel günlerinden biriydi.

Türk-İş ve diğer sendikaların aldıkları (genel eylem) bir günlük işe gitmeme kararları 3 Ocak günü canlı bir şekilde hayat buldu. Ne var ki bu Türk-İş'in ve diğer sendikaların burjuvaziye karşı olduklarından değil; tersine biz işçilerin yıllardır özlemini duyduğumuz genel grevi ve mücadelemizi düzen sınırları içinde tutmaya çalışmalarından kaynaklanmıştır. Biz işçilerin ne düzenden ne de kendilerinden hoşnut olmadığımızı çok iyi biliyorlar.

Kazanılan her türlü sendikal ve ekonomik hakkı özellikle 12 Eylül'de elinden alınan işçiler, cunta süngüsünün gölgesinde çalıştırılmıştı. Artık işçi sınıfı bugün düzen sınırlarını yasaları, yasakları aşan bir eylemliliğin içine girmiş ve bu bir gelenek haline gelmeye başlamıştır.

Başından beri bütün bu yasadışı eylemlerde, özellikle genel grev şiarında ifadesini bulan mücadele isteği ve kararlılığımız Türk-İş ve diğer sendikacılar tarafından burjuvaziyle işbirliği halinde bir oldu bittiye getirilip geçiştirilmeye çalışılıyordu. Ama bu yılki sözleşmelerin boyutu onları da aşmıştı. Özellikle maden işçilerinin grevi, ve onların hergün yasaları çiğnemeleri, kararlı tavırları, politik sloganları, metal işkolunun grevi, tekstildeki kıpırdanmalar ve diğer fabrikalardaki işçilerin yoğunlaşan baskısı onları bu bir günlük "genel eylem"e zorlamıştı. Yoksa sorun onlar için varlık yokluk sorunu haline gelecekti.

"Genel eylem"in bizim açımızdan önemli bir yanı ise, özellikle sermayenin sözcülüğünü yapan Cumhurbaşkanı, Başbakan ve diğer bakanların koro halinde bu eylemin yasadışı olduğu doğrultusunda verdiği demeçlerde "dava açarız, işten atarız" yollu tehditlerinin etkisiz kalması idi. Maden işçilerinin grevinde de hak arayan işçilerin üzerine polisler ve panzerler gönderdiler, tehditlerle korkutmaya çalıştılar. Hiç bir etkisi olmadı. Onların yasaları hiçe sayan eylemleri ve kararlı tavırları bize örnek oldu. Yasaları yaparken bize mi sordular? Yıllardır onların yasaları sermayenin, tefecilerin, hayali ihracatçıların ve asalakların çıkarlarına çalışıyor . 260 ile 350 bin lira gibi komik rakamlarla çalışıp, yaşamak zorunda bırakılıp horlandığımız yetmiyormuş gibi hergün yüzlerce işçi işten atılıyor. Ortada yasalar var, ama bu yasalar bizim değilse, bize düşen de bu yasaları tanımamaktır. Nitekim biz işçiler de öyle yaptık. Devletin yasalarını tanımadık, yasaklarını çiğnedik, onların yasalarını bırakıp kendi sınıf yasalarımızı yazmaya başladık. Bundan sonra hayatın her alanında biz işçiler kendi yasalarımızı kendimiz yazarken, devletin tüm yasa ve kurumlarını da işlemez hale getireceğiz.

Genel grev istemimiz daha çok iş bırakma eylemi biçiminde olduysa da bunda Türk-İş ve diğer reformist sendikaların rolü büyüktü. Bizim gelenekselleşmeye başlayan yasadışı eylemlerimizden, insiyatifi ellerinden kaçırmaktan korktukları için genel grevin özünü boşaltıp, işçileri sanki tatile gönderirmişçesine bir günlük işe gelmeme biçiminde eylem kararı aldılar. Bizim mücadelemizi saptırmaya, frenlemeye çalışıyorlar. Ama biz işçiler yaygın olmasa da yine meydanlardaydık. Beykoz ve diğer bazı yerlerde eylemler gerçekleştirildi.

Bizim işçi sınıfı olarak tek bir şeye ihtiyacımız var. Kendi sınıf partimiz. Bizlere mücadelemizde yön gösterecek bir parti. İşte o zaman, şimdi kendiliğinden olan eylemlerimiz tüm sınıfı kucaklayabilecek ve gerçek, içi boşaltılmamış genel grevi gerçekleştirebileceğiz.

E. Gökçe
Metal işçisi

Yeni mücadelelere...

(Baştarafı s.24'de)

düşmanına karşı mücadele etmeye hazır olmalıdır.

Sömürüye, baskıya, yoksulluğa ve işten atılmalara dur diyecek tek güç, biz işçileriz. Kapitalist sınıfı geriletecek yegane şey, bizim örgütlü birliğimiz ve mücadelemizdir.

İrfan Aydınoğlu
Tekstil işçisi

Ankaralı metalciler buzları kırıyor

Ankara proletaryası, Zonguldak işçilerinin yiğit direnişlerinin ışığında öğrenmeye ve mücadele etmeye bileniyor. Yılların suskunluğunu, sömürüyü ve boyun eğmişliğini bir sille gibi burjuvazinin ve onun namussuz sendika ağalarının suratına çarpıyor. Bizi durdurmak, susturmak, "açız ekmek istiyoruz, onlar kazanıyor bize de versinler. Mallarında kazançlarında gözümüz yok" diye burjuvaziye el açtıran ve bizi dilendirmek isteyen burjuvazinin kapı köpeği Türk-Metal sendikası, patronlarla çatışır ve karşı görünerek bizi kandırmaya ve gözümüzü boyamaya çalışmaktadır.

25 Aralık 1990 günü faşist Türk-Metal sendikası, patronun verdiği %125'lik zammı gözden geçirerek yeniden masaya oturdu. Aynı gün saat 12'de %180'e yükseltip yarım saat sonra da %200'e yükseltmiştir. Bu bildirge faşist Türk-Metal tarafından amirler ve postabaşılarına verilerek tek tek okutulmuştur. Böylece işçinin azmini ve nabzını yoklamak istemişler, fakat işçiler tarafından tepkiyle karşılanmışlardır. İşçilere grev konusunda kararlı olduklarını patronlar ve satılık Türk-Metal'e bir kez daha ifade etmişlerdir.

26 Aralık 1990 günü grevin başlaması kararı alındı. Geceyi sabırsızlıkla geçirerek sabah 7'de fabrikamıza geldik. Kapının önünde birikmeye başladığımız anda gece vardiyasındaki işçi kardeşlerimiz banliyö trenlerinden inip, alkışlayarak bize ulaştılar. Ellerimiz kenetlendiğinde gücümüzün ne kadar büyük olduğunu gördük. Bu güzel coşkuyu gören patronların kahyalarının yüzlerindeki ifadeler, ne kadar korktuklarını gösteriyordu. Faşist Türk-Metal sendikasının Ankara 1 No'lu şube başkanı Refik Üstün'ün isteksiz bir konuşması hiç de ilgimizi çekmedi. Düzenin savunuculuğunu yaptığı konuşmasında el açtırma politikasını bir kez daha göstermeye çalışmıştır. Fabrikada işçileri yönlendiren önder işçi arkadaşlarımız işçi kalabalığı tarafından aranıyor ve onların gözlerine bakılıyordu. O an hep bir ağızdan atılan "İşçiler elele genel greve!", "İşçiler birleşin iktidara yerleşin!" sloganları, işçilerin içindeki kin ve nefreti patronların yüzüne bir kez daha haykırıyordu. Durmak bilmeyen sloganlarımız sendika ağalarını bile peşimize taktı; yolda dolup taşan coşkumuzu etrafımızdaki fabrikalar ve tren yolcuları coşkuyla alkışlayıp selamladılar. İşçiler böyle anlarda gücünü ve cesaretini görüyordu ve bitip tükenmeyen "İşçiler elele genel greve", "Yaşasın Zonguldak direnişi", "Zonguldak Ankara omuz omuza", "İşçiler birleşin iktidara yerleşin" sloganları başı çekiyordu. Bu sloganlarımızdan rahatsız olan Koçların, Sabancıların, Eczacıbaşılarm sendika ağaları, yürüyüşümüzü polisle birlikte engellemeye çalışarak şehrin kalabalığına girmemizi engellemek istemişlerdir. İşçilerin coşkusunun ve kininin önüne geçip "arkadaşlar, dağılalım, yasa var, kanun diye bir şey var" diyerek polislerle birlikte engellemeye çalışmışlardır. Öncü işçilerin "dağılmak istemiyoruz, yasaklar, kanunlar bizim değildir, yürümek istiyoruz. Ankara'yı saflarımıza alıp iktidara yürüyeceğiz" diyerek tepkilerini ortaya koymalarına rağmen, geniş işçi kitlesinin mücadele deneyiminin olmamasından ve geçmiş mücadele deneylerinin de aktarılamamış olmasından, orada dağılmak zorunda kaldık.

Grevler bizim savaş okullarımızdır. Burjuvazi bunu bildiğinden dolayı grev yerinde toplu olarak bulunmamızı ve gücümüzü, dostumuzu, düşmanımızı görmemizi engellemek için elinden geleni yapmakta, çevremizi sardırdığı polis ve jandarmasıyla kendi devletlerini güçlü göstermeye çalışmaktadır. İşçi sınıfının yükselen mücadelesini ve azınini kendi düzenlerinin ve yasalarının kuyruğuna takmak için dün grevlerimizi engelleyen sendikacılar, bugün bizden yana görünmekte ve grevlerimizi patronlara nasıl satacaklarının hesabını yapmaktadırlar. Onların yasalarını çiğnemekte bize yol gösteren Zonguldak işçilerini yürekten selamlar, yeni başladığımız mücadelede Türkiye proletaryasını yanımızda görmek isteriz.

M.Selim Çolak
Metal işçisi

İşçi eylemleri ve genel grev

H. Can

Türkiye yoğun işçi mücadeleleriyle sarsılıyor. Mücadele bir çok yerde kendisini yasadışı yollara girerek ifade ediyor. Bir çok işyerinde grevler başladı. Zonguldak işçilerinin hergün miting havası içerisinde coşkuyla geçen grevleri 40. gününü doldurdu. İşçiler Ankaraya gidip haklarını almak için yola çıktılar bile. Ve 3 Ocak'da işçilerin büyük oranda katıldığı bir günlük işe gitmeme eylemi yaşandı. Maden işçilerinin günlerdir süren coşkusu, 4 Ocak'da Ankara'ya gitme kararı almış olmaları sınıfın hoşnutsuzluğu vb. bir çok etken düşünüldüğünde 3 Ocak eyleminin coşkun ve militanca geçmesi beklenirdi. Oysa bir kaç istisna hariç, 3 Ocak sakin geçti. Hain Türk-İş bürokratlarının dolaysız etkisiyle, işçiler sokaklara çıkmadı, çıkamadılar. Eylemi sokağa taşıramadılar. Oysaki genel grev isteminin yoğun olduğu bir dönemde, eylemin bir genel greve dönüşmesi mümkündü. Özellikle bir çok işyerinde grevlerin başlamış ya da başlayacak olması, Zonguldak'daki madenci grevi, savaş... vb. nedenler, genel grev isteminin yaşama geçeceği en güzel koşulları yaratmıştı.

Genel grev istemi 5-6 yıldır sınıfın hep gündemindeydi. Tabanın, özellikle ileri işçilerin, bu yoldaki istemi ve baskısıyla, Türk-İş bürokratları da genel grevden sözediyorlardı. Ama onlardan beklenebileceği şekilde, sürekli bu talebi geçiştirmeye çalışıyorlardı. *Ekim* Nisan 1988'de şöyle yazmıştı:

"...Fakat onu (genel grevi-HC) *başarılı kılmak, onu örgütlemek ve önderlik etmekle mümkündür. Türk-İş bürokratlarının bunu yapmaya niyetleri yok. Bu durumda komünistlerin, devrimcilerin, sınıf bilinçli işçilerin tabandan insiyatifi ele alarak genel grev istemini örgütlü bir girişime hazırlamaları hayati bir önem taşıyor. Türk-İş yönetimi bu genel greve niyetli değil ama tabanın güçlü baskısı karşısında ondan kolay kolay yakasını sıyırabilecek gibi de değil. Her şey tabandaki eğilimi beslemeye, güçlendirmeye, yaymaya, eylem girişimine dönük somut örgütlenmeler yaratmaya ve bütün bunları Türk-İş yönetimi üzerinde somut ve sürekli bir baskıya dönüştürmeye bağlı.*

"Bütün bu acil görevler eylemi başarılı kılmak için değil, Türk-İş yönetiminin muhtemel bir ihanetinin sonuçlarından korumak için de hayati bir önem taşıyor. Türk-İş bürokratları bu ihaneti iki türlü sergileyebilir: Ya şimdiye kadar yaptıkları gibi oyalama ve aldatmacalarla işi sürüncemede bırakıp eylem potansiyelini eritme yoluna giderek; ya da salt yasak savma niyetine, işçileri hazırlıksız ve örgütsüz sözde bir genel grev girişimi ile yüzyüze bırakarak, böylece onu maddi ve moral yıkıma sürükleyecek sermayenin yeni saldırılarına açık bırakarak." (*Ekim*, sayı: 7, başyazı, s.4)

Bugün Türk-İş bürokratları ihanetlerini ikinci türden sergilediler. Sınıfın ekonomik ve siyasi taleplerle genel grev istemini duymazdan geldiler. Örgütlenme ve hazırlama çalışmalarından özenle kaçındılar. İşçi tabanının dayatmasıyla alınan 3 Ocak'daki "genel eylemi", işçileri eve kapatarak yasak savma kabilinden bir eylemle geçiştirdiler. Öyleki, "bir günlük işe gitmeme" eylemine sermayenin eli kalem tutan bütün uşakları sahip çıktılar, destek verdiler. Eylem öncesi ve sonrası gazetelerin bütün yazarları (bir iki istisna hariç), işçilerin hazırlıklarından, bunun hükümete uyarı olduğundan, hükümetin bu uyarıyı dikkate alması gerektiğinden, sakin ve aklıbaşında davranmaktan sözettiler. Sermayenin sesi Nazlı Ilıcak bile K. Marks'tan alıntı yaparak işçileri destekleyen bir yazı yazdı.

Diğer yandan düzenin can simidi sosyaldemokratların ve dünün işçi düşmanı, Demirellerin eylemi nasıl desteklediklerini, eylemi sürekli bir düzen içi potada, anti-ANAP bir eylem konumunda tutmaya nasıl çalıştıklarını da gördük. Bu aşağılık işçi düşmanları bugünlerde işçi sınıfına özel bir önem veriyorlar. Bu bakımdan da bizim devrimci-demokratlarımızdan daha gerçekçiler. Türkiye kapitalizmini yıkacak temel dinamiğin ne olduğunu çok iyi biliyorlar. İşçi sınıfının giderek yükselen mücadelesini düzen içi kanallara akıtmak için yoğun çaba sarfediyorlar ve sözde destek veriyorlar. Grevleri ziyaret ediyorlar, Zonguldak madencileriyle Ankara'ya yürüyorlar vs.

Herşeye karşın, 3 Ocak eylemi büyük önemde olumluluklara da sahiptir. Herşeyden önce eylem,

(Devamı s.13'de)

Geçen bir yılın ardından gençlik mücadelesine kısa bir bakış

Gençlik, ülkenin geneliyle birlikte yoğun bir yıl yaşadı. Bir yandan ülkede ve dünyada gelişen olaylara karşı tavır geliştirme, diğer yandan da kendi örgütlülüğüne ilişkin sorunları çözme, gençliğin 1990 yılı boyunca gündemini oluşturdu. Geçtiğimiz yılda gençlik hareketi son 20-25 yılda olduğu gibi, yine politik bir hareket karakterindeydi.

Gençliğin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine destek ve sempatisi bu yıl kendini daha yoğun gösterdi. Halepçe katliamının yıldönümünde, İkiyaka katliamında, Nevroz'da, İsmail Beşikçi'nin tutuklanması ve yargılanmasına yönelik protesto eylemlerinde bu destek ve sempati kendini açığa vurdu. Bu eylemlilikler, özellikle Kürt gençlerinin katılımıyla, yüksek bir katılım oranıyla gerçekleşti. Bu bize ilerisi için, hareketin gelişmesinin dinamiklerinden birinin ipuçlarını da verdi. Artık Kürt kökenli gençler, devrimci gençlik hareketi içindeki yerlerini her gün daha da artan oranda alıyorlar ve harekette anti-şoven eylem daha da önplana çıkıyor. Bu Türkiye'nin gerçeğidir. Bugün için gelişmiş ve belli oranda kitleselleşmiş bir ulusal kurtuluş mücadelesi nasıl gençliği etkiliyor ve anti-şoven söylemi önplana çıkarıyorsa, gelişen bir sosyalist işçi hareketi de anti-kapitalist, sosyalist bir gençlik hareketi yaratılmasına neden olacaktır. Kapitalizm gençliğe birşeyler vaad etmek bir yana, onu potansiyel tehlike gördüğü, gençliğin kurtuluşunun işçi sınıfının kurtuluşuna bağlı olduğu günümüz koşullarında bu durum bir zorunluluktur.

21 Mart'ta üniversiteye polisin girmesi, ve buna aktif bir karşı koyuşun yaşanamaması, gençlik hareketini bir dönem için geriletti. Az da olsa varolan kitlenin mücadeleden, bir dönem için bile olsa uzaklaşması sonucu gençliğin eylemliliği bir dönem okullardan uzakta 50-100 kişinin katıldığı "korsan" gösterilerle sınırlı kaldı. '89 1 Mayıs'ında basına yönelik saldırıları, pervasızlığı, M. Akif Dalcı'yı öldürmesiyle kamuoyunda teşhir olan polis, kısa sürede aktif, kararlı ve militan bir mücadele ile okullardan atılmıştı. Ancak devrimciler polisin okullarda olmadığı yaklaşık on aylık süreyi, yoğun bir politikleşme ve kitleselleşme doğrultusunda (ikincisi büyük oranda birincisine bağlı) bir çalışma ile değerlendiremediler ve 21 Mart sonrasında polisin okullara girişi engelenemedi.

Saddam gericiliğinin Kuveyt'i işgaliyle başlayan ve petrol çıkarları nedeniyle ABD'nin Ortadoğu'ya güçlü bir yığınak yapması sonucu artan savaş gerginliği Türkiye'de de etkisini gösterdi. Emperyalizme ekonomik, siyasi ve askeri bağlarla bağlı olan faşist Türk devletinin ABD yanında savaşa girme eğilimi ile birlikte gençlik emperyalist savaş karşıtı bir çalışma içine girdi. Savaşın dışta Irak'a karşı gösterilmesine rağmen, asıl etkenin içerde işçi sınıfının yükselen mücadelesini ve Kürt ulusunun gelişen ve kitleselleşen özgürlük savaşını ezmek olduğunun bilinciyle gençlik, başlattığı eylemlilik ve kampanyalarla savaş karşıtı bir tutum sergiledi "Kapitalizm savaş demektir!" temel gerçeği yakalanamayıp, "anti-emperyalizm" "anti-kapitalizm"den kopuk işlense de, bu olumlu ve devrimci bir tavırdı.

'90'ının sonlarına doğru yükselen işçi hareketine gençlik sempatiyle yaklaştı ve destek verdi. Bu işçi sınıfı hareketinin emekçiler ve gençlik üzerindeki dolaysız bir etkinsiin sonucudur. İşçi sınıfı toplumun dönüştürücü temel dinamiği olduğu için gençlik ve diğer emekçi katmanlar bu hareketi büyük bir dikkatle izlemekte ve ona destek vermektedir. Gençliğin son 3 Ocak boykotu buna güzel bir örnektir. İstanbul Öğrenci Ku-rultayının aldığı kararla, işçilerin 3 Ocak'da "bir günlük işe gitmeme" eylemine, gençlik de bir günlük ders boykotuyla destek verdi.

Gençliğin, işçi sınıfı hareketi ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine sempatisini, ülke ve dünyada gelişen olaylara çok kısa bir sürede ve militanca tavır koyabileceğini bilen sermaye rejimi, bunu engellemek hiç değilse kitle desteğini azaltmak, gençliğin onurlu kavgasının önünü karartmak amacıyla, yoğun polis baskısının yetersiz kaldığı koşullarda sivil faşist saldırıları gündeme soktu. Gençlik hareketine belli bir sempatiyle bakan, bilinç düzeyi düşük öğrenci kesimlerini hareketten soğutmak, sağ-sol çatışması imajı yaratarak, kitleleri korkutup can-

güvenliğinin telaşına düşürmek ve okullarda polisin varlığına yeni gerekçeler hazırlamak istedi. Faşistlerin saldırıları ile yoğun çatışmalar yaşandı. Devrimci gençlerin düello mantığına sahip olmamaları sonucu sorun şimdilik kapandı.

'90 yılı boyunca gençliğin gündemindeki önemli konulardan biri ise öğrenci derneklerinin merkezileşmesi idi. Merkezileşme tartışmaları sonucu İstanbul Öğrenci Dernekleri Platformu ikiye bölündü. Bir grup kendi delege seçimlerini yapıp İYÖ-Der'i oluştururken, diğer bütün siyasi akımlar federasyonlaşma yönünde karar alıp öğrenci kurultayını topladı. 25 dernekten 81 delegenin seçimle gelmesiyle oluşan kurultay şu an federasyonlaşma yönünde çalışmalar yapmaktadır. Kimilerince öğrenci derneklerindeki sağlıksız-lığın çözümü olarak gösterilen merkezileşme, ikibaşlılık yaratmış ve kurultayda derneklerin sağlıksızlığını bağrında toplamış görünüyor. Bugün merkezi ikibaşlılığa son vermek ve merkezin devrimci öğrenciler birliği olup olmadığı konusunu tartışmak gerekiyor. Hiç bir araç kaldıramayacağı yükü taşıyamaz, yıkılır. Kendi kendilerinin önderi olan İYÖ-DER'liler ise kavrayışlarını ve kitlelerden kopuk mantıklarını sergilediler. Gençliğin gerek eylemlilikleri gerekse merkezileşme çabaları göstermiştir ki, gençliğin önünde duran sorunların başında hala kitleselleşememe sorunu var. Bu sorun nasıl çözülebilir? 4-5 yıldır bütün gençlik dergilerinde ve öğrenci derneklerinde bu sorun tartışılmakta, ileri doğru bir adım atılamaması nedeniyle de, daha uzun süre tartışılacağa benzemektedir.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, 12 Eylül'den bu yana süren yoğun baskı, depolitizasyon ve gençliğin tabi tutulduğu "rehabilitasyon"un bunda büyük bir etkisi var. Ayrıca işçi sınıfı ve emekçilerinin gelirlerinin sürekli azalması sonucu, bunların çocuklarının okullarda okuma oranının sürekli azalması da önemli bir etkendir. Diğer yandan ülke genelindeki faşist baskı ve terör, artan yoksulluk, öğrencilerin harç, paralı eğitim, yurt vb. sorunları, mezun olduktan sonra iş bulamama, bilimsel değil ezberci eğitim vb. bir sürü sorun da mevcuttur. Bunlar da nesnel koşullardır. Kapitalizm gençliğe ne veriyor, ne verebilir? Bugün için belki yüzbinlere varan kitlesellik beklenemez ama, şu andakinin üç beş katı bir kitlesellik de yakalanabilir. Son kurultay seçimleri durumun vehametini göstermektedir. 25 dernekten 81 delege ve yaklaşık 810 oy (110 oya bir delege) dernek başına 30-35 öğrenci demektir bu. Hadi bir o kadar da İYÖ-Der'li olsun., 70 öğrenci. İ. Ü. Hukuk Fakültesinde 5000 civarında öğrenci varken 150 kişi oy vermiştir, (100 kurultay, 50 İYÖ-DER) ve bu rakamlar çok düşüktür. Sorunun nedenini biraz da dernekçi devrimcilerde aramak gerekir.

Bugün derneklerde akademik çalışma bırakılmış, politik çalışma ise slogan düzeyine indirilmiştir. Bugün varolan kantin devrimciliğidir. Kitlelere eylemden eyleme gidilmekte, bir kaç keskin laf söyleyip, devrimcilere (dernekçilere) destek vermeleri istenmekte. "Zam, zulüm, işkence, işte faşizm" edebiyatının ötesine geçilememiştir. Bugün yapmamız gereken dernekleri ve dernekçileri sahip oldukları bu imajdan kurtarmaktır. Kantinlerden sınıflara gitmek, öğrencilerin sorunlarına sahip çıkmak, onlara düzeni teşhir etmek gerekir. (İşsizlikte, çocuk ölümlerinde, iş kazalarında, düşük ücretlerde, işkence, baskı ve terörde, çağdışılık ve gericilikte dünya liderliğine oynayan böyle bir düzeni teşhir etmek zor olmasa gerek.) Onlara sosyalizmi anlatmalıyız, ama sloganlarla değil. Tartışarak, açıklamalar yaparak... Amfi (sınıf) komiteleri güçlendirilmeli ve çalışma bu komiteler üzerinden yürütülmelidir. Komisyonlar düzenli çalışmalı ve çalışmaları amfi komiteleri koordine etmelidir. En nihayetinde dernekler birer araçtır, işlemediği durumlarda, başka araçlar yaratılmalıdır. (Öğrenci Birlikleri, ÖTK vb.)

Devrimci bir gençlik hareketi yaratmak, kitlesel ve militan bir hareket yaratmak güç bir iştir. Ülkedeki sınıf mücadelesinin gelişimine dolaysız bağlıdır. Günübirlik başarılar peşinde koşmadan sabırla ve inatla çalışmak gerekir. Bugün bu hareketi yaratmanın koşulları (belli oranda) vardır ve bu koşullar her geçen gün biraz daha olgunlaşıyor. Sermaye rejimi bu koşulları olgunlaştırıyor. Kitle örgütleri mantığını kavramayıp, kitle hareketlerinin mantığını kavramayıp öğrenci dernekleri antifaşist, anti-emperyalist olsun mu olmasın mı? tartışmalarını yapmak yerine, gençlik nasıl politikleştirilir, kitlesellik nasıl yakalanır, bunun üzerinde düşünmek gerekir.

Son olarak işçi sınıfı ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelelerinin yükseldiği, görevlerin yakıcı hale geldiği böyle bir dönemde, devrimcilerin kitle

(Devamı s.10'da)

Hareketli günler yaşıyoruz

Oldukça hareketli günler yaşıyoruz. Üst üste gelen olaylar toplumu alt üst ediyor ve görünen o ki alt üst etmeye de devam edecek.

Zonguldak maden işçilerinin greviyle başlayan, kısa sürede politik bir kimliğe bürünerek düzeni zor duruma düşüren işçi hareketi, metal işkolundaki grevlerle Türkiye sathına yayıldı. Sırada bekliyen SEKA ve tekstil grevleri, kamu kesiminde çalışan işçilerin toplusözleşme döneminin başlaması vb. ile işçi hareketi daha da boyutlanacağa benziyor. 3 Ocak'da uygulanan genel grev ise politik işçi gösterilerine dönüşmeye başlaması ve işçi sınıfının gücünü göstermesi bakımından oldukça önemli mesajlar verdi.

Uzun bir dönemden sonra tekrar yoğunlaşarak artan Körfez krizi ve hızla yaklaşan savaş tehlikesi tabloya eklenen ikinci önemli bir unsur. Bunlara cezaevlerindeki devrimci tutsakların ölüm orucu ve açlık grevi eylemleri, her an büyük patlamalara gebe Kürt ulusal hareketi, üst üste gelen zamlar, sürekli artırılan vergi oranları, yeni konan vergiler, memurların ivmesi sürekli artan sendikalaşma mücadelesi, kışkırtılan dini akımlar vb. de eklenince Türkiye'nin büyük bunalımlara gebe genel bir tablosu çıkıyor ortaya. Bu durum karşısında manevra alanı iyice daralan düzen, işçi ve emekçilere tehditler yağdırıyor, saldırılarını artırıyor. İktidar son dönemde üst üste gelen olayların sonunda acz içinde ve oldukça çaresiz gözüküyor. Hükümetin gösterdiği ikiyüzlüce tavır onları kurtaramadığı gibi, komik duruma da düşürüyor.

Fakat şu hiç bir zaman unutulmamalıdır ki, işçi ve emekçi kitlelerin göstereceği kararsızlık, duraksama düzenin kendini toparlamasına ve olağanüstü hal, sıkıyönetim vb. uygulamalarla sınıf mücadelesini boğmasına yolaçacaktır. Deneylerle ispatlanmış bir tarihsel gerçektir bu. İşçi sınıfı ve geniş emekçi yığınlarının devrimci mücadelelerinin yenilgiye uğramasının sonucu, daha yoğun gericiliktir. İşte bu nedenle mücadeleyi sürekli yükseltmek ve ileri götürmek zorundayız.

Tam bu noktada Ankaralı Ekimciler olarak gücümüz oranında gelişen olaylara paralel olarak faaliyetlerimizi yoğunlaştırdık. Son bir buçuk aylık süreçte yoğun olarak bildiri dağıtımı ve afişleme yaptık. Faaliyetlerimizi daha önceden belirlediğimiz, işçilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde sürdürdük. Bu dönemde yapılan faaliyetlerimiz sırasıyla şunlardır: Savaşla ilgili afişleme, metal işçilerine yönelik mahalli bildirimizin dağıtımı, genel greve ilişkin merkezi bildirinin dağıtımı, kendi imkanlarımızla çoğalttığımız bazı dergi yazılarının dağıtımı ve son olarak da genel greve ilişkin afişlerin yapılması. Faaliyetlerimiz Balgat, Maınak, Kayaş, Hasköy, Tuzluçayır, Akdere, Hüseyingazi, Ayvalı, Esentepe, Piyangotepe, İncirli vb. gibi işçilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde yapıldı. Faaliyetlerimizin genel olarak yukarıda saydığımız bölgelerde süreklilik göstermesi ve bu mekanizmanın giderek daha da sistemleştirilmesi faaliyetlerimizin etkinliğini artırıcı olumlu bir unsurdur.

Fakat eylemlerimizin bölge halkı üzerinde oluşan tepkilerini yeterince alamamamız, faaliyetimizin yeterince verimli olmamasına yol açıyor. Bu durum ise kitle iletişim ağımızı sakatlıyor. İletişim ağımızın çift yönlü olarak işlemesi ve faaliyetimizin sonucu olan olumlu tepkilerin örgütlü mücadeleye aktarılması görevi örgütsel çalışmamızın ana ekseni olmalıdır. Bunu başarmanın yolu da siyasal faaliyeti fabrika hücreleri temelinde yoğunlaştırmaktan geçiyor.

Doğan Baran/Ankara

Öğrenci yurtlarında baskı

Son zamanlarda, emperyalist savaşa doğru bir adım daha atılması ile birlikte işçiler, öğrenciler ve emekçiler üzerinde militarist güçlerin baskısı artıyor. İzmir'de çeşitli işyerlerinde gözaltına alınan işçi sayısını henüz tam olarak öğrenemedim, sayı değişiyor. Keyfi gözaltına almalar gerçekleşiyor. Öğrencilerle birlikte, ilk günlerde yüz kişi kadar olduğu öğrenildi.

İnciraltı yurdunda öğrenciler sık sık geceyarısı yataklarından kaldırılıyor. Kız öğrencilerin odaları arama izni olmaksızın aranıyor, bazıları gözaltına almıyor. Ya bir iki günde bırakılıyor, ya da 15 gün gözaltında tutuluyorlar.

Bu arama ve baskınlarda yurt müdürünün kolluk güçlerine yardım ettiği açıkça görüldü. Bazı öğrenciler bu haksız ve keyfi gözaltıları kınamak için İnsan Hakları Derneğinde basın açıklaması yaptılar. Baskılara son verilmesi, gözaltına alınanların derhal serbest bırakılması istendi.

Bir Ekimci/ İzmir

Devrimi ve partiyi örgütlemek

S. Metin

İşçi hareketi son bir kaç yıldır biri bitmeden bir yenisiyle birleşip süreklilik kazanan yoğun, yaygın ve anlamlı kaynaşma ve hareketlilikleriyle bir zenginliği yaşıyor.

Bu zenginliğe tek yanlı bir yaklaşımla "işçi hareketinin bilinen kendiliğindenliği ve onun ifade ettiği bir zenginliktir" deyip geçmemek gerekiyor. Zira, bu, aynı zamanda devrimin giderek ve için için işçi sınıfı içinde mayalandığını da anlatan bir zenginliktir. Yüzeyden bakılınca tam olarak görülemiyor, hissedilemiyor.

Tam olarak görebilmek ve iyice hissedebilmek için hareketin derinliklerine ve devinimlerin gerçek dünyasına inmek gerekiyor. Yüzeydekiler hep yüzeysel oluyorlar, sığ tahliller yapıyorlar. "Bekçi feneri" ile yol almaktır bu. Hareketin derinliğinde saklı olanı, ayrıntı gibi görünüp aslında son derece anlamlı, deyim uygunsa devrimin geleceğini simgeleyip-müjdeleyen, bizi doğrulayıp-besleyen olguları aydınlatıp yakalayamıyorlar. Toprağın zenginliğini dillendirmek, eşdeyişle işçi sınıfımızın ve işçi hareketimizin geçmiştekinden ayırdedici yönlerini, özgünlüklerini, tüm kapsayıcılığıyla teorimizin gücüyle bütünlüklü aydınlatma görevi önem kazanıyor

Hatırlanacağı üzere, *Ekim*'in 34. sayısında "Hareketimizin Sorunları Üzerine Düşünceler" başlığıyla yayınlanan "Sesli Düşünceler"in birinci bölümünde konuya kısmen değinilmiş, işçi sınıfımızın son on yılda önemli değişiklikleri yaşadığından, işçi hareketinin özgün ilerlemeler sağladığından sözedilmişti. Orada söylediklerimi derinleştirmek ihtiyacı duyuyor ve söze bir vurguyla başlamak istiyorum:

Türkiye eski Türkiye, işçi sınıfımız da on yıl öncesinin işçi sınıfı değil! Hareketi de son on yılda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Bu, gerçektir.

Peki ama, son on yılda neler oldu? Değişikliği anlatan olgular ne? Şimdi ana çizgileriyle bunu irdelemek istiyorum.

Türkiye'nin devrimciliği, tüm içtenliğine, karşıdevrim karşısındaki büyük değer biçilmesi gereken inatçılığına, devrim arayışındaki ısrarına rağmen sığ bir devrimcilik olarak kalıyor. Yaşadığı görece büyük pratiklerden de ders çıkaramıyor. Bu pratiklerin ürettiği ve üstümüze üstümüze gelen gerçek teori yerine kendi sığ teorisine (halkçılık) tutunup durmayı tercih ediyor. Böyle olunca da değişiklikleri-ilerlemeleri göremiyor, anlayıp açıklayamıyor.

Bir örnek: Türkiye'nin devrimciliği Türkiye kapitalizminin gelişme süreçlerine, devamla iktisadi evrimin temeli üzerinde gerçekleşen sınıflaşma süreçlerine dinamik bir süreç olarak bakmıyor, bakamıyor. Çünkü teorisi sığ ve statik bir teoridir. Bu anlamda kör ya da en azından tek gözlü bir teoridir. Seçmeci olup en fazla gelişmelerin ve değişimin bir yönünü görebiliyor.

Şu son on yıl açısından görülemeyen şudur: İşçi sınıfı için Türkiye'nin son on yılı sadece burjuvazinin çıplak siyasal terörüyle değil, 12 Eylül'le birlikte acımasızca yürürlüğe koyduğu iktisadi ve sosyal politikalarıyla da bir yıkımı ifade etti. Kentlerin ve kırların diğer emekçi yığınlarını da kapsayan yoğun iktisadi sömürü ve buna eşlik eden mülksüzleştirme, bu politikaların en karakteristik iki unsuru oldular. Tarihinin en yoğun iktisadi sömürüsüyle yüzyüze gelen işçiler aldıkları ücretle günlük yaşamlarını dahi idame edemez hale gelip, mutlak bir yoksullaşmayı yaşamaya başladılar. Ortalama bir işçi için tek bir iş yetersiz hale geldi, ikinci bir iş gerekti. O kadar ki, bizim de kullandığımız "babadan oğula işçi kuşağı" sözü günün koşullarında hızla yaşanan değişim ve sınıfsallaşmanın boyutunu tam olarak açıklayamaz hale geldi. "Ailece işçileşme" dönemi başladı. Öte yandan kentlerin ve kırların durumları işçi sınıfından pek de farklı olmayan emekçileri, yarı-işçiler, yoğun iktisadi sömürüye ve mülksüzleşmeye paralel olarak hızla işçileşme süreci içine girdiler, işçileştiler vb.

Dinamik bir tazda yaşanan ve bir dizi nesnel ve öznel gelişmenin sonucunda elde edilen -ve burada çok özet olarak değinilen- tablonun en yalın yorumu şudur: Türkiye son 30 yıldaki dinamik iktisadi ve toplumsal gelişmelerin temeli üzerinde ve sözü edilen son on yıldaki hızlı gelişmelerin şahsında adeta bir altüst oluşu yaşadı. İşçi sınıfı kentten ve kırdan kopup saflarına katılan yeni bölüklerle niceliksel olarak daha da büyüdü, saflarını iyice sıklaştırdı.

Bu süreç işlemeye devam ediyor. Dolayısıyla

"Türkiye bir küçük-burjuvalar ülkesidir" formülasyonu eski itibarını yitiriyor, zorlanıyor. "Türkiye bir proleterler ve yarı-proleterler ülkesi"ne dönüşme sürecine girmiş bulunuyor.

Bu önemlidir.Şu nedenle: Proleter-sosyalist bir devrimin geçerliliği için, proletaryanın toplam nüfus içindeki sayısal ağırlığını ölçüt olarak ileri süren II. Enternasyonal teorisi iflas edeli çok oldu. Nedir ki tüm söylenenlere rağmen Türkiye'de hala bu tarih dışına düşmüş teoriden medet umanlar var. Devrimci hareketimiz hala bu teorinin etki alanında duruyor. Kendisine özgü bir dar kafalılıkla Türkiye'de proleter devrimin olanaklarını görmezden geliyor. Mıymıntı itirazlarıyla bu olanakları küçümsüyor.

Tam da bu nedenle vurgu önemli oluyor.

Türkiye proletaryası artık toplam nüfus içindeki sayısal ağırlığıyla da, proletaryaya güvensizliği ve inançsızlığı anlatan oportünist teorileri geçersiz hale getirmiş bulunuyor, mıymıntı itirazları kabul etmiyor.

İkincisi: Yaşanan süreç sadece proletaryanın niceliksel büyümesine yol açmadı. Aynı zamanda temel sınıflar, eşdeyişle proletarya ile burjuvazi arasındaki kutuplaşmaya (ve emek-sermaye çelişkisine) da netlik sağladı. Yoğun iktisadi sömürü, yoksulluk üreten koşullar işçilerin elindeki avucundakileri alıp götürdü, mülk denecekse mülkünü de yok edip iyice mülksüzleştirdi. Gelinen yerde geçmişin "Tırnak içinde proleter"liğinden, (aynı anda hem işçi hem de küçük-burjuva tipten) sözedilemiyor artık. "İşçi sınıfımızın önemli bir bölümü hala kentteki ya da kırdaki küçük mülkünden kopamamış, bütünüyle işçileşememiştir" şeklinde özetlenebilecek teorileri iflas ettiren bir gelişmedir bu. Ve çok açık bir biçimde bir sınıf kopuşmasını anlatıyor. Bu kopuşma küçük-burjuvazi ile işçi sınıfı arasında yaşandı. Ve bu son on yılın en önemli sosyal olgusudur.

Sözü edilen bu kopuşma devrimci harekette de yaşandı. Hareketin bağrında aynı anda içiçe yaşayan proleter unsurlarla küçük-burjuva unsurlar ayrışıp-saflaştı. Türkiye'de proleter sosyalist bir akım doğup gelişmeye başladı. Kuşkusuz ki bu rastlansal bir gelişme olmayıp, 12 Eylül sonrası yaşanan sınıf kopuşmasının, ve ilave ile işçi hareketi içinde yaşanan devrimci mayalanmanın devrimci hareket üzerindeki dolaylı etkisinin bir sonucudur. Devrimci hareket içinde ayrışmayı ve kopuşu bekleyen potansiyel sosyalist öğelerin hareketlenip kendilerini ifade etmelerini sağlayan da bu dolaylı etkendir.

Kuşkusuz bu saptamaları yaparken esas olarak İstanbul'u baz alıyorum. Ama fark etmez. Zira iktidar perspektifine sahip olanlar için İstanbul bir ülkedir! Üstelik bir ucu Çerkezköy'e, diğer uçları İzmit, Bursa ve Zonguldak'a uzanan coğrafyasıyla bir büyük ülkedir! Dolayısıyla tahlil ve bu tahlilden elde edilen saptama geçerliliğini yitirmiyor. Böyle düşünmek gerekiyor.

Geçmeden bir vurgu daha yapmak gerekiyor.Özellikle son on yıldaki gelişmelerin emek-sermaye çelişkisine sağladığı netliğin kendisi bir kez daha, Türkiye'nin bir proleter devrimle karşı karşıya olduğunu, ilaveyle Türkiye'de proleter devrim olanaklarının giderek arttığını anlatıyor. "Türkiye'de emek-sermaye çelişkisinin bir proleter sosyalist devrim için yeterince olgunlaşmadığını" ileri süren II. Enternasyonal patentli "Avrupa merkezli üretici güçler teorisi"ni tekrarlayıp ayak direyen Türkiye devrimciliğinin çabası ise boş bir çabadır. Türkiye devrimciliğinin ömrü tasarladığı türden bir demokratik devrimi görmeye yetmeyecektir.

Devam ediyorum. *Ekim*'in 35. sayısının başyazısında vurgulandığı gibi; işçi sınıfımızın modern bir sınıf olarak şekillenme süreci gerçek manada '60'larla birlikte başladı. Bu anlamda Türkiye işçi sınıfı yeni ve genç bir sınıf sayılır. Son on yılın gelişmeleri bu tespite güncel bir içerik de kazandırdı. İşçi sınıfı, Türkiye kapitalizminin gelecek umutlarını yokedip, okumuş olmalarını bir avantaj olmaktan çıkardığı, içinde yüksekokul bitirmişlerin de bulunduğu çoğu meslek lisesi mezunu genç bir kuşağın hücumuna uğradı adeta. Bölük bölük işçileştiler. Kapitalist sınıfın kalifiye işçi arayışına da denk düşen bu gelişmeyle işçi sınıfı yenilendi, gençleşti. Bu genç kuşakla ifade edilir hale geldi. Bu kuşak sınıfın entellektüel düzeyinin yükselmesinde ve işçi hareketinin hissedilir bir dinamizm kazanmasında, hareketin ilerleyip-politikleşmenin eşiğine gelmesinde son derece önemli bir rol oynadı, oynuyor. Bu büyük bir kazançtır.

Sözkonusu genç kuşak merak eden, okuyan, araştıran ve sorgulayan özgün bir kuşaktır. Hem politikaya hem de teoriye gözle görülür bir ilgi duyuyor. Deyim yerindeyse işçi sınıfımız bu aydın kuşağın şahsında adeta bir "aydınlanma süreci"ni yaşıyor. Henüz görelidir, ama gerçektir. Ve bir pratik olarak yaşanıyor. Değişik fabrika ve işyerlerinden, üstelik -içinde belirli bir eğilimi temsil

etmeyenlerin de bulunduğu- değişik eğilimlerden işçiler yer yer ve zaman zaman çevreler halinde bir araya gelip teorik-siyasal eğitim yapıyorlar. Hem güncel sorunlarını ve hem de temel toplumsal sorunları tartışıyorlar. Marksist klasikleri okuyorlar. Bu durum işçilerin teoriye ısındığını, ilgi duyduğunu anlattığı gibi örgütlü mücadeleye duyduğu isteği ve açık bir örgüt (parti) arayışının da çarpıcı bir ifadesi oluyor. Son derece sevindirici bir durumdur ve tarihsel bir tecrübeyi, 1900'lerin Çarlık Rusya'sını hatırlatıyor. Devrimin için için mayalandığı Çarlık Rusya'sında, Çarlık Rusya'sının Petersburg ve Petersburglarında "gece okulları"nda biraraya gelen işçi çevrelerinin benzeri biraraya geliştir bu. Bolşeviklerin bu çevrelerden, bu okulların müdavimi olan unsurlardan partiye sayısız militan devşirdiği biliniyor. Dolayısıyla tarihsel tecrübeyi hatırlamak yetmiyor, yaşamak, yaşatmak gerekiyor.

Somutça: Bugün bizim koşullarımızda kısmen kendiliğinden oluşan bu tür çevrelere değer vermek, ilgi göstermek gerekiyor. Dahası, temel parti örgütleri oluşturma asli görevini unutmadan bu çevreler çoğaltılmalı, bu çevreler içinde politik çalışma yapmaya özel önem verilmelidir. Bu çevreleri çoğaltmalı ve birer parti okulu olarak işlev görmesi için teşvik edici olmalıyız. Zira işçiler içinde parti fikrinin en yaygın olduğu, parti arayışının en çok görülebildiği kesim bu çevrelerdir. Oluşan ve oluşturulması olanaklı bu tür çevrelerde bir parti örgütlemeye yetecek denli hazır potansiyeller var. Değerlendirilmelidir, değerlendirmeliyiz. Bu tür bir çabanın işçi hareketinin politikleşmesine ve bu arada sınıfın politik bir kuvvet, bir parti olarak örgütlenmesine katkısı tartışılamaz. Herşey bir bakıma bu kuşağın devrim ve parti arayışına yanıt vermeye, onları devrime ve sosyalizme, eşdeyişle de partiye kazanmaya bağlıdır. Burada söylenecekler var.

Sınıfın bu öncü kuşağının şahsında ifade edilebilecek devrim ve parti arayışı yeni değil. Türkiye'nin devrimcileri, sosyalistleri ve işçileri özellikle son otuz yıldır devrimi ve devrimin partisini arıyorlar. Arayış süreklidir. '80 sonrasında ise bu arayış iyice yakıcı hale geldi, gözle görülür bir biçimde kendisini dışa vurdu. Arayış devrimcidir ve bugün de sürüyor. Nedir ki Türkiye'nin devrimcileri ve sözde sosyalist çevreleri bu arayışa yanıt vermekten uzak bir seyir izliyorlar. Sözgelimi, devrimci hareketin belirli kesimleri ısrarla ve inatla sınıfın dışında sınıfın devrimci parti arayışını görmezden gelmeyi anlatan yararsız birlikler kurmaya çalışırken, bir bölüm sözde sosyalist çevreler de "yasal devrimci parti" peşinde koşuyor.

Çok açık olarak bizim koşullarımızda "yasal devrimci parti" arayışı devrimci bir arayış sayılamaz. Bu tür bir parti kurma bir yana, tartışılması dahi kelimenin gerçek anlamıyla tasfiyeciliktir ve mahkum edilmelidir.

Çünkü günün temel görevi yine devrimi ve devrimin partisini örgütlemektir. Türkiye'nin, Türkiyeli devrimci ve sosyalistlerin, işçi sınıfımızın arayışı kesinlikle bu yöndedir. Bu arayış tek devrimci arayıştır. En büyük meşruiyet de bu arayışa uygun davranmaktır. Biz de buna göre davranmalıyız. Sınıfın ve sosyalizmin meşruiyeti ve yasallığı; bir tek buna inanmalıyız. İlave ediyorum: başta sınıfın öncü kuvvetlerini olmak üzere, tüm sosyalist kuvvetleri toplamada, tekleştirmede, eşdeyişle bir parti birliği halinde örgütlemede biricik devrimci proje, sınıfın illegal ihtilalci partisini yaratma projesidir.

Dolayısıyla ve tam da bu nedenle, Türkiye'nin verili koşullarının öngördüğü bu meşru arayışa denk düşmeyen, bir başka söyleyişle sınıftan ve sınıf devrimcilerinden, devrimin ve sosyalizmin koşullarımızda emredip dayattıklarına yabancı - ve isterseniz, ondan icazet almayan- ve en son "Kuruçeşme"lerde kendini tüketen "legal devrimci ya da legal sosyalist parti", "Devrimci Sosyalist Blok" projeleri, bir kez daha, tasfiyeci bir projedir. Niyetleri ne olursa olsun, içlerinde içtenlikli ve devrimci arayış içinde olanlar da olsa bu böyledir. Ayrıca da bu tür projeler sözünü ettiğimiz anlamda meşru da değildirler. Varolan devrimci potansiyelleri, hem kendi içlerinde ve hem de dışlarındaki potansiyelleri dağıtma ve tasfiye projesi ve çağrısıdırlar. İlginçtir: Sınıfın devrimci partisinin ve sosyalizmin yolunu açmak, bu yolun meşruluğunu kanıtlamak adına yola çıktıklarını, attıkları ya da atacakları adımın bu yolda bir "ara aşama" olduğunu söylüyorlar. Ve buna da ciddi ciddi inanıyorlar. Dahası da inanmamızı istiyorlar. Bu konuda verilecek yanıtımız var. Başlıbaşına ele alınıp irdelenmesi de gerekiyor. Ancak şimdilik şunu söylüyorum. Bu çevreler tüm söylenenlere rağmen sosyalist olamıyorlar. Sosyalizmden çok söz etmelerine rağmen "sol reformist" bir konumdadırlar. Zira onların sosyalizmi sınıf ve ideolojik içeriğiyle ihtilalci sosyalizm değildir. Programları da ihti-

lalci sosyalist bir program değil. Bu nedenle de parti projeleri de ihtilalci sosyalizmin ihtilalci-gizli partisi projesi değildir ve hiçbir zaman da olmamıştır. Programı ile parti önerileriyle TİP'in yeni koşullardaki bir ardılı ya da "Sol bir TİP"tirler. Ne garip, "eski ve gizli hastalık"ları kendisini bugün böyle üretiyor. Tüm iyiniyet ve söylemlerine rağmen gerçeklikleri şudur: Sözkonusu bu sosyalist aydın çevreler, kelimenin çıplak anlamıyla kendi yasal konum ve bu konumu kaybetme riskini göze almamanın ürettiği yasalcı fikirleriyle yasalcı oluyor, yasalcılığı, eşdeyişle tipik bir tasfiyeciliği savunup yayıyorlar. Bu fikri ve pratik zeminden kopmaları çağrısı yapmanın, onları ayrışmaya ve saflaşmaya zorlamanın, içtenlikle ihtilalci sosyalizmi ve ihtilalin gizli partisini arayanlar varsa, yönlerini bize dönmelerini istemenin zamanıdır. Bu çevrelerle sert bir ideolojik mücadeleye girmeliyiz. Günün belki de en önemli görevidir bu.

İlginç gelebilir ya da merak edilebilir: "Niçin üstüne basa basa "devrimci sosyalizm ve devrimci sosyalist parti" denmiyor da, ihtilalci sosyalizm ve ihtilalin gizli partisi" deniyor? Yerinde bir sorudur bu. Yeni bir icat peşinde değiliz. "Devrim ve devrimin gizli partisi", "sosyalizm ve sosyalist parti" bu formülasyonlar da yapılabilir. Sınıf ve ideolojik içerikleriyle doğru ele alındıkları sürece doğru formülasyonlardır da. Bir ürküntü ve bir kompleksimiz de yok bu kavramlara, olamaz da. Nedir ki bizim yaptığımız, en açık anlatımla koşullarımızda mutlaka yapılması gerektiğini düşündüğümüş ve neredeyse kendisini burjuva-liberal sosyalizm olarak ifade edip -bir pratik olarak yaşanan TİP sosyalizmi ve pratiğinden (ve benzeri içeriklerle malul yeni örneklerinden) kesin bir ayırma çabasıdır. Bir anlamlı ve önemli vurgudur. Keza bir söylem de değildir, içtenlikle devrimci bir vurgudur. Devamla: Türkiye bu bakımdan da bir zenginlik -ama bu yönüyle olumsuzbir zenginliktir, herkes sosyalisttir! TKP (şimdi TBKP), TİP, TSİP, Gelenek, Toplumsal Kurtuluş, TDKP, TKP/ML. Sosyalist Parti, Sosyalistlerin Birlik Partisi vb. vb. herkes, ama herkes sosyalisttir! Hemen herkes kendi bakımından sosyalisttir. Ve öyle bir devrimci ve sosyalist bolluğu var ki ayırmak zor, hangisi gerçek diye. Samimi devrimcileri ve devrime yönelen öncü işçileri adeta şaşkınlığa uğratan -giderek tepkilerine neden olan- bir bolluktur bu. Bir ayraçla ayıklamak kaçınılmaz oluyor. Ayraç nedir? İhtilalci sosyalizm ve ihtilalin gizli partisi. Açık anlatımla, merkezinde işçi sınıfı ve sosyalizm olan önümüzdeki adımın sosyalist bir ihtilal olduğunu öngören ve çok belirgin bir biçimde ihtilal vurgusu yaparak savunup-savunmama, artı, böylesi bir ihtilalin ancak ve ancak gizli ihtilalci bir sınıf partisi olduğunu kabullenip her anlamda ve her düzeyde buna uygun bir pratik içine girip girmemedir. İhtilalci sosyalizm ve ihtilalci gizli partiyi savunup, bunu bugünden siyasal bir strateji ve siyasal bir pratikle birleştirenler gerçek sosyalistlerdir.Dolayısıyla "ihtilal" kelimesini bilerek ve kasıtlı kullanıyoruz. Koşullarımızda hem "sol reformist"ler, hem de "halkçı sosyalistler"le aramızda bir ayraç oluyor zira. Bizi "ihtilalcilik" "gizli partiyi temel alma" yönüyle "sol reformist"lerden, "sosyalist devrimi", küçük-burjuva demokrasisi yerine proleter demokrasiyi, işçi sınıfını almamaları yönüyle de "halkçı sosyalist"lerden ayırıyor. Anlam ve önemi de buradan çıkıyor.

* * *

Şimdi kısaca işçi hareketinin özgün kimi gelişmelerine değinip buna ilişkin düşüncelerimi seslendirmek istiyorum.

Türkiye bir devrim ülkesidir. Sürekli devrim üretiyor, devrimci durumlar mayalıyor. Devrim ve sosyalizm bu kez ve somutça Türkiye'nin üzerinde durduğu, neredeyse bütün bir Ön Asya'yı kapsayan coğrafyada sökün edecektir. Devamı var. Devrim bir zenginliktir. sözü edilen coğrafik tabloda daha büyük bir zenginliktir. Daha büyük zenginlikler üretecektir. Kuşkusuz senteze muhtaç muazzam zenginlikte bir bilinç, bir teori zenginliği olacaktır bu. Pratik sonuçlarıyla da yeni ve daha yüksek düzeyde yollar açacaktır. Ulusal ölçekte kalmayacak, kabına sığmayıp muazzam bir enternasyonal içerikle kendisini dışa vuracak ve buna uygun sonuçları olacaktır. Tabii perspektif bu denli geniş tutulduğu ve buna uygun düşünülüp teori ve pratik kurulduğu ölçüde böyledir.

Sözkonusu zenginliğin merkezi Türkiye'dir. Açıklıkla, Türkiye'dir. Türkiye bu zenginliğin teori ve pratik düzeyde ana motoru ve kaldıracı olacaktır. Dahası, Türkiye sadece sözkonusu coğrafyada değil, belkide dünyada teorik düzeyin en yüksek olduğu toprak olmaya adaydır. Devrimle sonuçlanmasa bile önemli devrimci durumları ve devrimci pratikleri, hem de sık sık yaşayan bir

ülkedir zira. Bir devrim ülkesi ise Türkiye ve neredeyse peşpeşe gelen büyük devrimci devinimleri yaşıyorsa ve bugün daha büyük hızla devrim mayalanıyorsa söylenenlere şaşmamak gerekiyor. Büyük devinimler yaşayan devrime aday ve adeta hemen, şimdi devrime mahkum bir ülkede teori fışkırmasını, devrimci bir sınıf hareketi ve parti fışkırmasını beklemek, bunların nesnel olanaklarından da sözetmek en büyük hakkımızdır. Ve bekliyoruz. Tutkuyla, devrimi partiyi bekliyoruz, sosyalizmi bekliyoruz.

Boş bir beklenti değil bu. İşaretleri var... ve görebiliyoruz.

Bir devrim ülkesi olan Türkiye'nin en büyük zenginliği sayıca kalabalık bir proletaryaya sahip olmasıdır. Şimdi bu çıplak niceliğe, özellikle son bir kaç yıldır sürekli bir devinim içinde olan hareketi eklenmiştir. Hemen şu karşılık verilecektir: "Nihayet işçi hareketi kendiliğinden ... iktisadi ağırlıklı bir hareket değil midir?" Kuşkusuz öyledir. Nedir ki her şey görelidir, her şey akıp gidiyor. Kendiliğindenliği ve kendiliğindenliğin sınırlarını aşmamışlığı bir yanıdır. Ama her şey bunun söylenmesiyle açıklanamaz, açıklanamıyor. Çünkü her şey görelidir ve her şey akıp gider. İşçi hareketinin kendiliğindenliği de görelidir. '60'larda ve '70'lerde böyleydi. Her dönemin kendi içinde bir göreliliği vardır yine de. Yüzeyden bakılınca çözümleme tam olamıyor.

Türkiye işçi hareketinin derinliğine bakılınca, çözümlemeye bu derinlikten bakılarak elde edilen olgular saptanırsa başka şeyler de görülüyor. İşçi hareketi kendiliğindenliğin sınırlarını zorluyor artık. Bu dinamik bir süreçtir. Kabına sığmıyor, sürekli ve giderek devrimcileşiyor. İktisadi eylemi rejime dayanıyor, rejimle çatışmalı hale geliyor, rejimin üstünde yükseldiği sınıf zeminlerini görmeye başlıyor vb. Bu durum yeterince bilince çıkmamış halde olsa da sınıfın bilincini ilerletiyor. Çıplak anlamda politik bir bilinç değil henüz, ama politik bilinç kıvılcımlarıdır bunlar. Patlamayı bekliyor. İktisadi eylemi de ister-istemez bizim koşullarımızda politik içerikler-biçimler kazanıyor. Ve en önemlisi bu hareketin son on yıldaki en büyük kazanımı olan yeni ve genç bir kuşak var. Politikleşmiş bir kuşaktır. İşçi hareketi önemli ölçüde bu kuşağın itilimiyle ilerliyor. Bu kuşak işçi hareketini devrimci bir yöne, politik mücadele zeminine çekmeye çalışıyor. Küçümsenmeyecek sayıda bir kalabalığı oluşturan bu kuşağın şahsında ve diğer bir dizi etkenle, işçi hareketi günümüzde görece ileri bir noktaya, politikleşmenin eşiğine gelmiş bulunuyor. Hatta bu kuşağın şahsında bir politikleşmeyi yaşıyor da diyebiliriz.

Deyim uygunsa işçi hareketi bir sıçrama eğilimi içindedir. Politik bir işçi hareketinin elde edilmesi, sosyalist bir sınıf hareketinin boy verip serpilmesi sürecindeyiz... Durum böyle ifade etmek için illa da politikleşmiş öncü kuşağın tek bir merkezin denetiminde, yani kendisine sosyalist, komünist diyen bir örgüt ya da partinin (şimdiki koşullarda) denetiminde olması gerekmiyor. Durumu hem göreli ifade ediyorum ve hem de dağınık merkezlerde olsalar da hepsinin "bizim" olduğunu, böyle ele alınması gerektiğini düşünerek bu belirlemeleri yapıyorum.

Ve "her şey akıp gidiyor"... İşçi hareketinin kaynaşma ve hareketliliği hızla ister istemez politik bir biçim alacak olan bir büyük hareketliliğe (politik genel grev) doğru mayalanıyor. Şimdiden bu büyük dalgalanmaya akacak küçük dalgalanmalar başlamıştır... Türkiye'nin verili koşulları ve bunun sınıf için ifade ettikleri işçi hareketini politik bir hareket haline dönüşme ve politik bir kuvvet olarak temel pozisyonunu almaya zorluyor, itiyor. İşçi hareketi politikleşmiş, devrimi ve sosyalizmi arayan, partisini arayan (dağınık merkezlerde toplanmış) öncü kuşağının itilimi ve yardımıyla arayışını gerçekliğe dönüştürme şansındadır. Çünkü genel olarak sınıfın arayışı ile öncülerinin arayışı koşullarımızda üst üste düşüyor... Deyim uygunsa bugünkü haliyle bile işçi hareketi gözle görülür biçimde politik hareketinin elde edilmesini olanaklı hale getiriyor, onun potansiyel olanaklarını arttırıyor.

Hareketin sıçramayı yapıp sosyalist anlamıyla politik bir işçi hareketine dönüşmesi ,"dışardan bilinç taşımak" dahil politik-örgütsel müdahalelerimizi bekliyor.

Bir önemli nokta daha: Sınıfın sözünü ettiğimiz öncü kuşağının şahsında ifade edildiği anlaşılmak kaydıyla, işçi sınıfı teoriye de el atıyor. Bunu çok ilginç gözlemlerimle biliyorum. Devrimci ve sosyalistlerin çeşitli konuları tartışmak üzere tertipledikleri toplantı, panel ve konferansların '84'ten günümüze en büyük müdavimi işçiler, ileri işçiler olmuştur. İkincisi: Devrimci ve sosyalist çevrelerin yayımladıkları (temel konularda olsun, güncel konularda olsun) kitap, broşür ve dergi-gazetelerin en kalabalık alıcıları da öncü işçilerdir.

Üçüncüsü ve en önemlisi: Bu öncü işçiler marksist eserlerin alıcılarıdır da. Türkiye'nin bir devrim ülkesi olmasının, devrimin işçi sınıfı üzerine kaymasının, işçi sınıfının işi haline gelmeye başlamasının var ettiği bir durumdur bu. Devrimin işçilerin işi haline gelmeye başlaması demek "en ileri teori" ile yani Marksizmle donanma ihtiyacı yaratıyor. Marksizme ilgiyi ve merakı körüklüyor. İşçiler, öncü işçiler sadece ekmeğetuza muhtaç değiller artık. Günümüz Türkiye'sinde işçiler ekmek ve tuz kadar bilgiye de muhtaçlar. Bu konuda da için için bir açlık yaşanıyor. Bilgiye aç işçiler, kendi sınırlı çevremizden (ki örnekleri işçilerdir) biliyoruz. 250 bin lira gibi "utanç verici ücret" alan işçiler, "ekmek yemeyip" kitap alıyorlar... Büyük bir sevinçtir bu. Bir temel dinamiğin, işçi dinamiğinin uğultulu işleyişini anlatıyor.

Okuyor, düşünüyor, yorumluyorlar. Merak, işçileri marksist klasikleri incelemeye mahkum ediyor. Tarihsel olaylar, sosyalizmin yaşanmış pratiğinin tarihsel yenilgisinin nedenleri gibi altından kalkılması zor sorunları merak edip, araştırıp anlama da dahil her konuda okuyorlar... Yazının bir yerinde anlattığım gibi çevreler halinde bir araya gelip bu marksist eserler üzerinde eğitim yapıyorlar. Eskiden küçük-burjuva aydın çevrelerde yaşananlar şimdi işçiler içinde yaşanıyor. Türkiye dünyanın en teorik ülkesidir... Türkiye'nin devrimci ve sosyalistleri renkli bir içiçelik sunup henüz marksist arılıkla bir senteze dönüştürülmese de, teoriye hakim ve dünyanın en teorisyen devrimci ve sosyalistleridirler. Türkiye'de teori adeta devrimci ve sosyalistlerin üzerine yıkılıyor... Türkiye ve isterseniz Türkiye'nin merkezi ve motoru olacağı zincirleme bir Önasya devrimleri muazzam bir teorik sıçrama yaratacaktır. Rusya'nın Ekim'i bu konuda ne rol oynadıysa, Türkiye daha büyük bir zenginlikle katkı yapacaktır teoriye. Çünkü tarihsel tecrübelerin elde edilmesi -elde olması gibi hazır bir mirasdır. Uzatmayıp asıl sözü söylüyorum... Türkiye proletaryası yakın geleceğin en teorisyen proletaryası olmaya adaydır. Bu bir iyimserlik sayılabilir. Ama Türkiye'nin devrim içindeki toprağının ürettiği şeyleri, büyük devinimlerin diyalektik mantığı böyle düşünmeye zorluyor.

Türkiye'nin işçisi devrime el atmaya başlamıştır. Kendi devrimini dayatıp örgütlemeye soyunuyor. Dahası herkesi bu işe çekiyor, soyunduruyor. En geri konumdaki hareketler dahi ileri işçileri kovalıyor, örgütlerini ellerinden adeta kaçırıyorlar,örgütleri işçilerin içine kayıyor. Proletarya sosyalistleri ise zaten orda. Örgütlerini başından itibaren sınıf bilinçli işçilerin üzerine kuruyorlar. Sınıf bilinçli işçiler şimdiden örgütümüze hakim oluyorlar... Bu bir parti olma durumudur. Henüz önemli eksiklikleri, yetersizlikleri var, ama yürüyüş devam ediyor. Çünkü arayış var, arayış yakıcıdır, partiyi yakınlaştırıyor. İşçilerin, özellikle de öncü işçilerin arayışı devrimdir, partidir. Kim ne derse desin işçi sınıfı göreli bir hızla sendikal örgüt sınırını aşıp, partiye sıçrama eğilimi içindedir. Kopuş başlamıştır. Kopuş bir ayrışmayı içinde taşıyor. Her ayrışma ise değişik yönlerde yeni ve farklı içeriklerde birleşmeleri, dahası değişik merkezlerde paralel seyreden potansiyelleri hareketlendirip birleşmeyi ve tekleşmeyi çabuklaştırıyor. İşçi hareketinin çok yakın gelecekte büyük dalgalar halinde büyüyeceği, politikleşeceği inancında olmak gerekiyor. Daha şimdiden işçiler içinde, çok sayıda partili propagandacı-ajitatör ve örgütçü var. Daha da çoğalacaklar. Bu, parti sorunun uzamayacağı konusunda iyimser ve inançlı olmayı olanaklı kılıyor. Bu inancı paylaşanları bu inancın gerçeklik haline gelmesi için kolları sıvamaya çağırmalıyız. Koşullar bizden yanadır... Türkiyeli devrimciler ve sosyalistler olarak elimize geçen şansı kaçırmamalıyız. Yakın gelecekte yaşanacak büyük işçi dalgasından bu dalganın öne çıkaracağı yeni güçlerden bir parti çıkarılamazsa eğer, bu sadece sosyalistlerin ve sosyalistleşmiş öncü işçilerin çapsızlığının bir göstergesi olacaktır. Çapsız ve beceriksiz komünistler olarak tarihe geçmemek gerekiyor... En büyük utançtır...

Görece bir zayıflığı belirtmeden geçmek olmuyor. İşçi sınıfımızda yeterince bilince çıkmış bir sermaye düşmanlığı henüz yok. İhtilalci değil henüz. Şiddet öğesine henüz yabancı sayılır. Bu bir ciddi açmazdır. Nedir ki, ben bu konuda da iyimserliğimi korumak istiyorum. Şu nedenle: Bir: sınıfın öncü kuşağı radikal bir kuşaktır genellikle. İşçi hareketinin büyük radikal dalgası sayıyı daha da çoğaltacak ve radikal eğilimi ve bilinci arttırmada rol oynayacaktır... Ayrıntı gibi gelebilir, ama önemlidir; öncü işçilerin önemli bölümü daha çok radikal-devrimci çevrelerin dergi ve gazetelerine daha çok eğilim gösteriyor, onları alıp okuyorlar. Bir işarettir bu. Bu kuşak sınıfın ihtilal fikrine kaymasında itilim olabilir.

En önemlisi ve iki; ihtilal fikrinin propagandası

önemlidir. İhtilalci proleter sosyalistler politik-örgütsel çalışmalarında işçileri bu fikre kazanmaya yaşamsal değer vermelidirler. Yine de bir noktayı sesli dile getirmeyi istiyorum: İhtilal tek başına kitapla öğretilmez. İhtilal sadece bir grup "sosyalist kışkırtıcı"nın eylemi ve propagandasının varedeceği bir şey değildir. Yığın hareketini bir de kendi mantığı vardır. Gayet diyalektiktir. Yığınların cepheden bir ihtilalci kalkışma halinde rejimin kapısına dayanıp-kırması zengin bir dizi, bazen umulmayan an ve pratiklerle başlıyor. Papaz Gapon işçilerin Çarın kışlık sarayına ihtilalci bir kalkışmanın yolunu açsınlar diye değil, "Çar Baba"ya yalvarsınlar diye götürdü... Bolşeviklerin tüm çabalarına rağmen işçiler "Çar Baba"larına yalvarmak, ona bağlılıklarını bildirmek için Kışlık Saray'ın önüne gitmekten vazgeçmediler. "Çar Baba" işçileri tarattı. Bin ölü ve binlerce yaralı. Yürüyüşün ve yalvarınanın çıplak bilançosu buydu. "Çar Baba"ları işçiler yalvarmamayı öğretti adeta!

İşçiler bu kanlı bilançodan kelimenin çıplak anlamıyla çok iyi öğrendiler. Ertesi gün "Kahrolsun Çarlık" şiarı yükseldi. Bu "an"ın ve "umulmadık pratik"in devamı silahlı halk ayaklanmasında ifadesini bulan 1905 devrimidir. Rus işçi sınıfı bu devrimden "kanlı sonuç"lar çıkarıp ölüm ihtilalini hazırladı. Ekim, gerçek oldu.

Böyle düşünmek, kitapla yığın eyleminin diyalektiğini birlikte ele alıp düşünmek gerekiyor. Böyle düşününce iyimserliğim artıyor. Ve sonuçta söylenecek şu oluyor: Türkiye işçi sınıfı ihtilal yapmasını da becerecektir. Çünkü buna mahkumdur.

Ve sonuca geliyorum: "Güncelin içinde tarihsel olan fışkırıyor". İşçi sınıf tarihsel misyonunu oynayabileceği en büyük şansı yakalamıştır. Bunun en elverişli koşullarını yaşıyor. Nedir ki, tüm olumlu gelişmelere rağmen bunu kendiliğinden yapamaz. Müdahale gerekiyor. En büyük müdahaleciler komünistler ve sınıfın komünizme kazanılmış unsurlarıdırlar. En büyük silah bu unsurlardan mürekkep partidir. Sınıfı bir kuvvete dönüştürmek ve partileştirmek için "bize" çok iş düşüyor...

Devrimi ve partiyi örgütlemeye! Şiarımız budur.

Genel greve ilişkin pratik faaliyetlerimiz

İstanbul İl Komitemizin başlattığı genel grevi örgütleme çalışması bütün hızıyla sürüyor.

Faaliyetimiz 9 Aralık İzmit mitingiyle başladı. Örgütümüzün merkezi bildirisini dağıttık ve kuşlama yaptık. "Ölmek var dönmek yok" diyerek meydanda yerlerini alan madencileri selamlarcasına aynı anda atılan binlerce kuşun yarattığı manzara gerçekten görülmeye değerdi. Miting alanının değişik yerlerine dağılan Ekimciler, "İleri işçiler, hedef özgürlük ve sosyalizm", "Kahrolsun kapitalizm, yaşasın sosyalizm" yazılı kuşları aynı dakikada havalarda uçuşturuyorlardı.

İlk günümüzde başarılıydık ve arkasını aynı şekilde getirmek istiyorduk. Kızıl bayraklı afişlerimizle İstanbul'u donatmaya kararlıydık. 8 saat üretime katılıyor, 6 saatimizi ise faaliyetlerimize ayırıyorduk. Pek çoğumuz günlerce iki üç saatlik uykuyla idare ettik. Tek bir yoldaşımız "yeter, ara verelim" demedi. Hiç bir şey umrumuzda değildi. Mutlu ve coşkuluyduk. En merkezi yerlerde, sendika binalarında, fabrika kapılarında kızıl bayraklı afişlerimiz vardı. Afişlerimizin diğer güzel bir yanı sökülememesiydi. Günlerce asılı kaldı.

Sıra 3 Ocak ile ilgili merkezi bildirimize geldi. Hedef fabrikalar ve işçi semtleriydi. Bir tek bildirimizi bile ziyan etmeye niyetli değildik. Özenle dağıttık. Çamurlu sokaklara bırakılmış, dağıtmış olmak için dağıtılmış, tek kelimeyle rastgele oraya buraya atılmış bildirileri gördükçe buruklaştık.

Fabrika kapılarında sınıf kardeşlerimizin gösterdiği ilgi, sevincimizi ve coşkumuzu kamçıladı. Bir fabrikada dağıtımı bitirip ayrılırken bir işçi arkadaşın "biraz bekleyin, daha gelecek işçiler var" sözleri hala kulaklarımızda.

Yeni bir güne bir öncekinden daha hazırlıklıyız. Her geçen gün sınıfımızla daha da yakınlaşıyoruz.

Bir grup Ekimci

Marksist bir hareket olarak şekillenmeye teorik, politik ve örgütsel bütünlük içinde bakamayan her çaba dejenerasyona uğrar ve oportünist bir iflasla sonuçlanır. Aşağıdaki bildiriyi belli bir çevrede bu tür bir evrime karşı anlamlı bir karşı koyuşun ifadesi sayıyor, sevindirici buluyor ve yayınlıyoruz.

LİKİDASYONA HAYIR!
İHTİLALCİ PARTİ YOLUNDA İLERİ!

Türkiye, tarihinin yeni ve fırtınalı bir dönemine giriyor.

Toplum yaşamındaki her yeni dönemeç, tüm sınıf ve siyaset güçleri için yeni bir sınavdır. Türkiye işçi ve komünist hareketinin, kritik ve zorlu olacağı şimdiden belli bu sınavdan başarıyla ve güçlenerek çıkabilmesi, yeni dönemin ana çizgilerinin ve gelişme yönünün önceden görülebilmesine ve buna uygun siyasal tutumların geliştirilebilmesine bağlıdır.

Yeni dönemin belirgin özelliklerinden biri, Türkiye kapitalizminin hiç bir zaman aşamadığı yapısal bunalımın güncel bir siyasal kriz biçimi alarak olgunlaşması ve sınıf savaşımının keskinleşmesidir.

Giderek olgunlaşan krizin altını döşeyen iki temel dinamik var. Biri, vardığı gelişme düzeyiyle olayların gidişine damgasını vurmaya başlayan işçi hareketi, öteki silahlı Kürt ulusal kurtuluş hareketidir.

İşçi sınıfı, biriktirdiği öfke ve hoşnutsuzluğu artık dışa vuruyor. Son işçi eylemleri, sınıf hareketindeki canlanmayı, militanlaşmayı ve daha da önemlisi siyasallaşmayı göstermekle kalmıyor; ülke çapında toplu bir çatışmaya doğru belirgin bir eğilimi de taşıyor.

Kürt kurtuluş hareketi, yönetin sınıfların manevra alanını daraltan ve düzen dışı siyasal çözümler dayatan eylem çizgisini sürdürüyor.

Körfez krizi, bundan sonra yol açacağı gelişmeler bir yana, bugüne kadar ürettiği sonuçlarla daha şimdiden bir iç kriz etmeni durumuna gelmiştir. Körfez kriziyle birlikte Türkiye ortamındaki patlayıcı madde yoğunluğu artmıştır.

Körfez krizinin ağırlaştırdığı ekonomik sıkıntılar, işçi sınıfı hareketindeki yeni yükseliş ve gelişmesi durdurulamayan Kürt kurtuluş hareketi, üçü birden egemen sınıfların ülkeyi eski yöntemlerle yönetmelerini hergün biraz daha zorlaştırıyorlar.

Tekelci devletin çeşitli organları ve burjuvazinin çeşitli eğilimleri arasındaki çelişkiler, çatlaklar büyüyor. Körfez krizinde ve işçi hareketine karşı izlenecek siyasetlerde tutum farklılıkları başgösteriyor. ANAP iktidarı toplumsal desteklerini ve kapitalizmi kurtarma misyonu ile yarattığı tüm burjuvazinin temsilcisi olma kimliğini yitiriyor.

Dışişleri ve Milli Savunma Bakanlarından sonra Genel Kurmay Başkanının da istifa etmesi, MİT'in bazı açıklamaları, Anayasa tartışmaları, işlevsiz burjuva partilerinin sine-i millete dönme demagojileri, bunların hepsi burjuva siyasetteki bunalım ve çözümsüzlüğün dışa vuran göstergeleridir. Özal ve ANAP yönetimi tükeniyor; bugün için bir askeri müdahaleninin koşulları yok ve burjuva muhalefet partileri iktidar boşluğunu dolduracak güç ve destekten, yeni siyasetler üretme yeteneğinden yoksunlar. Misyonunu, vadesini tamamlamış, geleceği olmayan, ama gitmeyen bir yönetimle; ona hiç bir biçimde alternatif olamayan ve gelemeyen düzen içi muhalefet arasındaki çekişmeler, Türkiye tekelci burjuvazisinin ciddi bir yönetme güçlüğü içinde olduğunu gösteriyor. Yöneten sınıfın manevra olanakları daralıyor. Tüm devrim deneyimlerinin ortaya koyduğu bir gerçek Türkiye'de tekrarlanıyor: Devrimci bir krizin ilk belirtileri kendini işçi sınıfı ve alt katmanlar arasındaki hareketlenme ile birlikte, üst sınıflar arasındaki çatışmalarda da dışa vuruyor.

Zonguldak maden işçileri, Türkiye işçi sınıfının tarihinde yeni bir sayfa açtılar. 48 bin maden işçisinin direniş hareketi, ekonomik bir grev, bir hak arama eylemi sınırlarını hızla aştı ve maden kenti Zonguldak'da yaşamı durduran, yalnız maden işçilerinin değil tüm işçilerin, yalnız Zonguldak'da değil tüm Türkiye'de düzene karşı tepkilerini dile getiren siyasal bir protesto ve direniş kimliği kazandı. Burjuva partilerinin ve

sendikanın kuşatına-ehlileştirme çabalarına rağmen direniş sürüyor. Ne yönde gelişeceği, nasıl sonuçlanacağı şimdiden ve kesin olarak bilinmese de, üstünlükleri ve zayıflıkları ortaya çıkmıştır.

Bu eylemlerle, işçi sınıfı bağımsız tarihsel eylemlere girişecek birikim, güç ve enerjiye sahip olduğunu, tarihsel anlamda kendisi için sınıf durumuna geldiğini, içinden eylemleri yürütebilecek ilk öncüler çıkarabildiğini kanıtlamıştır. İşçi sınıfının bu ileri atılışının, kent yoksulları başta olmak üzere emekçi yığınlarda yarattığı ilgi ve canlanma ise hem işçi sınıfının hem de toplumdaki düzen karşıtı birikimin gücünü gösteriyor.

Eksiklikler ve zaaflar da daha şimdiden görülüyor. Örgüt ve önderlikten yoksunluk yaşamsal önemde bir eksiklik olarak kendini bir kez daha duyuruyor. Bu eksiklik, işçi direnişinin perspektiflerini ve hedeflerini sınırlıyor; yaygınlık kazanmasını ve gidebilceği yere kadar gitmesini engelliyor.

Kürdistan'daki süreçler de çelişkilidir.

ABD'nin Ortadoğu'ya yerleşmesi, Kürdistan'ın parçalarının içinde yer aldığı dört devletin iç ve dış siyasetlerindeki belirsizlik ve yön değiştirmeler, Kürt kurtuluş hareketini doğrudan etkileyecek önemli gelişmelerdir.

Türkiye Kürdistan'ındaki gerilla hareketi, zaman zaman önemli kayıplar vermekle birlikte askeri açıdan genel olarak başarılı bir eylem çizgisi sürdürüyor. Devlet, gerilla hareketinin güçlü olduğu bölgeleri boşaltarak güç kaynaklarını kurutmayı deniyor. Ulusal kurtuluş hareketi ise, dağlardaki silahlı mücadele ile sağladığı yığın etkisini, kentlerde de bir kitle hareketi yaratma yönünde değerlendirmeye çalışıyor. Bu taktiğin uygulanması ile elde edilen ilk sonuçlar ise, Kürt hareketinin karşı karşıya bulunduğu paradoksun ipuçlarını veriyor. Bugüne dek, ağırlıklı olarak Kürt yoksul köylülüğüne dayanan kurtuluş hareketi, kent küçük-burjuvaları, aydınlar, aşiret ve tarikat çevrelerinden, metropoldaki Kürt aydınlarından katılımlarla yığın temelini genişletiyor; ama bu yığınsallaşma, hareketi geri çekici, sulandırıcı nesnel bir etki de yapıyor. Bu gelişmenin PKK yayınlarındaki ideolojik yumuşama ve ulusçu-popülist vurgu ile üst üste düşmesi düşündürücüdür. Yığın tabanı genişleyen Kürt hareketinde ulusçu söylem ve siyasetler ağırlık kazanıyor. Bunda, Kürt direnişinin yukarıda kısaca özetlenen özgüllükleri kadar, Türkiye devrim hareketi ile ulusal hareket arasındaki tarihsel uyumsuzluk ve eşitsiz gelişmenin de payı olduğu kesindir.

Türkiye işçi ve komünist hareketi, kendi iç zayıflıkları ve güçsüzlüğü nedeniyle Kürt kurtuluş hareketini ileriye çekici bir rol oynayamayınca, ulusal temeldeki kitleselleşme nesnel olarak geriye çekici bir işlev görüyor.

Türkiye devrimcilerinin ulusal kurtuluş hareketine ikircimsiz destek verme görevleri bu çerçevede daha da büyük önem kazanıyor.

Burjuva ideolojisi de bunalımdadır. Devletin resmi ideolojisi Kemalizm, resmiliğini korumakla birlikte etkinliğini yitiriyor. Gerçek yaşamda, devlet toplum ilişkilerinde islam ideolojisi güç kazanıyor. Egemen sınıf, Kemalizmle ideolojik hegomonyasını sürdüremiyor. İslam ideolojisinin ve dinsel akımın güçlenmesi ise, kontrol sınırlarını aşan, şeriat devleti isteyen yönüyle huzursuzluk nedeni oluyor. İslamcı akımla, laik hareket arasındaki kutuplaşma burjuva ideolojisindeki krizin siyasal düzeydeki bir anlatımıdır.

Buraya kadar söylenenlerin gösterdiği şudur: Türkiye nesnel olarak devrimci bir döneme açılıyor; işçi sınıfı hareketi, yeni devrimci dönemin temel belirleyici gücü olarak öne çıkıyor; emekçi halk hareketi canlanıyor ve Kürt kurtuluş hareketi düzen karşıtı konumlarını sürdürüyor. Ne var ki, işçi sınıfının ihtilalci siyaset ve örgütlenmesindeki eksiklikler nedeniyle, nesnel devrimci koşullar kendiliğinden devrimci sonuçlara büyüyemiyor. Vurup devirecek örgütlü bir siyasal güç olmadığı zaman, en devrimci krizden bile devrim çıkmıyor; önderlik ve örgütlülükten yoksun bir işçi sınıfı hareketi devrimci rolünü hakkıyla oynayamıyor ve ihtilalci bir işçi sınıfı partisinin ağırlığını duyurmadığı koşullarda ulusal kurtuluş hareketi de, stratejik ve kendini ileri çekecek bir bağlaşıktan yoksun kalıyor.

* * *

Türkiye'de devrim ve sosyalizm davasının kilit sorunu parti sorunudur. 70 yıllık tarihe ve 30 yıllık canlı devrimci pratiğe sahip Türkiye komünist hareketinin parti sorununu bugüne dek neden çözemediği sorusu, haklı ve üstünde ciddi biçimde durulması gereken ama yanıtı ve çözümü çok kolay olmayan bir sorudur.

Türkiye'de bugün, en ileri devrimci teori ile donanmış, işçi sınıfının öncü kesimlerini ülke çapında örgütleyen, otoritesi genel kabul gören

bir parti yoktur. Ancak, bu iddiayı taşıyan, kendini, parti, siyaset, hareket diye adlandıran çok sayıda grup ve örgüt bulunuyor. Uzlaşmacı dönekleri bir yana bırakırsak bunların tümünü Türkiye devrimci hareketi genel kavramı içinde düşünmek mümkündür ve bu çerçevede eldeki kuvvetler hiç de az değildir. Yukarıda kısaca özetlenen temel savaşım odakları açısından bakıldığında ise devrimci hareket önemli ölçüde devre dışıdır ve sorunun özü burada yatıyor. Eksiklik, örgütlü güçlerin yetersizliğinin yanısıra, devrimci hareketin değişik öğelerinin, temel ideoloji, siyaset ve eylem alanlarından uzaklığı, hareketin tümündeki perspektif, yöntem ve yoğunlaşma bozukluklarıdır. İleri teorisi, işçi sınıfı temeli ve devrimci siyasal eylemiyle ihtilalci komünist bir niteliğin kendini ortaya koyamadığı koşullarda bu durum sürecektir. Teorik çalışma içinde sınıftan, sınıf içinde teoriden, teori içinde eylemden ve eylem içinde teoriden uzak öğelerin bu sorunu çözme güçleri yoktur. Devrimci teori, devrimci sınıf ve devrimci eylemi yan yana getiremeyenler bunlardan birinde çok ileri düzeylerde olsalar bile devrimci parti niteliğine ulaşamazlar.

Öte yandan, devrim sürecinin kendisi kadar, ihtilalci partinin potansiyel güçlerinin varlığı da nesneldir. Bu ülke devrim ülkesiyse bu güçlerin er geç, şu ya da bu biçimde ortaya çıkacağı kesindir ve çıkıyor. Devrimci hareket, ayrışma, kopma ve yeniden saflaşma aşamalarından geçerek, sancılı ama sağlıklı bir yoldan ihtilalci öncü öğelerini damıtıyor.

* * *

Sürecin önünü açmak için ayrışmanın ideolojik içeriğini derinleştirmek, saflaşmayı kesinleştirmek gerekiyor. Bu noktada, devrimci hareketin tümüne dayatılan likidasyon hareketinin boşa çıkartılması özel bir önem taşıyor.

Likidasyon hareketi gücünü, biri ulusal, öteki uluslararası iki önemli gelişmeden alıyor. Likidatör akımın kaynağında 12 Eylül ve onun yolaçtığı gelişmeler var. Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin çözülüşü ve SBKP merkezli sosyalizm okulunun dağılışı ise, yalnız Türkiye'de değil, tüm dünyada Marksist-Leninist düşünce ve örgütlenmelerden uzaklaşma yönünde güçlü bir dalga yaratmıştır.

Tasfiyecilik uluslararası bir akımdır; her ülkenin somut koşullarında kendini değişik, özgül biçimlerde ortaya koyuyor. Klasik tanımıyla likidasyon, illegal bir partinin legale çıkmak için kendini tasfiye etmesidir. Ancak bu tanım bugünkü likidasyon hareketini anlatmaya yetmiyor. Örgütlenmeden kaçışın kendisi ve temel olan illegal örgütlenmenin yerine başka ve tali türden örgütlenmelerin ikamesi çabaları da likidatör bir içerik taşıyor. Mollaların bile illegal örgütlendiği bir Türkiye'de, illegal bir komünist partisi yaratma görevinden söylemde ya da eylemde yan çizmek tasfiyeciliktir.

Türkiye'de örgütsüzlüğün ve örgütlenmemenin bin türlü teorisi yapılıyor. Bunun altında devrim ve sosyalizmden kaçış var. Bunun altında tek tek şu ya da bu örgütü değil, bir devrimciler kuşağını tasfiyeye yönelik uğursuz bir dayatma var.

Sorunu yalnız örgüt konusuyla sınırlı görmek aldatıcı olur. Likidasyon hareketinin ideolojik içeriği, Marksizm-Leninizmi, onun teorisi ve pratiğiyle birbirinden ayrılmaz tek bir bütün olan devrimci özünü yadsımaktır.

Türkiye sol hareketinin anlamlı ağırlıktaki bir kesimi, 12 Eylül sonrasının burjuva içerikli ideolojik saldırısına karşı çıktı. Özellikle de bazı devrimci aydın çevreleri, bu karşı çıkışı entellektüel bir karşı saldırıya dönüştürmede, devrimci harekete bir inanç ve güven tazelemesi aşılamada önemli katkılar yaptılar. Teorik açıdan sığ, pratik yönelişleriyle radikal Türkiye devrimci hareketinin kendini bulmasında bu katkıların da bir payı oldu. Ne var ki, devrimci hareketin kendi kişiliğini ve kimliğini bulmaya başlamasıyla birlikte bu katkıların önemi önce göreli olarak, sözkonusu devrimci aydın çevrelerinin örgütsüzlük açmazlarının ortaya çıkmasıyla birlikte de mutlak olarak azalmaya başladı.

Reformcu akıma, "toplumsal devrim" söylemiyle karşı çıkanlar, Leninist teori, siyaset ve örgüt sorunlarındaki ilkesel doğruları belli bir ısrar ve tutarlılıkla savunarak geleneksel solu devrimcileştirmeye çalışanlar ve daha da ileri giderek önlerine illegal bir partileşme hedefi koyanlar, bu hedeflerini gerçekleştirecek pratik adımları atamadılar. Atamadıkları anda ve noktada da, kendi çaresizliklerini teorize eden ince bir oportünizmle likidasyon hareketine soldan omuz vermeye başladılar.

Toplumsal devrimciler ideolojik birikim ve kadro potansiyellerini sonu gelmez tartışma labirentlerinde tüketirken, ötekiler kendi çözümsüzlüklerini legal ya da açık "devrimci" partiye doğru keskin bir dönüşle rasyonalize etmeye çalı-

şıyorlar.

"Bağımsız sosyalist"lerden güç enjekte ederek, toplumun ve işçi sınıfının örgütlenme gereksinimini tartışma "insiyatifleriyle" karşılamaya çalışanlar likidatör akıma kapılmış oluyorlar.

Legal olanaklardan yararlanma ve hatta açık parti taktiğini tümden ve kategorik olarak yadsımak, illegaliteyi fetişleştirmek doğru olmaz. Ancak açık partiyi ihtilalci parti yerine ikame etmek ya da ona ulaşmanın bir ara uğrağı olarak görmek çok ciddi ve aşırı zararlı yanılgılardır. Türkiye'nin nesnel ortamında, bu oportünist dönüşleri haklı çıkaracak hiç bir yeni gelişme ve değişiklik yoktur. Tersine bütün koşullar ihtilalci bir parti yaratmayı acil ve olanaklı kılan bir yönde değişiyor. Açık parti söylem ve girişimleri ise hiç bir gerçek gereksinime yanıt vermiyor ve koşulları da bulunmuyor.

Güçlü bir illegal temele dayanmayan her türlü legal çıkış ve oluşumun likidasyon açınazına düşmesi kaçınılmazdır.

Söylemde illegal partinin gerekliliğini yineleyen, ama sıra bu yönde pratik adımlar atmaya gelince sert bir dönüş yaparak yan çizen; örgütlenmeyi kağıt üstünde reddetmeyen, ama can alıcı tercih ve davramşlarıyla örgütsüzlüğü bir yaşam biçimi durumuna getiren, bizim daha yakından tanıdığımız inceltilmiş likidatör eğilimin yaşadığı serüven ve bugün vardığı nokta ise ilginç ve ibret vericidir. Bu eğilimin belirgin özellikleri, kendi varoluş biçim ve konumlarını mutlaklaştırması ve teorize etmesi; yan örgütlenmeleri, vazgeçilmez ama geçici çalışma alanlarını esas ve stratejik olanların yerine geçirmesi, üstelik bu alanlarda bile asgari bir örgütlülük yaratamayarak kendisine çektiği güçleri dağıtıp savurmasıdır.

Kurtuluş Hareketi'nin oluşum ve içinden likide edilme süreçlerini Türkiye devrimci hareketine dayatılan ve yukarıda özetlenen likidasyon hareketiyle ilişkisi içinde ele almak gerekiyor. Bu harekette son zamanlarda olup bitenler hem anlamlı, hem de zamanı açısından başka hareketlerdeki gelişmelerle üst üste düşüyor.

Kurtuluş Hareketi, farklı siyasal köken ve çalışma alanlarından gelen, belli bir düşünsel ve örgütsel hazırlık döneminden sonra güçlerini birleştiren kadroların oluşturduğu illegal bir partileşme hareketiydi. Hareket, başından beri içinde taşıdığı ideolojik siyasal başkalıklara rağmen birliğinin anlatımı olan bir **Bildirge** çıkarmayı, merkezi bir siyasal yapı oluşturmayı başardı ve örgütlenme çalışmalarını başlattı. Partileşme yöntemini saptadı ve partileşme sürecini ilerlemiş birlik siyasetleriyle de ilişkilendirdi. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için yürütülen çalışmaların ilk sonuçlarını vemeye başladığı, birliğin pratik bir sorun durumuna geldiği noktada ise **Kurtuluş Hareketi** bir iç mücadeleye sahne oldu. Hareket içindeki likidatör kesim, illegal örgütlenme ve birlik çalışmalarından yüz çevirerek bir tartışma başlattı ve hemen arkasından hareketin tümünü legal ve tali çalışma alanlarına çağırarak açık bir likidasyon operasyonuna girişti. Bu girişimleri kesin ve kararlı bir biçimde reddetmemiz üzerine oluşum halindeki hareket bir yol ayrımına geldi ve ayrıştı. Kendi legal varoluş biçimlerini rasyonalize edenler **Kurtuluş Hareketi**'nden ayrılarak iğreti legal mevzilerine çekildiler.

Kurtuluş Bildirge'sine ve **Kurtuluş Hareketi**'nin ideolojik-siyasal çizgisine bağlı bizler ise yeni durumların gerektirdiği yeni yöntemlerle ihtilalci parti yolundaki yürüyüşümüzü sürdüreceğiz. Bugünkü konumlarımızı mutlaklaştırmayacak, ama oluşumun devrimci özünü savunmaya, likidasyon girişimini boşa çıkarmak için savaşmaya devam edeceğiz.

Bizler, **Kurtuluş Hareketi**'ne katılan ve onu destekleyen tüm yoldaşlara karşı devrimci bir sorumluluk ve görev bilinciyle davrandık ve davranacağız. Hiç bir alanı, tek bir yoldaşı bile bilgisiz, yalnız ve örgütsüz bırakmayacağız. Hareketimizin daha oluşum halindeyken başlattığı birlik çalışmalarını sürdürüp sonuçlandıracağız.

Gösterilmek istendiğinin tersine, birlik kendimiz için değil, Türkiye'nin ihtiyacı ve işçi sınıfının özlemi olan sınıf partisini yaratmak içindir. Partileşme hareketine dar bir açıdan bakmıyor; oluşacak birlikleri kendi başına amaçlaştırmıyor ve hiç bir günlük geçici çıkarın peşinde koşmuyoruz. Bunu göstereceğiz.

Devrimcilerin ve öncü işçiler kuşağının arayışı ihtilalci partidir. Komünist birikim sınıfa, sınıf ihtilalci partiye yaklaşıyor. Bu sağlıklı ve mutlaka hızlandırılması gereken bir süreçtir ve süreci hızlandıracak güçler her yerden uç vermeye başlamıştır.

Gündemdeki birlikler, yeni ideolojik atılım ve sentezler yarattıkları, daha nitelikle bir nicelikle en temel noktalarda odaklaşabildikleri oranda süreç daha da hızlanacaktır. Görev yalnız komünistleri değil,bunların birliğinin sağlayacağı hız

(Devamı s.19'da)

Yurtdışında madencilerle dayanışma faaliyetleri

Aralık ayı yurtdışındaki Ekimcilerin çalışmalarını hızlandırdıkları bir ay oldu. Başladığı andan itibaren politik bir içerik kazanan işçi sınıfının mücadelesinde yeni bir dönemin habercisi Zonguldak'ın yiğit madencilerinin mücadelesine yurtdışında maddi ve manevi her türlü desteği sunmak görevimizdi. Bunu yurtdışındaki çalışmamızı genişletmek ve hızlandırmak için bir vesile olarak değil, görevimiz ve devrimci varlık nedenimiz olduğu şeklinde algıladık.

Dışımızdaki devrimci güçlerle birlikte ve bağımsız olarak yapabileceklerimizi saptadık. Ve grevin ikinci günü harekete geçtik. Almanca, Fransızca başta olmak üzere çeşitli dillerde 10 binlerce afiş ve pul yaptık. Ekim YDK imzalı yine çeşitli dillerde iki bildiri dağıttık. İçinde Ekim YDK'sının da olduğu tüm Türkiyeli devrimci-demokrat hareketlerin oluşturduğu platforma ve platformun aldığı tüm eylem kararlarına Ekimciler olarak bulunduğumuz tüm ülkelerde aktif bir şekilde katıldık. Türkiye işçi sınıfının 3 Ocak genel eylemi ile dayanışma içerisinde olduğumuzu gösterebilmek için, başta Köln, Frankfurt, Stuttgart, Berlin ve Hamburg olmak üzere Avrupa'nın bir çok şehrinde meşaleli yürüyüşler gerçekleştirdik.

Bu arada Direnişçi İşçilerle Dayanışma Komitesi'nin çalışmaları sürüyor. Merkezi Köln olmak üzere Hollanda, İsviçre ve Fransa'da da komiteler oluşturduk. Avrupa ilerici, devrimci kamuyona, sendikalara ve komünistlere ulaşmaya, onların enternasyonalist desteklerini almaya çalıştık. Alman KPD (Gelsenkirschen örgütü) ve MLPD başta olmak üzere bir dizi destek ve mesajlar aldık. Onlara ülkedeki sınıf mücadelesi konusunda bilgiler sunduk. Ayrıca MLPD Zonguldak maden işçileriyle dayanışmak için konto numarası açtı ve bağış topluyor. Düzenlediğimiz gecelere Alman komünistlerinin, ilericilerinin desteğini alıyoruz. Bugüne kadar Hollanda Zaandamm ve Almanya-Köln'de dayanışma geceleri düzenledik.

Köln Radyosu'nun "Zonguldak için bağış toplayan herkese para vermeyin. Alman IG-Bergbau Sendikasının açtığı kampanyayı destekleyin" yönlü engelleyici çabalarına, çeşitli Alman sendikalarının ilgisiz ve karşı tavrına rağmen, kampanyamız bir dizi eksikliği yetersizliği içinde taşısa da, yığınlar tarafından ilgiyle karşılandı ve küçümsenmeyecek bir destek buldu. Bağış kampanyamız sürüyor ve topladığımız paraların bir kısmını işçilere ulaştırmış bulunuyoruz.

Ocak ayının 19'unda Almanya Köln'de işçi sınıfımızla dayanışma ve NATO Çevik Kuvvetlerinin Türkiye Kürdistan'ında mevzilendirilmesini protestoyu amaçlayan bir merkezi eylem yapılacak. Ayın 13'ünde Hollanda Roterdamm'da bir gece daha düzenliyoruz. İsviçre, Fransa ve Almanya'nın Frankfurt ve Dortmund şehirlerinde bir dizi toplantı ve gece planlandı. Etkinlikleri Direnişçi İşçilerle Dayanışma Komitesi gerçekleştiriyor.

EKİM-YDK

Eleştiri ve bilim özgürlüğü

(Baştarafı s.43'de)

mıdır? Partimizde de bir takım mekanizmalar böyle çalışıyorsa, büyük balık küçük balığı yutar sözü kabul edilmiş olmayacak mıdır?

Eleştiri özgürlüğü ve bilimsel araştırmaların kutsal karakteri dokunulmaz kalmalıdır. Ama Bernstein grubunun eleştirisi, gerçek karakteri ve eğilimlerinin artık kimse için bir sır olmadığı noktaya kadar uzun uzadıya ve özgürce ortaya konduğuna göre, Partinin siyasi bir bütün olarak bu eleştiri karşısında tutumunu belirlemesi ve şunu açıklaması zamanı gelmiştir: Bu eleştiri saflarımızda yeri olmayan bir çöküş teorisidir.

Eylül 1899

1) Max Schippel: Doğumu 1853. *Sozialistische Monatshefte*'de revizyonizm teorisyenlerinden biri. 1897'de Hamburg Kongresi'nde Parti programında yer alan milis sistemine kıyasla Prusya militarist sisteminin daha iyi olduğu tezini savundu.

2) Sözkonusu olan Alman Sosyal Demokrat Parti'nin Ekim 1899'da Hanover'de yapılacak olan yıllık kongresiydi. Gündemin 6.maddesinde askerlik sorunu ve sürekli ordunun yerine bir halk milis gücünün geçirilmesi konusu yer alıyordu.

3) Bade Diyet Meclisinde milletvekili olan Stegmuller kilise inşası için fon kurulması yönünde oy vermiş ve parti tarafından kınanmıştı.

4) *Neue Zeit*. Yıl 1898-99, Sayı 19 ve 20. "Frederich Engels ve Milis sistemi üzerine"

gürlüğe izin verebiliriz: Partimize ait olma ya da olmama özgürlüğü.

Kimseyi saflarımızda yürümeye zorlamıyoruz, ama biri bunu kendi iradesiyle yapıyorsa, bu, ilkelerimizi kabul ettiği anlamına gelir.

Öte yandan, programımızın ve taktiğimizin temelini her gün tartışma konusu yaparsak; artık sağlam, dokunulmaz, sınırlanmış hiçbir şey kalmayacağına göre anarşistlerin, **nasyonal sosyalistlerin** (Naumann önderliğinde), **ahlak reformu** taraftarlarının **özgür eleştiri** adına partiye kabul edilmemeleri için neden kalmayacaktır. O zaman belirli ilkelerle diğer partilerden ayrılan siyasi bir parti olma kimliğinin ortadan kalkacağı açık bir gerçektir.

Siyasi bir parti olarak varoluşumuz, eleştiri özgürlüğünün pratik sınırlarını böylece belirler. Bizim en özgün yanımız da budur: **Sınıf mücadelesi** Parti içinde **özgür eleştiri** konusu edilemez. Eleştiri özgürlüğü adına intihar edemeyiz. Bebel'in de haklı olarak ifade ettiği gibi, oportünizm belkemiğimizi kırmaya, yani bizi bir sınıf mücadelesi partisi olduğumuz için yok etmeye çalışır.

Nihayet, Bernstein yanlılarının en son manevrası, problemleri **bilimsel**, karmaşık, çetrefilmiş gibi tartışma konusu haline getirmek, arkadaşların çoğunluğunun bunları yargılamayı ve hemencecik çözüvermeyi tasarladıkları gibi işitilmemiş bir varsayımı kanıt olarak öne sürmekten ibarettir. Ama bu yanıltıcı **espri yoksulluğu** görüntüsü altında gizlenen niyetler, öylesine açıktır ki, oyunları keşfetmek için **bilgin** olmak gerekmez.

Sosyalist bir kongre, salt bilim ve sat teori problemlerinin tartışma yeri değildir. Partinin taktik ve ilkelerini ilgilendiren, tamamen pratik bir dizi sorun üzerinde görüşmeler yapılır orada.

Gelecek kongre militarizm ve milis[2] sorununu ele almak zorundadır. Tam bir yüzsüzlükle işçilere şunu söylemek gerekecek herhalde: Bu sorunun tartışılmasında Schippel arkadaşın militarizm üzerine **bilimsel araştırmaları** sözkonusudur.

Parti içinde olguları böyle algılayacak kadar saf üyeler bulunsaydı, ancak şunu söyleyebilirdik: Zavallı Stegmuller![3] Eğer hareketini *Sozialistische Monatshefte*'deki ilmi bir makaleye dayandırmak aklına gelseydi, sakin ve onurlu bir şekilde bugün de aramızda olacaktı. Çünkü kim *dinsel mimarinin faydalılığı konusundaki bilimsel bir makalenin* gölgesinin üstüne düşmesini göze alabilir?

Gerçekten de milis önerimiz karşısında Schippel'in yürüttüğü kampanya, görüş açısı bakımından Stegmuller'in oylarından daha bilimsel değildir. Makalesinde[4] Schippel bize şunu kanıtalamya çalıştı: Kuruluşu politik programımızın her zaman en önemli konusu olan halk milisi, teknik açıdan olanaksızdır, politik nedenler yüzünden çekincelidir, ekonomik açıdan masraflıdır, buna karşılık günümüz militarizmi ulusun mutluluğu için gerekli olduğu kadar da kaçınılmazdır. Parlamenter hareketin ve hatta bugüne kadar militarizme karşı mücadele üzerinde yoğunlaşan Parti ajitasyonunun kabaca bir inkarıdır bu. Eğer bilimin özgürlüğü bahanesiyle, temel ilkelere yönelen böyle bir saldırı karşısında, partinin kendini savunma hakkına karşı çıkılırsa bu, **beyin yıkamak** için **bilim** adına yapılan en utanmazca saçmalık olur.

Gelecek kongre gündeminin 5.maddesinde görünen ve parti taktiğini içeren sorunlar **bilimsel** olmayıp, pratik sorunlardır.

Bavyera Diyeti'nde, seçimler sırasında uygulanan taktiğin delegelerin anlayamayacağı bilimsel bir sorun olarak ortaya atılmayacağını ummak gerekir. Bernstein'in eserinde de iki bölüm var: Biri kuramsal, ki burada Bernstein, değer teorisi, krizler teorisi ve materyalist tarih anlayışı üzerine eleştirel düşüncelerini sergiliyor. İkinci bölüm, pratik konuları içeriyor. Burada sendikaları, kooperatifleri, sömürge siyasetini ve burjuva partilerine olduğu gibi, günümüz devletine karşı da alınacak tutumu açıklıyor.

Birinci bölüm, elbette parti kongresinin yetkisinde değildir; hiç kimse değer teorisinin, krizler teorisinin kongrede oylanmasını düşünmedi. Ama ikinci bölüm, Vollmar, Schippel, Heine v.b. tarafından sözde ve eylemde geliştirilen Bernstein teorisinin, uygulama biçimlerini içerir. Bu bölüm kongre oylamasına konu edilmelidir. Partinin kitlesi devlet ve burjuvaziye karşı partinin izleyeceği taktiği kararlaştırmak hakkına sahiptir ve bu onun görevidir. Onun bu hakkına itiraz etmek, onu bilinçsiz bir sürünün aşağılayıcı rolünde görmek demektir.

Partimizde zaman zaman, yetersiz eğitimleri nedeniyle yanlışlar yapan en alt militanların kötü (ciddi) bir şekilde azarlandıkları ve arkasından da partiden çıkartıldıklarına rastlanır. Ama parti içinde üst düzeylerde yer alan arkadaşlarca yapılan yanlışlıklar, arkadaşları bu yanlışlıklara **teorik** kılıflar uydurmayı bildikleri için bağışlanmalı

(Devami s.42'de)

Eleştiri ve bilim özgürlüğü

Rosa Luxemburg

Oportünizmle çatışmada sosyal demokrasinin kendi varlığı sözkonusudur. Bebel, Erfurt'ta şöyle diyordu: *"Canlı bir organizmanın belkemiğini kırdıktan sonra ondan, önceki gücünü beklemek ne anlama gelirse, böyle bir taktik de (oportünizmin taktiği) partimiz için tamamen aynı anlama gelir. Sosyal demokrasinin omurgasının kırılmasına göz yummayacağım; hakim sınıflara ve devlet yetkisine karşı mücadele ilkesinin yerine topal bir taktiğin ve sözde pratik hedeflere bağnazca bir yönelişin konulmasına göz yummayacağım."*

Oportünizmin iddialarına cevap olarak hiçbir şey, bu karşı ataktan ve bu direnişten daha haklı görülemez. Buna karşılık şu son zamanlarda partinin bu kendini savunma hakkına çeşitli şekillerde itirazlar yöneltildi ve oportünizmle her hesaplaşma bir olumsuzluk gibi gösterilmeye çalışıldı. Ve bu da özellikle **eleştiri özgürlüğü** adına yapıldı. Partimizin program ve taktiğini eleştirme özgürlüğünün herkese tanınması gerektiğine, hatta eleştirileriyle partinin yaşamına bir tazelenme soluğu getirenlere şükran duymamız gerektiğine bizi inandırmak istediler.

Şimdilerde Bernstein'ı savunmakta kullanılan bu nakaratı, dokuz yıl önce duymuştuk:

Erfurt Kongresi'nde Bebel ile çatışmaya giren Georges Vollmar, şöyle bağırıyordu: *"Sözetmeye bayıldığınız düşünce özgürlüğü hani, nerede? Düşünce özgürlüğü bizim için en önemli konudur. Oysa yanılabilecek, ama partimizin iyiliğinden başka bir şey düşünmeyen kişilerin düşüncelerini -her türlü karalama, yalan ve küfürler dışında- eğilim farkı gözetmeksizin ve şükranla kabul edersek düşünce özgürlüğü mümkün olacaktır ancak. Kendim için değil, genel anlamda konuşuyorum: Propagandamızın alışılmış, modası geçmiş repertuarını birazcık tazeleyecekse, yeni düşünceler sevinçle kabul edilmelidir."*

Sosyal demokrasi kadar, kendi eksikliklerinin özgür ve bitmez tükenmez eleştirisini bir varlık koşulu olarak kabul eden bir başka parti daha yoktur kuşkusuz. Sosyal gelişimi izleyerek ilerlememiz gerektiğinden mücadele yöntemlerimizin sürekli değişmesi ve bunun sonucunda da aldığımız teorik mirasımızın sürekli eleştirilmesi gelişmemizin koşullarındandır. Bununla birlikte, açıktır ki partimiz içinde özeleştiri, gelişme amacına ancak mücadelemiz doğrultusunda olursa ulaşır, ki bu konuda da kendimizi pek kutlayamayız. Nihai hedefimizin gerçekleşmesi için, sınıf mücadelemizi daha etkin ve bilinçli kılan her eleştiriyi şükranla karşılarız.Ama hareketimizi geriletmek, sınıf mücadelemizden ve nihai hedefimizden bizi uzaklaştırmak eğilimi gösteren eleştiri, gelişme faktörü olmak şöyle dursun, çözülme mayası olmaktan öte bir şeye yaramaz.

Bir tutam antisemist (yahudi düşmanı) ajitasyon ile **köhnemiş repertuarımızı tazelememiz** önerilseydi ne diyecektik? Arkadaşlarımız bu tür varyasyonları şükranla değil, **"Hayda! (daha neler!)"** ünlemleriyle karşıladılar. Ama Schippel'in(1) göklere çıkardığı militarizm, antisemitizmden daha mı gizli bir çelişki içindedir bizim programımızla?

Bizi amacımıza yönelten eleştirileri ve bizi amacımızdan uzaklaştıran eleştirileri aynı şekilde karşılasaydık, bir mücadele partisi değil, bir gevezeler birliği olurduk. Yüce bir sefer için büyük tantanalarla gemilere bindikten sonra, kesin bir rotası olmadığını keşfeden ve sonuçta da gelişigüzel bir kıyıya yanaşan, hatta bir de **maceradan vazgeçme** öğüdü ile bilge rolüne çıkan gevezeler derneği olurduk.

Sözkonusu olan şudur: Özeleştiri ihtiyacımız ne kadar büyük olursa olsun ve buna çizdiğimiz sınırlar ne kadar geniş olursa olsun, varlığımızın ve özümüzün asgari ana ilkeleri, bir partinin üyeleri olarak işbirliğimizin asgari temeli olmalıdır. Kendi saflarımızda **eleştiri özgürlüğü** bu az sayıdaki çok genel ilkelere uygulanmayabilir, çünkü bunlar parti içindeki etkenliğin ön koşullarıdır ve dolayısıyla bu etkinliğe uygulanmış eleştirinin de ön koşullarıdır. Partimiz dışında biri, bu ilkeleri eleştirdiğinde kulaklarımızı tıkamak gerekmez. Ama bunları bir parti olarak varoluşumuzun temeli gibi gözönüne aldığımız sürece, bunlara bağlı kalmamız ve üyelerimiz tarafından bunların yıkılmasına seyirci kalmamamız gerekir. Bu konuda yalnız bir öz-

(Devamı s.43'de)